

Та, що породжує вогонь
Стівен Edwin Кінг

Це почалося, коли юні Енді та Вікі, шукаючи підзаробіток, взяли участь у тестуванні таємничого препарату. Після експерименту вони відкрили в собі екстрасенсорні надздібності. Згодом у пари народилася дівчинка Чарлі. У дворічному віці вона спопелила іграшкового ведмедика самим лише поглядом. Донька отримала від батьків новий, особливий дар – пірокінез. Тепер Чарлі загрожує небезпека. Вона – дамоклів меч, і не лише для оточення, а й для власної родини. Урядова організація, що колись провела зловісний експеримент за участю батьків Чарлі, хоче заволодіти дитиною з такими суперздібностями...

Стівен Кінг

Та, що породжує вогонь

У пам'ять Ширлі Джексон, яка ніколи не мала потреби підвищувати голос.

«Привиди Дому на пагорбі»

«Лотерея»

«Ми завжди жили в замку»

«Сонячний годинник»

Така насолода була – палити.

Рей Бредбері. 451° за Фаренгейтом

© Stephen King, 1980

© Depositphotos.com / dontcut, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Нью-Йорк / Олбані

1

– Тату, я втомилась, – бентежно мовила маленька дівчинка в червоних штанцях і зеленій блузці. – Можна нам перепочити?

– Не зараз, люба.

Він був великим, широкоплечим чоловіком у ношеному, потріпаному вельветовому піджаку і простих коричневих слаксах із саржевої тканини. Вони з дівчинкою трималися за руки і простували Третьою авеню Нью-Йорка. Ішли швидко, майже бігли. Чоловік кинув через плече погляд – зелена автівка нікуди не ділась, вона неспішно сунула попід тротуаром.

– Будь ласка, тату. Будь ласочка.

Він глянув на дівчинку і помітив, яке бліде в неї обличчя. Які темні кола під очима. Він підхопив її, посадив собі на згин ліктя, хоч і не знав, чи довго зможе так іти. Чоловік теж був втомлений, а Чарлі – вже не легенька.

О пів на шосту вечора Третя авеню стояла заторована. Наразі вони перетинали 60-ті вулиці, що у Верхньому Іст-Сайді, і ці поперечні дороги були темніші, не такі людні... Та саме цього і боявся чоловік.

Вони наскочили на пані, яка штовхала перед собою ходунок із покупками.

– Ди'ться, куда йдете, ну! – сказала вона і зникла, поглинута спішним натовпом.

Рука натомилась, і він пересадив Чарлі на другу. Знову крадькома кинув назад погляд – зелена автівка так само нікуди не ділась, так само їхала назирці десь за пів кварталу від них. Попереду сиділо двоє чоловіків, а на задньому сидінні, здається, влаштувався третій.

«Що мені тепер робити?»

Він не знав відповіді. Був утомлений, переляканий, думати важко. Його захопили розполохом, і ті засранці, певно, це знали. Насправді йому хотілося просто всістись тут, на брудному бордюрі, й плакати від страху та відчаю. Але це не відповідь. Він дорослий. Тож доведеться вирішувати за них обох.

«Що нам тепер робити?»

Грошей катма. Після чоловіків у зеленій автівці це, мабуть, найбільша проблема. У Нью-Йорку без грошей взагалі робити нічого. У Нью-Йорку люди без грошей зникають. Просто падають на хіднику, і більше їх ніхто не бачить.

Чоловік іще раз кинув погляд через плече, побачив, що зелена автівка вже трохи ближче, і піт по спині й руках потік трохи швидше. Якщо їм відомо вдосталь (а чоловік підозрював, що так і є), якщо відомо, як замало поштовху в ньому насправді лишилось, то вони можуть здійснити спробу взяти їх просто тут і зараз. І байдуже на весь цей натовп. У Нью-Йорку виробляється чудернацька сліпота – коли щось відбувається не з тобою особисто. «А що, як вони графіки на мене складали?» – розпачливо загадався Енді. Як складали, то знають вдосталь, от і край усьому, хіба що покричати можна. Як складали, то знають алгоритм. Після того як Енді роздобув трохи грошей, чудні речі на певний час припинились. Ті речі, що цікавили їх.

«Іди, не зупиняйся».

«Еге ж, босе. Так-точ', босе. Куди?»

Опівдні він пішов у банк, бо його радар дещо вловив – дивна чуйка, що їх знову настигають. У банку лежали гроші, і в разі потреби Енді й Чарлі могли б утекти. Та чи не дивина? В Ендрю Макгі більше не було ніякого рахунку в «Банку хімічної промисловості Нью-Йорка», ані особистого, ані підприємницького, і жодних заощаджень. Усі його гроші мов розчинились, і саме тоді Енді зрозумів – цього разу півзаходами не обійдеться. І невже все це відбулось лиш п'ять з половиною годин тому?

Та, може, хоч дрібка лишилася. Одна малесенька дрібка, на «полоскотати». Від останнього разу минув майже тиждень – той чоловік на межі самогубства, який прийшов на сеанс психотерапії за розкладом, увечері в четвер, та раптом, з таким химерним спокоєм, почав розповідати, як вчинив самогубство Гемінгвей. І вже на виході Енді наче мимохідь підобійняв за плечі цього чоловіка на межі самогубства і підштовхнув. А тепер з гіркотою сподівався, що воно було того варте. Бо, судячи з усього, розплачуватись за це доведеться саме Енді та Чарлі. Він мало не почав надіятись, аби відлуння...

Та ж ні. Енді відштовхнув думку – з жахом і отидою до себе. Такого не можна бажати нікому.

Один маленький «лоскіт», ось про що він молився. І все, Господи, тільки «полоскотати» єдиний раз. Аби стало, щоб витягти нас із Чарлі з халепи.

«Боже мій, а чим ти збираєшся розплачуватись... а той факт, що опісля ти місяць мертвий лежатимеш, мов радіо з перегорілою лампою. Чи й півтора місяця. А може, насправді помреш, і мізки твої нікчемні з вух витечуть. Що тоді буде з Чарлі?»

Вони вже підходили до 70-ї вулиці, і світлофор був їм не в лад. Шлях перешкоджав потік транспорту, на розі, на вузині, громадились пішоходи. І раптом Енді збагнув, що ті чоловіки із зеленої автівки саме тут їх і візьмуть. Як зможуть, то, ясна річ, живцем, але якщо виникнуть проблеми... ну, щодо Чарлі вони, певно, теж поінформовані.

«Може, ми їм вже не потрібні живими. Може, вони постановили зберегти собі статус-кво. А як чинять із неправильним рівнянням? Стирають з дошки».

Ніж у спину, пістолет з глушником, а то, не варто виключати, і щось вигадливіше – крапля рідкісної отрути на кінчику голки. Конвульсії на розі Третьої і 70-ї. Офіцере, тут у чоловіка наче серцевий напад стався.

Доведеться покладатися на «лоскіт». Інших варіантів немає.

Вони дійшли до пішоходів, які очікували на розі. На протилежному боці вулиці горіло «НЕ ЙТИ» – непорушно, мовби вічно. Енді озирнувся. Зелена автівка зупинилась. Ближчі до хідника двері прочинились, і з них вийшли двоє в ділових костюмах. Молоді, чисто виголені. Вигляд у них був значно бадьоріший, ніж самопочуття в Енді Макгі.

Він почав ліктями торувати стежку в скупченні пішоходів, навіжено блукав очима в пошуках вільного таксі.

– Ей, чоловіче...

– А щоб тебе, дядьку!

– Та ну, містере, ви мені на собаку наступили...

– Даруйте... даруйте... – розпачливо промовляв Енді.

Він шукав таксі. А його не було. У будь-який інший час вулиця була б ними забита. Енді відчував, як чоловіки із зеленої автівки женуться за ними, хочуть загарбати його та Чарлі, відвезти бозна-куди, до Крамниці або іншого проклятого місця, чи й що гірше зробити...

Чарлі поклала йому голову на плече і позіхнула.

Енді побачив вільну машину.

– Таксі! Таксі! – загорлав він і несамовито замахав вільною рукою.

Двоє чоловіків позаду Енді кинули ламати комедію і побігли.

Таксі пригальмувало на узбіччі.

– Стійте! – гаркнув один переслідувач. – Поліція! Поліція!

Закричала жінка, що стояла на розі скраю натовпу, а тоді вже й решта кинулись врозтіч.

Енді відчинив задні двері таксі й посадовив Чарлі. Пірнув слідом за нею.

– Аеропорт Ла-Гвардія, і чимшвидше, – сказав він.

– Стривай, водію! Поліція!

Таксист повернув голову на голос, і Енді штовхнув – дуже легенько. Просто по центру чола вп'явся кинджал болю, тоді швидко зник, лишивши по собі слабке больове вогнище – як-от ранкова мігрень, коли шия за ніч затерпає.

– Гадаю, вони женуться за тим чорношкірим у картатому кашкеті, – звернувся Енді до таксиста.

– Точно, – відповів той і безтурботно від'їхав від тротуару.

Вони рухались по Східній 70-й вулиці.

Енді озирнувся. Двое чоловіків стояли на узбіччі самотою. Решта перехожих нічого спільного з ними мати не хотіли. Один з двох дістав з-за пояса рацію і взявся щось у неї говорити. Потім вони зникли.

– Той чорношкірий хлоп, – мовив таксист, – що він наробив? Грабонув алкогольну крамницю чи що, як думаєте?

– Не знаю, – відказав Енді, намагаючись намислити, як діяти далі, як скористатися таксистом по максимуму і поштовхом по мінімуму. Вони запам'ятали номери таксиста? Треба гадати, запам'ятали. Та в поліцію навряд чи звернуться, тож від несподіванки й сум'яття дадуть їм трохи фори.

– Усі вони наріки, ну, тутешні чорні, – зауважив таксист. – Ви мені не кажіть, я вам сам все розкажу.

Чарлі засинала. Енді зняв вельветовий піджак, склав і підсунув дівчинці під голову. Почала закрадатися слабенська надія. Якщо він правильно обіграє ситуацію, то все може вийти. Пані Фортуна послала Енді розмазню – як він сам таких людей називав, і геть незлостиво. Таксист попався з тої категорії, що їх найлегше штовхати. Те, що треба: білий (з якоїсь причини з азіатами найважче), досить молодий (зі старими майже неможливо) і має середні розумові здібності (розумних штовхати найлегше, дурних – найважче, а розумово відсталих – неможливо взагалі).

– Я передумав, – сказав Енді. – Відвезіть нас, будь ласка, в Олбані.

– Куди? – Водій витрішився на нього в дзеркалі заднього огляду. – Чоловіче, я не можу взяти замовлення на Олбані, ви з глузду з'їхали?

Енді витяг гаманець, у якому лежала єдина банкнота в один долар. Він подякував Богу, що сів у таксі без куленепробивної переділки – не таке, де в контакт з водієм можна увійти тільки через проріз для грошей. Безпосередній контакт завжди полегшує поштовх. Енді ніколи не міг розгадати, чи справа в психології, чи ще в чомусь, але наразі це було неважливо.

– Я вам дам купюру в п'ятсот доларів, – тихо мовив Енді, – за те, що ви відвезете мене з донькою в Олбані. Окей?

– Гос-по-ди, містере...

Енді засунув банкноту водію в руку, і коли той опустив погляд, Енді штовхнув... і пресильно. На одну жаску мить він злякався, що діла не буде, що в нього просто нічого не лишилось, що він вишкріб дно бочки ще тоді, коли змусив таксиста побачити неіснуючого чорношкірого чоловіка в картатому кашкеті.

Аж тоді прийшло чуття – і як завжди, в супроводі сталевого кинджала болю. У той же момент шлунок мов обважнів, а кишки зціпились у нудотній судомній агонії. Енді затулив тремтливою рукою обличчя і загадавсь, чи не блювоне він зараз... або чи не помре. І в ту саму мить йому захотілося померти, як це завжди траплялось, коли він зловживав поштовхом. «Уживай, та міру знай» – хворобливою луною відбивався в голові Енді слоган, що ним якийсь древній ді-джей закінчував свою передачу. Про що б той слоган не був. І якби в ту саму мить у руку Енді вклали пістолет...

Він скоса глянув на Чарлі – Чарлі, яка спала, Чарлі, яка покладалася на нього, що тато витягне їх із цієї халепи, як і з усіх інших, Чарлі, яка була певна, що, коли прокинеться, він буде поруч. Так, і з усіх інших халеп, тільки от насправді це була єдина халепа, одна й та сама срана халепа, і вони знову тільки те й робили, що бігли. Десь зсередини на очі тиснула чорна безнадія.

Чуття минулось... та не головний біль. Головний біль дедалі гіршатиме, доки не перетвориться на розгромний тягар, з кожним ударом серця посылатиме червоні спазми в голову та шию. Від яскравого світла очі безжально сльозитимуться, а шпичаки болю пронизуватимуть плоть за очима. Носові пазухи стуляться, доведеться дихати через рот. У скронях – свердла. Тихі звуки підсиляться, звичайні гупатимуть, мов відбійні молотки, а гучні стануть просто нестерпучими. Мігрень дужчатиме, аж доки прийде відчуття, що голову затисли в інквізиторському ковпаку-чавилці. І біль такого ступеня триватиме годин шість, а то й вісім, а то й усі десять. І весь цей час, проведений у лещатах болю, Енді буде майже безпорадним. Чарлі доведеться ним опікуватись. Бачить Бог, уже не вперше... але їм щастило. Та чи завжди отак щаститиме?

– Ой, містере, та я не знаю...

Значить, таксист вирішив, що коїться щось протизаконне.

– Оборудка чинна, тільки якщо ви нічого не скажете моїй донечці, – постановив Енді. – Останні два тижні вона була зі мною. А завтра зранку вже має бути в матері.

– Право на побачення, – відгукнувся таксист. – Чи мені не знати.

– Розумієте, я мав доправити її туди літаком.

– В Олбані? Мабуть, з Озарка, чи я не правий?

– Точно. Так от, річ у тому, що я до смерті боюся літати. Знаю, звучить як маячня, але це правда. Зазвичай я відвожу її назад машиною, але цього разу колишня на мене напосіла, і... не знаю.

Енді й справді не знав. Цю історію він вигадав знічев'я, і тепер вона запросто могла завести його в глухий кут. А виною всьому звичайне виснаження.

– То я вас висаджу в старому аеропорту Олбані, щоб мамка думала, наче ви прилетіли, так?

– Точно так.

У голові гупало.

– І щоб мамка не подумала, що ви якесь там куд-куд-кудах, правду чи ні кажу?

– Так.

Куд-куд-кудах? А це що значить? Біль усе дужчав.

– П'ятсот баксів, щоб на літаку не летіти, – задумливо мовив таксист.

– Як на мене, воно того варте, – сказав Енді й зробив останній маленький поштовх.

І дуже тихо, майже промовляючи на вухо водієві, він додав:

– І як на вас, воно того теж варте.

– Слухайте, – замріяно відгукнувся таксист. – Я від п'ятисот доларів ніколи не відмовлюсь. Ви мені не кажіть, я вам сам все розкажу.

– Окей, – мовив Енді й відхилився назад.

Таксист був задоволений. Не замислювався над недалугою історією Енді. Не замислювався над тим, як семирічна дівчинка могла поїхати до батька в жовтні на два тижні, коли в школі заняття. Не замислювався над тим, що в обох подорожніх навіть валізки з собою немає. Він ні над чим не замислювався. Бо отримав свій поштовх.

І тепер для Енді прийшов час розплачуватись.

Він поклав руку на ногу Чарлі. Дівчинка міцно спала. Сьогодні після обіду вони без упину бігли – відтоді, як Енді приїхав по неї до школи і висмикнув із заняття другого класу під якимсь півзабутим приводом... бабуся дуже хвора... треба додому... вибачте, що так забираю її посеред уроку. А під всім тим – величезна, нестримна полегкість. Він так боявся, що зазірне в клас до місіс Мішкін і побачить порожній стілець Чарлі та охайно складені в парті підручники. «Ні, містере Макгі... вона пішла з вашими друзями, години дві назад... принесли від вас записку... а що, не треба було пускати?» Насунули спогади про Вікі, раптовий жак від спорожнілого в той день будинку. Шалена гонитва за Чарлі. Бо раз вони вже її піймали, ще й як піймали.

Але Чарлі виявилась у школі. На скільки він їх випередив? На пів години? На п'ятнадцять хвилин? Ще менше? Енді не хотілося про це думати. Вони

з'їли пізній ланч у «Нейтанз»[1 – «Nathan's Famous» – мережа американських ресторанів, що спеціалізується на хот-догах. (Тут і далі прим. перекл.)] і решту дня провели на ногах (зараз Енді вже міг собі зізнатися, що тоді ним керувала сліпа паніка): їхали в метро і на автобусах, але здебільшого просто йшли. І тепер Чарлі була виснажена.

Енді кинув на неї довгий, сповнений любові погляд. Бездоганно біляве волосся спускалось дівчинці до плечей. Уві сні Чарлі променіла тихою вродою. Вона була дуже, до болю схожа на Вікі. Енді й собі заплющив очі.

А на передньому сидінні таксист із подивом глянув на п'ятисотдоларову банкноту, яку дав йому цей чоловік. Заховав її у спеціальну кишеню на поясі, куди складав чайові. Йому не здалося дивним, що пасажир на задньому сидінні розгулював по Нью-Йорку з маленькою дівчинкою та п'ятисотдоларовою купюрою в кишені. Він не замислювався, як заладнає цю справу з диспетчером. Він думав тільки про те, як зрадіє його подружка Глін. Глініс без кінця йому торочила, що таксування – робота тоскна і нецікава. Ну, подивимось, що вона скаже на цю тоскну і нецікаву п'ятисотдоларову банкноту.

А позаду таксиста, відкинувши голову назад і заплющивши очі, сидів Енді. Головний біль підступав усе ближче, неминучий, мов чорний кінь без вершника в похоронному поході. Він чув, як копита того коня цокотять у скронях: гуп... гуп... гуп.

На втіках. Він і Чарлі. Енді мав тридцять чотири роки і ще минулого року викладав англійську мову і літературу в державному коледжі міста Гаррісон, штат Огайо. Гаррісон був маленьким, сонним університетським містечком. Старий добрий Гаррісон у самому серці центральної Америки. Старий добрий Ендрю Макгі, приязний і шанований молодик. Пам'ятаєте загадку? Чому фермер – стовп спільноти? Бо завжди стирчить одмітний на своїй ниві.

Гуп-гуп-гуп – неосідланий чорний кінь із червоними очима скаче коридорами розуму, підковані копита випручують м'які сірі грудки мозкової тканини, лишаючи по собі відбитки, що повняться таємничими місячними серпами крові.

Таксист виявився розмазнею. Ще б пак. Одмітний таксист.

Енді задрімав і побачив обличчя Чарлі. А потім воно перетворилось на обличчя Вікі.

Енді Макгі та його дружина, гарненька Вікі. Їй повиривали нігті, один за одним. Чотири вирвали, і тоді вона заговорила. Принаймні такого висновку дійшов Енді. Великий палець, вказівний, середній, підмізинний. А потім – стоп. Я говоритиму. Я розкажу вам все, що хочете. Тільки не кривдьте мене більше. Прошу. Ось так вона все і розказала. А тоді... може, з лихої нагоди... тоді його дружина померла. Що ж, певні обставини сильніші за нас обох, але е обставини, сильніші за нас усіх.

Такі, як, наприклад, Крамниця.

Гуп-гуп-гуп – неосідланий чорний жеребець все насувається, і насувається, і насувається: гляди, ось кінь вороний.

Енді спав.

І згадував.

2

Експериментом керував чоловік на ім'я доктор Вонлесс. Він був товстим, лисавим і мав як мінімум одну дивну звичку.

– Кожному з вас, дванадцятьох молодих панів і панянок, зроблять ін'єкцію, – сказав він, шматуючи сигарету над попільничкою, що стояла перед ним; мініатюрні рожеві пальці скубли тонкий сигаретний папір, з якого сипались охайні жмутики золотаво-коричневого тютюну. – Шість ін'єкцій становитиме вода. Ще шість – вода з дрібкою хімічної сполуки, яку ми називаємо Шостою партією. Розгорнуті властивості цієї сполуки засекречені, але по суті це снодійне з легким галюциногенним ефектом. Отже, як ви розумієте, сполуку вам уведуть подвійно сліпим методом... іншими словами, ані ви, ані ми до останнього не знатимемо, кому випала чиста доза, а кому – з домішкою. Усі ви, дванадцятєро, перебуватимете під суворим лікарським наглядом протягом сорока восьми годин після ін'єкції. Питання?

Питань було декілька, і більшість стосувались точного складу Шостої партії – те слово «засекречені» мов пустило собак-шукачів по сліду арештанта. Від цих запитів Вонлесс дуже вправно ухилився. Але ніхто не поставив питання, яке найбільше цікавило двадцятидворічного Енді Макгі. Він роздумував, чи не підняти йому руку в затишині, яка запала в напівпорожній лекційній залі гаррісонівського факультету психології й соціології, і чи не спитати: скажіть-но, а чого ви так дерете цілком нормальні сигарети? Але краще не питати. Краще дати волю фантазії, поки триває ця нудьга нудезна. Чоловік намагається кинути курити. Оральна фіксація – куриш цигарки, анальна фіксація – дереш цигарки. (На цій думці губи Енді розтягнулися в легкому посміху, який він затулив долонею.) Вонлессів брат помер від раку легень, і доктор символічно виплескує агресію на тютюнову промисловість. А може, це просто ще одна колоритна завороть, що нею викладачі коледжу мають потребу хизуватись, а не пригнічувати. На другому курсі Гаррісона в Енді був викладач англійської (на щастя, вже пішов на пенсію), який, читаючи лекції про Вільяма Діна Гавеллза[2 – William Dean Howells (1837–1920) – американський письменник і літературний критик, представник реалізму.] і становлення реалізму, безперестанку нюхав собі краватку.

– Як питань більше немає, то я попрошу вас заповнити ці анкети і чекаю вас у найближчому майбутньому – о дев'ятій наступного вівторка.

Два аспіранти роздали ксерокопії з двадцятьма п'ятьма безглуздими питаннями, що вимагали відповідей «так» або «ні». «Ви коли-небудь вдавалися за допомогою психіатра? – № 8». «Як вважаєте, ви зазнавали коли-небудь справжнього екстрасенсорного досвіду? – № 14». «Ви коли-небудь вживали галюциногенні препарати? – № 18». Після недовгої паузи Енді написав «ні», міркуючи: «Того бравого 1969 року хто їх не вживав?»

Напоумив його на цю справу Квінсі Тремонт, сусід на орендованій квартирі. Квінсі знав, що фінансові справи в Енді поганенькі. Тоді був травень останнього навчального року Макгі. З п'ятисот шістьох однокурсників він був сороковим за успішністю, третім – з англійської. Та ж бульби собі на це не купиш, як він був казав Квінсі, який вчився на психолога. З осіннього семестру на Енді чекала аспірантура, а також стипендія з позикою, що їй вистачатиме на купівлю продуктів і яке-не-яке життя аспіранта коледжу Гаррісона. Та все це – восени, а поки тривало літнє затишшя. Найкраще, що він зміг собі підшукати, – це відповідальна і непроста посада нічного оператора на бензоколонці «Арко».

– Що скажеш про можливість швидко заробити дві сотні? – спитав тоді Квінсі.

Енді відкинув зі своїх зелених очей пасма довгого темного волосся і вишкірився.

– І в якому чоловічому туалеті буде співбесіда?

– Ні, це психологічний експеримент, – сказав Квінсі. – Хіба що проводить його Скажений Доктор. Тому стережися.

– Хто такий?

– Гім Вонлесс, Тонто[3 – вигаданий персонаж, індіанець, супутник легендарного героя вестернів Самотнього Рейнджера.]. Світило медицини з, гм, факультету психології.

– Чому його звуть Скаженим Доктором?

– Ну, – мовив Квінсі, – він і Чоловік-Щур, і Скіннер[4 – Перший – пацієнт Зигмунда Фрейда з ОКР і жаскими сексуальними фантазіями про щурів; другий – Беррес Фредерік Скіннер (1904–1990), американський винахідник, письменник і психолог, видатний біхевіорист.] заразом. Біхевіорист. А поведінкову психологію зараз не дуже величають.

– А, – спантеличено мовив Енді.

– До того ж він носить маленькі товсті лінзи без оправ, від чого дуже схожий на мужика, що зменшував людей у «Докторі Циклопі». Бачив таке кіно?

Енді мав пристрасть до нічних показів, тож кіно бачив, і це додало йому певності. Та не хотілось брати участь в експериментах професора, якого характеризують як: а) Чоловіка-Щура, б) Скаженого Доктора.

– Він хоч не намагається зменшити людство? – спитав Макгі.

Квінсі широко зареготав.

– Ні, таким займаються тільки постановники спецефектів у дешевих жахастиках, – сказав він. – Факультет психології тестує партію легких галюциногенів. Співпрацюють із Розвідувальною службою США.

– ЦРУ? – спитав Енді.

- Ані ЦРУ, ані РУМО, ані АНБ. Ці не настільки відомі. Колись чув про установу під назвою Крамниця?

- Може, у додатку до якоїсь недільної газети читав. Непевен.

Квінсі запалив трубку.

- Майже так само відбувається в усіх інших дисциплінах, - продовжив Квінсі. - Психологія, хімія, фізика, біологія... та навіть соціологи трохи зелені відгрибають. Деякі програми фінансуються за державний кошт. Будь-що, від шлюбних ігор мухи цеце до способів утилізації куль із плутонієм. Такий заклад, як Крамниця, мав використати весь річний бюджет, аби наступного року отримати таку ж суму.

- А оця срань мене крепко непокоїть, - сказав Енді.

- Вона непокоїть майже будь-яку мислячу людину, - відповів Квінсі зі спокійною, безтурботною усмішкою. - Але поїзд іде далі. Для чого розвідувальному управлінню легкі галюциногени? Хтозна. Я не знаю. І ти теж. Може, вони самі не знають. Але на закритих нарадах, коли настає час затверджувати бюджет, такі звіти справляють добре враження. У них на кожному факультеті є ручні тваринки. У Гаррісоні це Вонлесс із факультету психології.

- В адміністрації не заперечують?

- Не будь таким наївним, хлопчику.

Квінсі із задоволенням попихкував трубкою і випускав здоровенні смердючі клуби диму у вітальні їхньої зачовганої квартирки. І голос його відповідно став розкотистим, повнозвучним, «баклівським»[5 - Вільям Френк Баклі - американський політолог і ведучий телевізійного шоу, відомий своїм трансатлантичним акцентом і багатим словниковим запасом.].

- Що вигідно для Вонлесса, те вигідно для гаррісонівського факультету психології, який наступного року переїде у власний навчальний корпус, і більше не доведеться тертися з тими субчиками із соціології. А що вигідно для психології, те вигідно для Державного коледжу міста Гаррісон. І для Огайо. І так далі.

- Ти як гадаєш, це безпечно?

- Як не безпечно, то на студентах не випробовують, - сказав Квінсі. - Якщо є хоч найменші сумніви, тестують на пацюках, а тоді - на в'язнях. Можеш бути певен - те, що вколють тобі, до тебе вже вкололи трьомстам особам, і всі їхні реакції ретельно проаналізовано.

- Мені не до вподоби цей прикол із ЦРУ...

- З Крамницею.

- А яка різниця? - похмуро запитав Енді.

Він глянув на плакат Квінсі, що на ньому Річард Ніксон стояв перед побитою, уживаною автівкою. Ніксон шкірився, з обох кулаків стирчали по два коротенькі пальці – V, перемога. Енді досі не міг повірити, що менше року тому президентом обрали цього чоловіка.

– Ну, я вирішив, що двісті доларів тобі ніяк не завадять, ось і все.

– Чому так багато платять? – підозріливо спитав Енді.

Квінсі сплеснув руками.

– Енді, все оплачує держава! Ти що, досі не второпав? Два роки тому Крамниця вклала триста тисяч доларів у дослідження перспектив масового виробництва підливних велосипедів – і про це писали в «Санді Таймс». Ще одна «в'єтнамська» штучка, я так гадаю, хоча напевно не знає ніхто. Як казав Фіббер Макгі[6 – Персонаж радіоситкому «Фіббер Макгі і Моллі» (1935–1959).] – на той час ідея видавалась непоганою.

Квінсі постукав трубкою, швидко і нервово вибиваючи попіл.

– Для таких, як вони, всі університетські містечка США – суцільний величезний супермаркет «Мейсі». Тут трохи підкуплять, там у вітрини позазирають. Але якщо не хочеш...

– А може, і хочу. Ти сам участь братимеш?

Квінсі всміхнувся. Його батько тримав мережу надзвичайно популярних крамниць чоловічої білизни в Огайо та Індіані.

– Мені не настільки потрібні дві сотні, – відповів він. – Окрім того, я терпіти не можу голки.

– А.

– Слухай, я не намагаюся тобі нічого напарити, та заради Бога. Просто вигляд маєш зголоднілий. У будь-якому разі, шансів опинитися в контрольній групі – п'ятдесят на п'ятдесят. Двісті баксів за ін'єкцію з водою. Навіть не з-під крана, май на увазі. Дистильована вода.

– Можеш облаштувати?

– Я зустрічаюся з аспіранткою Вонлесса, – сказав Квінсі. – Заявки подадуть осіб п'ятдесят, більшість – сраколизи, які хочуть набрати у Скаженого Доктора балів...

– Облиш так його називати.

– Гаразд, у Вонлесса, – погодився Квінсі і розсміявся. – Він все одно тих мазунчиків повиганяє. Власноруч. А моя дівчина поклопочеться, щоб твоя заявка потрапила йому на очі. Після того, чоловіче, розбирайся сам.

Коли на дошці оголошень факультету психології з'явилось сповіщення для охочих, Енді подав заявку. За тиждень молода аспірантка (подружка Квінсі, як вирішив Енді) зателефонувала йому і поставила кілька запитань. Він

розповів, що батьки в нього померли, наразі він учиться в Гаррісоні на старшому курсі, потік 69-го, склав понад дванадцять заліків, тому вважається повноцінним студентом-очником. Так, йому вже виповнився двадцять один рік, і він має законне право підписувати угоди, публічні і приватні.

За тиждень пошта коледжу доправила Енді лист про зарахування, з бланком відмови щодо зняття відповідальності, який треба було підписати. Будь ласка, занесіть підписану відмову в аудиторію 101, корпус Джейсона Гірні, 6 травня.

І ось Енді сидить у залі, вже здав підписану угоду, Вонлесс, цей винищувач сигарет, пішов (а він справді трохи скидався на скаженого доктора з фільмів про Циклопа), а Макгі разом з іншими одинадцятьма старшокурсниками відповідає на питання про якісь містичні досвіди. Чи страждає він на епілепсію? Ні. Батько раптово помер від серцевого нападу, коли Енді було одинадцять. Мати загинула в ДТП, коли Енді було сімнадцять – страшний, травматичний випадок. Єдиний близький родич – мамина сестра, тітка Кора, а вона вже в літах.

Енді пройшовся стовпчиком питань, ставлячи «НІ, НІ, НІ». Раз відповів ствердно: «У вас були переломи чи серйозні розтягнення? Якщо так, уточніть». У виділеній графі Енді нашкрябав той факт, що дванадцять років тому зламав лівий гомілкостоп, коли ковзнув до другої бази на змаганнях Малої ліги.

Макгі проглянув відповіді знизу догори, легко ведучи кінчиком ручки по паперу. У цю мить хтось поплескав його по плечу і дівчачий голос, милий і трохи хрипкий, спитав:

– А не позичите, якщо вже закінчили? У мене чорнило пересохло.

– Без питань, – відповів Енді й повернувся, щоб віддати ручку.

Гарненька. Висока. Світло-каштанове рудувате волосся, неймовірно світле обличчя. У бірюзовому светрі й короткій спідниці. Чудові ноги. Голі. Мимовільні оглядини майбутньої дружини.

Він віддав їй ручку, і дівчина вдячно всміхнулась. Знову схилилась над анкетой, і при горішньому світлі мідяні спалахи заграли у волоссі, недбало перев'язаному широкою білою стрічкою.

Енді віддав анкету аспіранту, що сидів за викладацьким столом.

– Дякую, – машинально мовив аспірант, мов той Робот Роббі. – Аудиторія сімдесят, субота, дев'ята ранку. Будь ласка, не запізнюйтесь.

– Який пароль? – хрипко прошепотів Енді.

Аспірант ввічливо засміявся.

Макгі вийшов із лекційної, рушив до великих двостулкових дверей на протилежному кінці вестибюля, а тоді згадав за ручку. Мало не махнув рукою – ішлося про звичайний «бік» по дев'ятнадцять центів, а йому ще треба

готуватись до фінальних іспитів. Але дівчина гарненька, може, варто її забалакати, як кажуть британці. Енді не мав ілюзій щодо своєї зовнішності чи соціального статусу, вони були невидатні, або щодо ймовірного статусу дівчини – точно зайнята чи заручена, але день був гарний, а Енді – у доброму гуморі. Він вирішив почекати. Принаймні ще раз подивиться на ті ніжки.

Дівчина вийшла за три-чотири хвилини, тримаючи під пахвою кілька зошитів і підручник. Вона справді була дуже гарна, і Енді постановив, що чекати на ці ніжки було варто. Ніжки були не просто добрі, вони вражали.

– А, ти, – сказала вона з усміхом.

– Я, – відповів Енді Макгі. – Що про це все думаєш?

– Не знаю, – відповіла вона. – Подруга сказала, що такі досліді весь час проводять, минулого семестру вона брала участь в одному, з колодою Райна[7 – Також: колода Зенера, карти з простими повторюваними малюнками для дослідження паранормальних явищ.], і отримала п'ятдесят доларів, хоч майже нічого не вгадала. То я просто подумала...

Вона закінчила думку непевним порухом плечей і охайно відкинула назад своє мідяне волосся.

– Ага, я теж, – відказав Енді, приймаючи ручку. – Подруга з факультету психології?

– Так, – відповіла дівчина, – і мій хлопець теж. Доктор Вонлесс у нього лекції читає, тож він не пройшов. Конфлікт інтересів чи щось таке.

Хлопець. Логічно, що в такої високої рудоволосої красуні є хлопець. Так світ влаштований.

– А ти? – спитала вона.

– Те саме. Друг на психології. Я Енді, до речі. Енді Макгі.

– Я Вікі Томлінсон. І я трохи непокоюся, Енді Макгі. Що, як зловлю бед-тріп або що?

– Я так зрозумів, що річ не потужна. Навіть якщо це кислота, то... ну, кислота з лабораторії – не те саме, що фігня, яку купують на вулиці. Принаймні мені так казали. Дуже м'яка, вводиться в надзвичайно спокійних умовах. Певно, вони ще «Крім» або «Джефферсон еарплейн»[8 – «Cream», «Jefferson Airplane» – музичні гурти, легенди психоделічного року.] поставлять, – вишкірився Енді.

– А ти багато знаєш про ЛСД? – спитала дівчина, всміхаючись самим кутиком рота, й Енді це дуже сподобалось.

– Зовсім небагато, – зізнався він. – Пробивав двічі: два роки тому і ще минулого. Від кислоти мені якимось чином поліпшало. Голову прочистило... принаймні здалося так. Після того непотребу в житті наче поменшало. Але

звичку виробляти не хочу. Не подобається, коли аж так себе не контролюєш. Може, пригостити тебе колю?

– Гаразд, – погодилась Вікі, і вони разом попрямували до студентського клубу.

Зрештою сталося так, що він пригостив її двома колами, і решту дня вони провели вдвох. Випили кілька келихів пива в місцевій забігайлівці. Виявилось, що Вікі з хлопцем стояли на роздоріжжі і вона не знала, куди рухатись далі. Він уже поведився так, наче вони одружені – так розказала Вікі. І суворо заборонив їй брати участь в експерименті Вонлесса. З цієї самої причини вона підписала і здала заявку, а тепер мала намір пройти все до кінця попри те, що їй було трохи боязко.

– Цей Вонлесс і справді схожий на сказаного доктора, – сказала вона, виписуючи пивним бокалом кола на столі.

– Як тобі той приколот із сигаретами?

Вікі загиготіла.

– Дивний спосіб кинути палити, скажи?

Енді спитав, чи можна зайти по неї зранку в день експерименту, і Вікі радо погодилась.

– Добре, що поруч буде друг, – сказала вона і глянула на Енді відвертими синіми очима. – Я справді трохи боюся, розумієш. Джордж був такий... не знаю, невблаганний.

– Чому? Що він казав?

– У тому й річ, – відповіла Вікі. – Нічого не казав, тільки що не довіряє Вонлессу. Говорив, що і на факультеті ніхто не довіряє, але багато студентів подають заявки на участь через те, що він керує випускною програмою. Окрім того, вони так упевнені в безпеці, бо він їх просто відсіює.

Енді потягнувся через стіл і торкнувся її руки.

– Ну, нам, мабуть, все одно вода випаде, – сказав він. – Не хвилюйся, мала. Все буде добре.

Але, як виявилось, нічого добре не було. Нічого.

3

Олбані

аеропорт олбані містере

агов містере, все приїхали.

Рука, вона трясє Енді. Голова теліпається на шиї. Жакхливий – Господи! – громовий, штрикучий біль.

– Агов, містере, ми в аеропорту.

Енді розплющив очі, тоді знову заплющив проти білого світла натрієвої лампи на стелі. Жаский, вискотливий стугін, все наростає і наростає, Енді здригнувся від нього. Було враження, наче вуха проштрикують циганськими голками. Літак. Злітає. Ось що почало доходити до Енді крізь червоний туман болю. А, так, лікарю, тепер я все згадую.

– Містере? – Таксист явно занепокоївся. – Містере, з вами все гаразд?

– Голова болить. – Голос наче доринав здалеку, поглинений реактивним двигуном, який, на щастя, вже відлітав геть. – Котра година?

– Майже північ. Сюди швидко не доїдеш. Ви мені не кажіть, я вам сам все розкажу. Автобуси не ходять, якщо ви на них розраховували. Вас точно додому не підкинути?

Енді почав похапцем згадувати історію, яку оповів таксисту. А згадати треба, попри монструозний головний біль. Через відлуння. Якщо буде якась відмінність із попередньою історією, то в уяві водія зчиниться рикошет. Усе може влягтися (певно, так і станеться), а може й ні. Водій може заиклитись на якійсь думці, виробити фіксацію. Невдовзі вона вийде з-під контролю, і таксист ні про що інше думати не буде. А невдовзі після того йому свідомість розірве. Таке вже бувало.

– У мене машина тут, на паркінгу, – сказав Енді. – Усе під контролем.

– А, – з полегкістю усміхнувся водій. – Знаєте, Глін ще й не повірить. Ет! То ви мені не кажіть, я сам...

– Обов'язково повірить. Ви ж вірите?

Таксист широко вишкірився.

– Маю в доказ крупну купюру, містере. Дякую.

– Вам дякую, – сказав Енді.

Насилу чемно. Заради Чарлі. Якби він був сам, то давно вже скінчив би життя самогубством. Людина не розрахована терпіти такий біль.

– Ви певні, що з вами все гаразд, містере? Лице у вас жах яке біле.

– Я в нормі, дякую. – Він взявся трусити Чарлі. – Ей, мала.

Енді пильнував, щоб не звати її на ім'я. Мабуть, тут байдуже, але така обачність вже виходила машинально, мов дихання.

– Прокидайся, ми на місці.

Чарлі щось пробурмотіла і відкотилася вбік.

- Давай, красуне. Прокидайся, люба.

Повіки затріпотіли, і Чарлі розплющила очі - відверті сині очі, які вона успадкувала від матері. Дівчинка сіла, потираючи обличчя.

- Татку? Де ми?

- В Олбані, серденько. В аеропорту. - Тоді нахилився нижче і прошепотів: - Поки нічого не кажи.

- Окей.

Чарлі усміхнулась водію, той усміхнувся навзаєм. Вона вислизнула з таксі, Енді, намагаючись не хитатись, - за нею.

- Дякую ще раз, чоловіче, - гукнув таксист. - Тее, слухайте. Достойна плата. Ви мені не кажіть, я вам сам все розкажу.

Енді потис простягнуту руку.

- Обережно там.

- Спасибі. Глін просто не повірить, що таке коїться.

Таксист сів в автівку і рушив геть від жовтого узбіччя. Злітав ще один літак, двигун ревів і ревів, аж доки Енді не відчув, наче голова розколжеться навпіл і падає на асфальт, мов пустий гарбуз. Він злегка хитнувся, і Чарлі обома долонями вхопилася в його руку.

- Ой, татку, - сказала вона, наче з далини.

- Заходимо. Мені треба присісти.

Вони зайшли в термінал, маленька дівчинка в червоних штанцях і зеленій блузці та великий чоловік із нечесаним чорнявим волоссям і похилими плечима. Носильник простежив за ними поглядом і подумав, що то чистий гріх - такий здоровань, вештається після півночі, п'яний мов барило, як на нього не гляди, та ще з малим дівчам, яке давно мало лежати в ліжечку, а воно прогулює його, мов собака-поводир. Таких батьків треба стерилізувати - так думав носильник.

Вони зайшли всередину крізь двері з електронним вічком, і носильник про них забув аж на сорок хвилин, коли до аеропорту під'їхала зелена автівка. Зупинилась на узбіччі, і з неї вийшло двоє чоловіків - щоб поговорити з носильником.

4

Було десять після півночі. Вестибюль терміналу заповнив уранішній народ: військові, які вертались зі звільнення, зморені жінки, які намагались приборкати зграї зачуханих, заспаних дітей, бізнесмени з мішками втоми під очима, мандрівна молодь у великих чоботах і з довгим волоссям, у декого -

наплічник, парочка – з тенісними ракетками в чохлах. Гучномовці оголошували прибуття та відбуття і супроводили пасажирів, мов якийсь всемогутній голос уві сні.

Енді й Чарлі всілись поруч за столиками, до яких були прикручені телевізори. Побиті, пошкрябані, пофарбовані в смертельно чорний телевізори. Енді вони скидалися на зловісних футуристичних кобр. Він вкинув у них останні два четвертаки, щоб ніхто не попросив їх звільнити місця. У Чарлі показували повтор «Рукіз»[9 – «The Rookies» (1972–1976) – американська поліцейська драма.], а в нього Джонні Карсон дурів із Сонні Боно і Бадді Гекеттом[10 – Відомі американські телеведучий, музикант і комік.].

– Татку, а інакше ніяк? – вдруге спитала Чарлі.

Вона мало не плакала.

– Люба, я знесилений, – відповів Енді. – Грошей в нас нема. Лишатись тут не можна.

– Ті погані дядьки за нами ще женуться? – спитала вона, стишивши голос до шепоту.

– Не знаю.

Гуп-гуп-гуп у голові. Уже не чорний неосідланий кінь, тепер це були поштові мішки з гострим залізним брукхотом, що їх викидали з п'ятдесятого поверху.

– Треба гадати, що так.

– Як мені роздобути гроші?

Енді повагався, а тоді мовив:

– Сама знаєш.

Полилися сльози, заструменіли по щоках Чарлі.

– Так не можна. Красти нечесно.

– Я знаю, – відказав він. – Але й нечесно, що вони весь час за нами ганяються. Я тобі це вже пояснював, Чарлі. Принаймні намагався.

– Про малу кривду і велику кривду?

– Так. Про більше зло і про менше.

– У тебе сильно болить голова?

– Добряче, – відповів Енді.

Їй дарма було казати, що за годину, може, за дві болітиме так сильно, що він втратить здібність до ладу мислити. Навіщо лякати більше, коли вона

і так налякана. Дарма їй казати, що цього разу, здається, вони таки не втечуть.

– Я спробую, – сказала вона й устала зі стільця. – Бідний татко.

Чарлі поцілувала його. Енді заплющив очі. Перед ним працював телевізор – далекий незв’язний гомін в гушавині головного болю, що наростав і наростав. Коли Енді знову розплющив очі, Чарлі вже перетворилась на далекий силует, зовсім маленький, одягнений в червоне і зелене, як новорічна прикраса, що, підстрибуючи, оминала людей у головній залі терміналу.

«Господи, нехай з нею все буде добре, – подумав Енді. – Хай її ніхто не чіпає, хай більше ніхто не лякає. Будь ласка і дякую, Боже, окей?»

І він знову заплющив очі.

5

Дівчинка в червоних стретчевих штанах і зеленій віскозній блузці. Біляве волосся по плечі. Так пізно не спить і, судячи з усього, сама. Вона перебувала в тому місці, де ніхто особливо не зважатиме на мале дівча, що ходить самотою після півночі. Чарлі минала людей, та ніхто на неї не дивився. Якби вона плакала, до неї підійшов би охоронець, спитав би, чи вона не загубилась, чи знає, яким рейсом летять її мама з татом, як їх звати, щоб викликати по гучномовцю. Але Чарлі не плакала і наче розуміла, куди йде.

Насправді, не дуже розуміла – але мала чітке уявлення, що шукає. Їй потрібні гроші, так сказав татко. За ними женуться погані люди, таткові зле. Коли йому стає настільки зле, він не може думати. Йому треба виспатись, аби біль минув. А погані люди женуться... погані люди з Крамниці, люди, які хотіли розібрати їх на запчастини і подивитись, як вони працюють, – подивитись, як ними можна скористатися, змусити до всякого.

Чарлі вгледіла паперовий пакет, що стирчав з урни, і взяла його. І трохи далі залюбувавшись на нього, вона вийшла до того, що шукала: ряду таксофонів.

Дівчинка стояла, дивилася на них, і боялася. Боялася, бо татко раз у раз їй повторював, що так робити не можна... із самого дитинства то було Погано. І це Погане вона не завжди могла контролювати. Могла скривдити себе, або ще когось, або й багатьох. Того разу

(ой мамусю вибач біль бинти крики вона кричала мама через мене кричала я так більше не робитиму... ніколи... бо це Погано)

на кухні, коли вона ще була малою... але про це було надто боляче згадувати. То було Погано, бо коли його відпускаєш, воно йде... повсюди. А це страшно.

Ще було дещо. Поштовх, наприклад. Так називав татко – поштовх. Тільки Чарлі штовхала сильніше, ніж татко, і потім у неї ніколи не боліла голова. Але часом, потім... ставалися пожежі.

Чарлі стояла, дивилася на телефонні будки, а в уяві билась назва того Поганого: пірокінез. «Не зважай, – сказав якимось батько, коли вони ще жили в Порт-Сіті й наївно вважали, що в безпеці. – Ти полум'ярка, люба. Така собі величезна запальничка "Зіппо"». Тоді це видалося потішним, Чарлі загиготіла, але зараз було не смішно взагалі.

Ще їй не слід штовхати, бо вони можуть дізнатись. Поганці з Крамниці. «Не уявляю, що вони знають про тебе зараз, – казав був татко, – але не хочу, щоб іще щось дізнались. У тебе не такий поштовх, як у мене, люба. Ти не вмієш так впливати на людей, щоб... ну, навіювати їм думки?» – «Ні-і-і...» – «Але вмієш рухати предмети. І якщо вони побачать сліди, а потім якимось пов'яжуть ці сліди з тобою, то в нас будуть іще більші проблеми, ніж зараз».

А ще це крадіжка, а крадіжка – це теж Погано.

Байдуже. Таткові болить голова, і його треба доправити в тихе тепле місце, доки вона не розболиться так, що він думати не зможе. Чарлі рушила вперед.

Телефонних будок було десь п'ятнадцять, із заокругленими ковзними дверми. Коли заходиш, то наче потрапляєш до желатинової капсули контакту[11 – Медичний препарат для лікування застуди.] з телефоном усередині. У більшості будок було темно – так помітила Чарлі, минаючи їх одну за одною. Ось в одну запхалась товста пані в брючному костюмі, вона жваво говорила, усміхалась. А за три будки від кінця ряду на маленькому табуреті сидів молодик, вистромивши в прочинені двері ноги. Він швидко говорив:

– Саллі, послухай, я розумію, як ти відчуваєшся, та все можу пояснити. Точно. Я розумію... Я розумію... але дозволь просто...

Він підвів очі, побачив, що на нього дивиться мале дівча, а тоді зашилив ноги в будку і затулив круглі двері – все одним рухом, мов черепаха втягується в панцир. З дівчиною свариться, подумала Чарлі. Мабуть, підставив її. Жодному хлопцю не дозволю себе підставити.

Відлуння гучномовця. Задньою думкою пробігає шур страху, гризе. Усі обличчя – чужі. Чарлі почувалась самотньою і дуже маленькою, вона досі тужила за матір'ю. Це крадіжка, але що з того? Вони вкрали в її мами життя.

Похрестуючи паперовим пакетом, Чарлі ковзнула в крайню будку. Зняла з гачка слухавку й удала, що балакає (привіт, бабусю, так, ми з татком щойно прилетіли, все гаразд), і визирнула крізь шибку, чи ніхто на неї не задивляється. Ніхто. Єдина людина поблизу – чорношкіра жінка, яка діставала з автомата страховий поліс, і стояла вона спиною до Чарлі.

Чарлі поглянула на таксофон і різко штовхнула.

Від зусилля вирвався тихий хрип, і вона закусилла нижню губу, посмакувала, як та чавиться між зубами. Ні, про біль не йшлося. Штовхати приємно, і це ще один фактор, який її лякав. Що, як небезпечні речі почнуть їй подобатись?

Чарлі ще раз штовхнула таксофон, цього разу легше, і раптом з лотка для решти полився срібний потік. Чарлі поспішила підставити торбу, та коли примудрилась, більшість четвертаків і даймів уже висипались на підлогу. Вона нахилилась і згребла що змогла в пакет, раз у раз позираючи крізь шибку.

Позбиравши дріб'язок, дівчинка перейшла до наступної будки. Військовий так само балакав у сусідній. Він знову прочинив двері і закурив.

– Сал, Богом клянуся, так і було! Попитайся у свого брата, як мені не віриш! Він...

Чарлі зачинила за собою двері, відрізавши трохи висклявий тон його голосу. Їй було лиш вісім, але вона знала, коли перед нею комусь пудрять мізки. Чарлі глянула на таксофон, і за мить він віддав увесь дріб'язок. Цього разу Чарлі чітко підставила торбу, і монети, мелодійно тельняючи, каскадом полились на дно.

Коли вона вийшла, військового вже не було, і Чарлі пірнула в його будку. Сидіння й досі тепле, попри витяжку, всередині бридко смердить сигаретним димом.

Монети з дзенькотом висипались в пакет, і Чарлі пішла далі.

6

Едді Дельгардо сидів у контурному кріслі з твердого пластика, дивився в стелю і кутив. Сучка, думав він. Наступного разу вона двічі подумає, перш ніж стуляти свої кляті ноги. Едді те, Едді се, Едді я не хочу тебе більше бачити, Едді як ти можеш бути таким жорстоко-о-оким. Але з приводу «я не хочу тебе більше бачити» він таки переконав її на протилежне. Едді очікувала відпустка на тридцять днів, і він збирався поїхати в Нью-Йорк, Велике Яблуко: пам'ятки подивитись і по барах для знайомств пройтись. А коли він повернеться, Саллі й сама перетвориться на велике стигле яблуко, готове впасти. З Едді Дельгардо, уродженцем міста Мератон, штат Флорида, не проходять усі ці штуки на кшталт «у тебе взагалі до мене ніякої поваги нема». Саллі Бредфорд йому віддасться, а якщо вона справді вірить у ті бридні про вазектомію, то так їй і треба. І хай потім, як схоче, біжить до свого брата-селяка, який ще й в школі вчителює. Едді Дельгардо на той час уже водитиме харчову армійську вантажівку в Західному Берліні. Він буде...

Вервечка почасти озлоблених, почасти приемних мрій Едді урвалась через дивне відчуття, що від ніг пашіє теплом, наче підлога раптом нагрілась градусів на десять[12 – Зміна температури десь на 4-5 градусів за Цельсієм.]. А на додачу з'явився дивний, та все одно знайомий запах... не як щось горить, а... мов курку обсмажують чи що.

Едді розплющив очі і першою побачив ту дівчинку, яка тинялась попід таксофонами, дівчинку семи чи восьми років, обшарпану. Тепер вона несла велику паперову торбу, підтримувала дно, наче там повно продуктів або ще чогось.

Але ж ноги – ось у чому річ.

Вони вже були не теплі. А гарячі.

Едді Дельгардо глянув униз і заволав:

– Ах ти ж Господи Боже!

У нього горіли черевики.

Едді скочив на ноги. В його бік розвернулось кілька голів. Якись жіночки побачили, що відбувається, і перелякано заверещали. Двое охоронців, які саме клеїли дурня з касиркою «Аллегенських авіаліній», теж вирішили подивитись, що там коїться.

Та Едді Дельгардо чхати на це все хотів. Думки про Саллі Бредфорд і любовну помсту відійшли далеко на задній план. Армійські черевики завзято палали. Вогонь перекидався на підкати сіро-зелених парадно-вихідних штанів. Едді нісся головним вестибюлем, наче з катапульти вилетів, а позаду стелився дим. Жіночий туалет виявився ближчим, і Едді, в якого відчуття самозбереження було потужним, штовхнув випростаною рукою двері та, ані секунди не вагаючись, забіг всередину.

З одної кабінки саме виходила молода жінка із задраною до талії спідницею – вона поправляла свої нейлонові колготи. Аж раптом побачила Едді, людину-факел, і випустила крик, який кахляні стіни туалету підсилили до нереальної гучності. Едді піймав двері платної кабінки, доки ті не встигли до кінця стулитись і замкнутись. Схопився обома руками за верхні краї стінок, підтягнувся і опустил ноги в унітаз. Почулося шипіння, здійнявся здоровенний стовп пари.

Увірвались двійко охоронців.

– Ей, ти, ану стій! – гукнув один, дістаючи пістолет. – Виходь звідти, і щоб пальці зчепив на маківці!

– А ви не зачекаєте, поки я ноги потушу? – загарчав Едді Дельгардо.

7

Чарлі повернулась. І вона знову плакала.

– Що трапилось, манюню?

– Я дістала гроші, але... татку, воно знову вирвалось... там був чоловік... солдат... я не змогла втриматись.

Енді відчув, як наповзає страх. Приглушений болем, який через потилицю спускався в шию, але страх.

– Що, Чарлі... вогонь був?

Вона не змогла відповісти, але кивнула. По щоках збігали сльози.

- Боже мій, - прошепотів Енді й насилу став на ноги.

Від цього Чарлі взагалі розклеїлась. Сховала обличчя в долонях і безпорадно схлипувала, похитуючись вперед-назад.

Біля входу в жіночу вбиральню зібралась купка людей. Двері стояли прочинені навстіж, та Енді все одно не бачив... аж тоді побачив. Двое охоронців, які щойно примчали до туалету, вже виводили звідти забіякуватого з вигляду молодика в армійській уніформі і тягли його до офісу охорони. Молодик голосно лаявся на них, і більшість виразів, які зривалися з його язика, були на диво непристойні. Штани нижче колін майже вигоріли, а в руках він ніс дві чорні змокрілі штуки, які, судячи з усього, колись були черевиками. Затраснувши за собою двері, чоловіки зайшли в офіс. Терміналом прокотився жвавий гомін розмов.

Енді сів назад і оповив Чарлі рукою. Зараз йому було дуже важко міркувати, думки скидались на крихітних сріблястих мальків, які плавали у великому чорному морі пульсівного болю. Але треба постаратися скільки стане сил. Якщо вони планують вибратися з цієї халепи, то Чарлі їм ще знадобиться.

- З ним усе гаразд, Чарлі. З ним усе добре. Його повели в пункт охорони. А тепер розкажи мені, що сталося.

Сльози потроху вщухали, і Чарлі розказала. Як почула, що цей солдат по телефону говорить. Як у голові майнули кілька думок, відчуття, що він хоче обдурити дівчину, з якою розмовляє.

- А тоді, коли я вже до тебе поверталась, то побачила його... і не змогла втриматись... і воно сталося. Просто вирвалось. Татку, я ж могла йому нашкодити. Дуже сильно нашкодити. Я його підпалила!

- Не так голосно, - мовив Енді. - А тепер послухай мене, Чарлі. Як на мене, трапилася дуже обнадійлива річ, такого давно не було.

- С-справді? - Щиро дивуючись, Чарлі підвела на нього очі.

- Ти кажеш, вирвалось, - продовжив Енді, насилу промовляючи слова. - І таки вирвалось. Але не так, як раніше. Воно вирвалось зовсім трошки. Це було небезпечно, люба, але... ти ж могла йому волосся підпалити. Чи обличчя.

Чарлі нажахано здригнулась від самої думки. Енді м'яко розвернув її обличчя до себе.

- Це відбувається підсвідомо, і воно завжди спрямоване на того, хто тобі не подобається, - сказав він. - Проте... ти не сильно нашкодила тому хлопцю, Чарлі. Ти...

Але кінець фрази десь зник, лишився самий біль. Чи він досі щось говорить? Якусь мить Енді й сам не міг зрозуміти.

А Чарлі досі відчувала ту штуку: Погане, що ширяло в голові, хотіло знову вирватись і ще чогось наробити. Воно скидалось на маленьке, озлоблене і вкрай дурне звірятко. Інколи доводиться випускати його з клітки, щоб,

наприклад, дістати з таксофонів гроші... але воно здатне й на інші, дуже погані вчинки,

(як із мамою на кухні ох матусю вибач)

якщо вчасно не загнати його назад. Та тепер байдуже. Зараз вона не буде про це думати, не буде згадувати

(бинти мамі треба ходити в бинтах бо я її скривдила)

про це взагалі. Зараз тільки про татка треба думати. Він зігнувся на стільці перед телевизором, на обличчі – печатка болю. Блідий, мов крейда. Очі подразнені, почервонілі.

«Ох, татку, – подумала Чарлі, – я помінялася б з тобою місцями, якби могла. Воно тебе кривдить, та з клітки ніколи не тікає. Мое мене зовсім не кривдить, але ж як мені буває страшно...»

– Я дістала гроші, – сказала вона. – Не всі телефони обійшла, бо торба стала заважкою і я боялась, що вона порветься.

Чарлі стривожено глянула на тата.

– Куди ж ти підеш, татку? Тобі треба полежати.

Енді засунув руку в торбу і почав жменями перекладати дріб'язок у кишені вельветового піджака. Загадався, чи ця ніч взагалі колись закінчиться. Йому хотілося просто пімати ще таксі, поїхати в місто і зняти номер у першому-ліпшому готелі чи мотелі... але він боявся. Таксі можна вистежити. І Енді чітко відчував, що ті чоловіки в зеленій автівці наступають на п'яти.

Він спробував зв'язати докупити все, що йому відомо про аеропорт Олбані. Це аеропорт округу, та розташований зовсім не в Олбані, а в містечку під назвою Колоні. Край трясунів[13 – Християнська релігійна секта, в якій під час богослужінь практикували екстатичні танці.] – дід наче казав йому колись, що це край трясунів? Чи вони вже всі повимирали? Що там із шосе? Магістралями? Відповідь прийшла повільно. Була якась дорога... якийсь шлях. Південний або Північний, подумав Енді.

Він розплющив очі й подивився на Чарлі.

– Треба забиратися звідси, мала. Кілька миль пройти зможеш?

– Звісно. – Чарлі поспала і почувалась відносно бадьоро. – А ти?

А це вже було серйозне питання. Енді не знав.

– Постараюсь, любя, – сказав він. – Думаю, треба пройтися до автостради і там спробувати пімати попутку.

– Автостоп? – спитала дівчинка.

Енді кивнув.

– Попутку відстежити дуже важко, Чарлі. Якщо пощастить, ми сядемо в машину, яка вже вранці буде в Баффало.

А якщо ні, то вони так і стоятимуть на аварійній смузі з вистромленими пальцями, коли до них під'їде та зелена автівка.

– Ну, якщо ти так вирішив, – із сумнівом мовила Чарлі.

– Нумо, – сказав Енді, – поможи мені.

Гігантський розряд болю, щойно він став на ноги. Злегка хитнувся, стулив повіки, тоді розтулив. Люди виглядали якось сюрреалістично. Кольори видавались надто яскравими. Поруч пройшла жінка на високих підборах, і кожен постук по кахляній підлозі терміналу звучав мов ляскіт сталевих дверей у банківському сховищі.

– Татку, а ти точно зможеш?

Її голос був тихим і дуже наляканим.

Чарлі. Тільки Чарлі має значення.

– Думаю, зможу, – сказав він. – Ходімо.

Вони дісталися надвір крізь інший вихід, і носильник, який бачив їх тоді біля таксі, саме вивантажував валізи з багажника якоїсь тачки. Він не помітив, як Енді з Чарлі пішли.

– Куди тепер, татку? – спитала дівчинка.

Енді роззирнувся і побачив Північний шлях, який десь унизу завертав праворуч від будівлі терміналу. Як туди дістатись – ось у чому полягало питання. Повсюди були дороги – на верхніх ярусах, на нижніх. «ПРАВОРУЧ НЕ ПОВЕРТАТИ», «ЗУПИНИСЬ НА ЧЕРВОНЕ СВІТЛО», «ТРИМАЙСЯ ЛІВОЇ СМУГИ», «СТОЯНКУ ЗАБОРОНЕНО». У передранковій чорноті, мов неспокійні духи, спалахували світлофори.

– Мабуть, сюди, – сказав Енді.

І вони рушили вздовж терміналу й попід дорогою, заставленою знаками «ТІЛЬКИ ПОСАДКА І ВИСАДКА ПАСАЖИРІВ». Біля рогу терміналу тротуар закінчився. Повз них байдуже пролетів великий срібний «мерседес», і Енді скривився від сяйва натрієвих ліхтарів, що відбилися на поверхні автівки.

Чарлі очікувально дивилася на нього. Енді кивнув.

– Тільки тримайся якнайдалі від дороги. Не змерзла?

– Ні, татку.

– Слава Богу, що ніч тепла. Твоя мама б...

На цьому рот із ляском стулився.

І двійко їх помандрувало в темряву: великий чоловік із широкими плечима і маленька дівчинка в червоних штанцях і зеленій блузці, яка тримала його за руку, немов вела кудись.

8

Зелена автівка з'явилась за п'ятнадцять хвилин по тому і припаркувалась на узбіччі біля жовтого бордюру. З неї вийшли двоє чоловіків, ті самі, які ще в Мангеттені гнались за Енді й Чарлі до таксі. Водій лишився за кермом.

Підійшов коп, що чергував в аеропорту.

– Сер, тут не можна стояти, – сказав він. – Проїдьте, будь ласка, ось...

– Ще й як можна, – відказав водій.

Він показав копові посвідчення. Той глянув на нього, потім на водія, потім знову на фотографію в посвідченні.

– А, вибачте, сер, – мовив він. – Нам варто знати, в чому річ?

– Охорони аеропорту це ніяк не стосується, – сказав водій, – але ви можете допомогти. Ви когось із цих двох осіб сьогодні ввечері бачили?

Він передав копу світлину Енді, потім розмитий знімок Чарлі. Тоді в неї було довше волосся. На цій фотокартці – заплетене у дві кіски. Тоді мама ще була жива.

– Дівчинка зараз на рік старша, – сказав водій. – Волосся трохи коротше. Десь по плечі.

Коп уважно роздивлявся фотографії, тасував туди й сюди.

– Знаєте, цю дівчинку я, мабуть, бачив, – сказав він. – Волосся аж біле, так? На фотографії не дуже видно.

– Аж біле, точно.

– Цей чоловік їй батько?

– Не питайте, і я вам не брехатиму.

Поліцейський відчув антипатію до молодика з безвиразним обличчям, який сидів за кермом непримітної зеленої автівки. Він уже мав дотичні справи з ФБР, ЦРУ і тим закладом під назвою Крамниця. Їхні агенти всі були однакові, відверто нахабні і зверхні. Усі копи в синій формі сприймалися як «дитсадкові». Але п'ять років тому, коли тут сталось викрадення літака, саме «дитсадкові» копи зняли з нього обвішаного гранатами хлопа і саме під вартою «справжніх» копів він скоїв самогубство, розірвавши собі сонну артерію нігтями. Молодці хлопці.

– Послухайте... сер. Я спитав, чи цей чоловік – батько, щоб знати, чи є між ними схожість. На фотографіях трохи важко розібрати.

– Так, дещо схожі. Волосся різного кольору.

«Це я і сам бачу, козел», – подумав поліцейський.

– Я їх обох бачив, – сказав коп водію в зеленій автівці. – Він здоровий, більший, ніж здається на знімку. Йому на вигляд зле було абошо.

– Та невже?

Водій наче втішився.

– У нас тут загалом весела нічка. Один дурень примудрився спалити на собі черевики.

Водій аж виструнчився за кермом.

– Що-що?

Коп кивнув, зрадівши, що йому вдалось пробити діру в змудженому фасаді водія. Він би не так радів, якби водій сказав йому, що він щойно заробив собі допит у мангеттенському відділенні Крамниці. А Едді Дельгардо, мабуть, усі мізки йому повибивав би, бо замість походеньок по барах для самотніх у Великому Яблуці (і по масажних салонах, і порношопах на Таймс-сквер) частину відпустки йому довелося провести в медикаментозному стані, в якому він проти волі згадував усе, раз у раз описуючи, що сталося до й одразу після того, як нагрілись черевики.

9

Ще двоє із зеленого седана розмовляли з персоналом аеропорту. Один натрапив на носильника, котрий бачив, як Енді з Чарлі вибирались із таксі й заходили в термінал.

– Точно їх бачив. Подумав, який, бляха, сором, що отакий п'яний чоловік так пізно вигулює мале дівча.

– Може, вони сіли на літак, – підказав один з чоловіків.

– Може, й сіли, – погодився носильник. – Цікаво, що собі думає мати дівчинки. Цікаво, вона знає, що відбувається?

– Сумніваюся, що знає, – сказав чоловік у темно-синьому костюмі «Ботані 500», і говорив він дуже широко. – Ви не бачили, щоб вони виходили?

– Ні, сер. Скільки я знаю, вони досі десь тут... якщо, звісно, на посадку не покликали.

10

Двое чоловіків хутко обійшли головну залу терміналу, а тоді рушили до виходу на посадку, тримаючи посвідки в складених човником долонях, щоб охоронці бачили. Потім зустрілись біля каси авіалінії «Юнайтед».

– Пусто, – сказав перший.

– Думаєш, вони сіли на літак? – спитав другий – той, що в гарному синьому «Ботані 500».

– Не певен, що цей виродок мав при собі більш ніж п'ятдесят баксів... може, і набагато менше.

– Краще перевірити.

– Ага. Але швидко.

«Юнайтед». «Аллегені». «Американ». «Бреніфф». Пересадкові лінії. Жоден широкоплечий, хворобливого вигляду чоловік квитків не купував. Щоправда, працівник багажної служби наче бачив дівчинку в червоних штанах і зеленій сорочці. Гарненьке біляве волосся по плечі.

Двое чоловіків зустрілись біля крісел з телевізорами, де зовсім нещодавно сиділи Енді та Чарлі.

– Що думаєш? – спитав перший.

Агент у «Ботані 500» мов піднявся духом.

– Думаю, треба прочісувати місцевість, – сказав він. – Думаю, вони йдуть пішки.

І чоловіки майже підтюпцем подалися назад до зеленої автівки.

11

Енді й Чарлі простували крізь темряву вздовж неасфальтованого узбіччя під'їзної дороги до аеропорту. Інколи повз них проносились автівки. Була майже перша ніч. А за милю, в них за спинами, в терміналі, двое чоловіків доєдналися до третього в зеленій автівці. Енді й Чарлі тепер ішли паралельно з Північним шляхом, який пролягав від них праворуч і вниз, освітлений поверхневим сяйвом натрієвих ліхтарів. Може, вийде злізти по насипу і спробувати впіймати тачку з аварійної смуги, але якщо вони нарвуться на копів, то профукають останній, який-не-який шанс на втечу. Енді замислився, чи далеко буде йти до рампи. Щоразу, як нога ступала на землю, гупання болісно відлунювало в його голові.

– Татку? Ти ще в порядку?

– Поки в порядку, – сказав він, та був не зовсім у порядку. Енді себе не душив і сумнівався, що дочку теж вийде задурити.

– Ще далеко?

- Ти втомилась?

- Ще ні... але, татку...

Він зупинився, серйозно глянув на дочку.

- У чому річ, Чарлі?

- Я знову відчуваю, що ті погані дядьки вже зовсім поруч, - прошепотіла вона.

- Гаразд, - сказав Енді. - Тоді варто піти коротким шляхом, люба. Зможеш спуститися схилом так, щоб не впасти?

Чарлі подивилася на насип, вистелений мертвою жовтневою травою.

- Мабуть, - із сумнівом мовила дівчинка.

Він переступив через кабелі в огорожі, тоді допоміг перелізти Чарлі. Як це вже бувало в надзвичайно болісних і стресових ситуаціях, уява Енді намагалася втекти в минуле і вирватися від цього стресу. Минуло багато хороших років, багато добрих годин, аж доки поступово на їхнє життя почала наповзати тінь - спершу лиш над ним із Вікі, потім над усіма трьома, потроху розмиваючи їхнє щастя, невмолима, мов місячне затемнення. Тоді було...

- Татку! - раптом налякано скрикнула Чарлі.

Вона втратила рівновагу. Суха трава була ковзкою, підступною. Чарлі змахнула руками, Енді потягнувся по них, не піймав і послизнувся сам. Гупання, з яким він упав на землю, спричинило такий біль в голові, що Енді закричав уголос. А тоді вони вдвох покотились, повалились вниз по насипу до Північного шляху, де шугали автівки - так швидко, що не встигнуть пригальмувати, якщо він або Чарлі викотиться на проїжджу частину.

12

Аспірант затягнув кільце з гумової стрічки на руці Енді, одразу над ліктем, і сказав:

- Будь ласка, стисніть у кулак.

Енді стис. Вени слухняно набрякли. Він відвернувся, бо стало трохи зле. Хай двісті доларів, та він не мав бажання дивитися, як ставлять крапельницю.

Вікі Томлінсон лежала на сусідній розкладачці, вдягнена в білу блузку і синювато-сірі слакси. Вона натягнуто всміхнулася до Енді. Він знову загадався, яке ж у неї гарне каштанове волосся, як пасує воно до цих відвертих синіх очей... тоді укол болю, за яким по руці повільно розлилось тепло.

- Ось так, - заспокійливо мовив аспірант.

- Собі ось так зроби, - відказав Енді.

Почувався він геть не спокійно.

Вони перебували в аудиторії № 70 корпусу Джейсона Гірні, на горішньому поверсі. Туди притягли дюжину розкладачок, що їх позичили в медпункті коледжу, і ось дванадцять добровольців лежать там на гіпоалергенних ортопедичних подушках, відробляють свою платню. Доктор Вонлесс сам жодної крапельниці не поставив, але ходив туди-сюди між розкладачками і для кожного мав слово чи легкий крижаний усміх. «Зараз ми всі почнемо зменшуватись», - приречено подумав Енді.

Коли всі добровольці зібрались, Вонлесс прочитав коротку промову, і в підсумку вона зводилась ось до чого: не бійтесь. Ви перебуватимете в надійних руках Сучасної Науки. Енді не дуже довіряв Сучасній Науці, яка подарувала світові водневу бомбу, напалм і лазерну гвинтівку, а також вакцину проти поліомієліту і клерасил.

Аспірант уже порався з кимсь іншим. Гнув трубку на крапельниці.

У крапельниці стояв п'ятипроцентний водний розчин декстрози, як сказав Вонлесс... він назвав його розчином D5W. Під пляшкою з трубки стирчав ковпачок. Якщо Енді випаде Шоста партія, то її введуть шприцом через цей ковпачок. Якщо ж він потрапив до контрольної групи, то там буде звичайний фізрозчин. Орел чи решка.

Він знову глянув на Вікі.

- Як відчуваєшся, мала?

- Нормально.

Прибув Вонлесс. Став між ними, спершу подивився на Вікі, потім на Енді.

- Відчуваєте легкий біль, так?

Акценту в нього не було, тим паче регіонального, американського, але Енді здавалось, що він будує речення так, наче англійська йому не рідна.

- Тиск, - відповіла Вікі. - Трохи тисне.

- Так? Воно мине.

Він доброзичливо всміхнувся до Енді. Вонлесс видавався таким високим у своєму лікарняному халаті. А окуляри - такими маленькими. Маленьке і високе.

- Коли ми почнемо зменшуватись? - спитав Енді.

Вонлесс усе всміхався.

- А вам здається, що ви зменшитесь?

- З-з-з-зменш-ш-ш-шусь, - мовив Енді й усміхнувся, мов дурник.

З ним щось коїлось. Боже, та його перло. Він починав линути.

- Все буде добре, - сказав Вонлесс, всміхнувся ще ширше і пішов.

«Проїжджай, вершнику!»[14 - Цитата з вірша «Під Бен-Балбеном» Вільяма Батлера Єйтса, вигравіювана в нього на могилі.] - очманіло подумав Енді.

Він знову глянув на Вікі. Яке ж у неї яскраве волосся! З незрозумілої причини воно нагадало йому мідяний дріт у котушці нового двигуна... генератора... змінструматора... брумпурумбатора...

Енді розсміявся вголос.

Злегка всміхаючись, наче він оцінив жарт, аспірант зігнув трубку на крапельниці та ввів ще трохи вмісту шприца Енді в руку і пішов собі геть. Тепер Енді вже міг дивитися на крапельницю. Тепер він нею не переймався. «Я сосна, - подумав він. - Гля, які в мене гарні голки». Він знову засміявся.

І Вікі до нього всміхалася. Господи, яка вона гарна. Йому хотілось розказати їй, яка вона красива і що волосся в неї - наче мідь у вогні.

- Дякую, - мовила вона. - Який чудовий комплімент.

Вона це справді сказала? Чи йому привиділось?

Хапаючись за останні уламки здорового глузду, Енді проговорив:

- Мабуть, дісталась мені та срань, а не вода, Вікі.

- Мені теж, - спокійно мовила вона.

- Приемно, скажи?

- Приемно, - мрійливо погодилась вона.

Десь хтось кричав. Істерично бурмотів. Звук наростав і затихав цікавими циклами. Через, здавалося, цілі тисячоліття роздумів Енді повернув голову подивитися, що відбувається. Бо було цікаво. Все стало цікаво. Все наче пливло в уповільненій зйомці. «Слоумо», як регулярно писав у своїй колонці авангардний кінокритик з кампусу. «У цій стрічці, як і в решті, Антоніоні досягає просто неймовірних результатів за допомогою зйомки в слоумо». Яке цікаве, справді дотепне слово, наче звук, що з ним змія виповзає з холодильника, - «слоумо».

Кілька аспірантів у слоумо бігли до однієї з розкладачок, що стояли попід дошкою аудиторії № 70. Молодик на розкладачці наче робив щось собі з очима. Так, він точно щось робив собі з очима, бо вчепився в них скрюченими пальцями, немов виривав з голови очні яблука. Руки скрючились у клішні, а з очей фонтаном лилася кров. Вона лилася в слоумо. Катетер вилетів з його руки в слоумо. Вонлесс біг у слоумо. Очі в того хлопця на

розкладачці тепер скидались на репнуті яйця-пашот, апатично подумав Енді. Еге ж, авжеж.

Тоді навколо розкладачки скупчились білі халати, і хлопця стало не видно. Просто над ним на стіні висів навчальний постер. З квадрантами людського мозку. Деякий час Енді з великою цікавістю їх роздивлявся. «Як дзік-к-ка-а-аво», як казав Арт Джонсон у «Лаф-ін»[15 – «Rowan & Martin's Laugh-In» – телевізійний серіал з комедійними скетчами, Джонсон – один з головних акторів.]

З нагромадження білих халатів вирвалася закривавлена рука, мов потопельник тягнувся. По пальцях стікало червоне місиво, звисали шматки плоті. Рука ляпнула по постеру, лишивши криваву пляму у формі великої коми. Постер з клацанням і торохкотінням згорнувся на своєму валику.

Потім розкладачку підняли (хлопця, що виколупав собі очі, було так само не видно) і хутко винесли з аудиторії.

За кілька хвилин (годин? днів? років?) по тому до розкладачки Енді підійшов один з аспірантів, оглянув крапельницю, тоді ввів у свідомість Енді ще трохи Шостої партії.

– Як почувашся, хлопче? – спитав аспірант, але звісно, що ніяким аспірантом чи студентом він не був. І це стосувалось їх усіх. Для прикладу, цьому хлопчу було років тридцять п'ять з вигляду, а це вже літній як на аспіранта. Потім, цей хлоп працював на Крамницю. Енді це знав знічев'я. Отак по-дурному, але знав. І чоловіка звали...

Енді сягнув – і піймав. Чоловіка звали Ралф Бакстер.

Він усміхнувся. Ралф Бакстер. Круто.

– Я окей, – сказав він. – А як отой інший?

– Який інший, Енді?

– Той, що вишкріб собі очі, – безтурботно мовив Енді.

Ралф Бакстер усміхнувся і поплескав Енді по руці.

– Добре дає на візуалку, еге, хлопче?

– Ні, справді, – сказала Вікі. – Я теж бачила.

– Вам здається, що бачили, – сказав аспірант, який аспірантом не був. – Просто у вас була однакова ілюзія. Там біля дошки лежав хлопець, у якого сталось м'язове скорочення... таке як спазм. Ніяких вишкрябаних очей. Ніякої крові.

Він хотів був рушити далі. Енді мовив:

– Чоловіче, без попередніх домовленостей однакову ілюзію побачити неможливо.

Енді почувався надзвичайно розумним. Логіка була бездоганна, непоборна. Вхопив він старого Ралфа Бакстера за барки.

Ралф незворушено посміхнувся у відповідь.

– З цим препаратом – дуже навіть можливо, – сказав він. – Я повернуся за хвилину, окей?

– Окей, Ралфе, – сказав Енді.

Ралф зник, тоді повернувся до розкладачки, на якій лежав Енді. Повертався він у слоумо. Замислено поглянув на Макгі. Енді вишкірився широким, дурнуватим, задурманеним посміхом. Ось я тебе і піймав, Ралфе, старий друже. Піймав за ті самі знамениті барки. Раптом на Енді щедро полилася інформація про Ралфа Бакстера, просто тонни фактів: тридцять п'ять років, у Крамниці працює шість, до того два роки – в ФБР, він...

Протягом кар'єри він убив чотирьох людей, трьох чоловіків і одну жінку. І він згвалтував жінку вже тоді, як вона померла. Вона була позаштатною кореспонденткою з Інформагентства США і дізналась про...

Далі було неясно. Та й неважливо. Раптом Енді перехотілось знати. Усміх зник з губ. Ралф Бакстер так само дивився на нього згори вниз, і Енді поглинула чорна параноя, яку він пам'ятав іще з двох попередніх ЛСД-тріпів... але ця була глибшою та набагато більш лячною. Він уявлення не мав, звідки йому відомі такі факти про Ралфа Бакстера (або як він взагалі дізнався його ім'я), та Енді страшенно перелякався, що якби він все те Ралфу переказав, то зник би з аудиторії № 70 корпусу Джейсона Гірні з тою самою швидкістю, що й хлопець, який виколупав собі очі. А може, то все справді була галюцинація, зараз воно вже видавалось нереальним.

Ралф досі дивився на Енді. Потроху почав усміхатися.

– Бачиш? – м'яко мовив він. – З Шостою партією всякі дива трапляються.

І пішов. Енді зітхнув з полегкістю. Поглянув на Вікі, і вона також дивилася на нього широко розчакнутими, переляканими очима. «Вона вловлює твої емоції, – подумав він. – Як радіоприймач. Пожаль іі! Не забувай, вона тріпає, які б там ще ефекти в цієї країні не були!»

Енді усміхнувся до Вікі, і вона непевно усміхнулась у відповідь. Спитала його, що сталося. Він сказав, що не знає, мабуть, нічого.

(але ми не розмовляємо – у неї губи не рухаються)

(не рухаються?)

(вікі? це ти)

(це телепатія, енді? так?)

Він не знав. Але щось було. Повіки ступились.

А вони справді аспіранти? – занепокоєно спитала вона. Не схожі. Це через наркотик, Енді? Не знаю, сказав він, не розплющуючи очей. Я не знаю, хто вони такі. Що сталося з тим хлопцем? Якого забрали? Він розплющив очі і глянув на Вікі, але та хитала головою. Вона не пам'ятала. З подивом і розчаруванням Енді збагнув, що сам не пам'ятає. Це наче багато років тому сталося. Спазм, значить, ага, у того хлопця? М'язове скорочення, от і все. Він...

Видер собі очі.

Та яка, зрештою, різниця?

З нагромадження білих халатів закривавлена рука виринається, мов потопельник тягнеться.

Але це відбулося так давно. Мов у дванадцятому столітті.

Закривавлена рука. Ляпає по постеру. Постер з клацанням і торохкотінням згортається на своєму валику.

Краще плисти собі за течією. Бо Вікі знову починала непокоїтись.

Раптом із гучномовців попід стелею полилася музика, і це було приємно... набагато приємніше, ніж думати про спазми і рідину, що витікає з очних яблук. Музика була ніжна і водночас сповнена величі. Набагато пізніше Енді визначив (після консультації з Вікі), що то був Рахманінов. І потім щоразу, коли він чув Рахманінова, у пам'яті зринали плавкі, мрійливі спогади про той нескінченний час поза часом, проведений в аудиторії № 70 корпусу Джейсона Гірні.

Що з того відбувалося насправді, а що – галюцинація? Дванадцять років поспіль Енді Макгі раз у раз повертався до цієї думки, але відповіді так і не знайшов. Тоді у певний момент йому здалося, що кімнатою літали різні предмети, наче невидимий вітер дмухав: паперові стаканчики, рушники, манжета для вимірювання тиску, смертельний град олівців і ручок. На іншому етапі, трохи згодом (чи, може, то раніше сталося? лінійної послідовності просто не існувало), в одного з піддослідних почалися м'язові спазми, а за ними сталася зупинка серця – принаймні так здавалося. Білі халати докладали відчайдушних спроб повернути його до життя методом «рот у рот», потім вкололи щось просто в грудну клітку, а тоді вже взяли апарат, що високо пискотів і мав дві чорні чашечки на товстих дротах. Енді наче пригадував, як один із тих «асистентів» ревів: «Струми його! Струми! Ет, дай сюди, ти, ібанько!»

Ще на якомусь етапі Енді поспав – то виринав, то знову занурювався в сутінковий стан свідомості. Він говорив із Вікі, вони розповіли одне одному про себе. Енді повідав про ДТП, що забрало життя його матері, і як увесь наступний рік він, на межі нервового зриву від горя, прожив із тіткою. Вікі розповіла, що коли їй було сім років, підліток-бебісітер зчинив над нею насильство, і тепер вона страшенно боялася сексу, а ще більше боялася, що стала фригідною, і це була перша причина, з якої Вікі зі своїм хлопцем опинились на межі розриву. Він усе... тиснув на неї.

Вони оповідали такі речі, в яких чоловік і жінка зізнаються одне одному тільки через багато років знайомства... такі речі, які чоловік чи жінка взагалі нікому не розказують, навіть у темному ліжку після десятків і десятків років шлюбу.

Та чи розмовляли вони?

Цього Енді так і не дізнався.

Час тоді спинився, та якимось чином все одно спливав.

13

Енді потроху, крок за кроком відходив від наркотичної сонноти. Рахманінов затих... якщо взагалі колись грав. На сусідній розкладачці мирно дрімала Вікі, склавши між грудьми руки – безхитрісні руки дитини, яка молилася в ліжку перед сном та й заснула. Енді глянув на неї і отак просто збагнув, що в певний момент устиг у неї закохатися. Почуття було глибоке і цілісне, вище і поза всякими питаннями.

Трохи згодом він роззирнувся. Кілька розкладачок уже стояли вільні. В аудиторії лишилось десь п'ятеро піддослідних. Дехто спав. Один сидів на розкладачці, й аспірант (цілком нормальний аспірант років двадцяти п'яти) опитував його і щось нотував у блокнот на планшетці. Мабуть, піддослідний сказав щось потішне, бо обидва розсміялися – тихо і тактовно, як то роблять, коли навколо люди сплять.

Енді сів і собі провів інвентаризацію. Почувався він добре. Спробував усміхнутись і з'ясував, що усміх вийшов досконалий. М'язи мирно сусідили один з одним. Енді почувався бадьорим та енергійним, всі відчуття загострилися і водночас стали якимись невинними. Він пригадав, що почувався так у дитинстві, коли прокидався суботнього ранку й знав, що його велосипед стоїть у гаражі, похилений на відкидну ніжку, а вихідні стелилися попереду, мов карнавал мрій, що в ньому всі атракціони безкоштовні.

Підійшов якийсь аспірант, запитав:

– Як відчуваєшся, Енді?

Енді глянув на нього. Той самий, який ставив йому ін'єкцію – коли? Рік тому? Він потер щок до лоней і почув шкряботливий звук щетини.

– Почуваюся мов Ріп ван Вінкл, – сказав він.

Аспірант усміхнувся.

– Минуло всього дві доби, а не двадцять років. Серйозно, як ти відчуваєшся?

– Добре.

– Нормально?

- Що б то слово не означало, так. Нормально. Де Ралф?

- Ралф? - Аспірант здивовано підняв брови.

- Так, Ралф Бакстер. Років тридцяти п'яти. Здоровань. Жовтувате волосся.

Аспірант усміхнувся.

- Він тобі привидівся, - сказав він.

Енді непевно глянув на аспіранта.

- Що зробив?

- Привидівся. Галюцинація. Я знаю тільки одного Ралфа, що якось задіяний у тестуваннях Шостої партії, і це представник «Дартан Фармасьютікал» на ім'я Ралф Стейнгам. І йому десь років п'ятдесят п'ять.

Енді довго й мовчки дивився на аспіранта. Ралф - ілюзія? Ну, може. Є всі параноїдальні ознаки наркотичного сп'яніння, то ясна річ. Енді згадав, що був вирішив, наче Ралф - якийсь секретний агент, що він купу народу порішив. Енді злегка всміхнувся. Аспірант усміхнувся навзаєм... з такою готовністю, яка здалася Енді підозрілою. Чи то знов параноя? Звісно, так і є.

Хлопець, що сидів у ліжку й розмовляв, коли Енді прокинувся, тепер виходив з аудиторії в супроводі аспіранта, попиваючи з паперового стаканчика апельсиновий сік.

Енді обережно запитав:

- То всі живі-здорові, атож?

- Живі-здорові?

- Ну... конвульсій ні в кого не було? Або...

Аспірант нахилився до Енді, вигляд у нього був стурбований.

- Слухай, Енді, я сподіваюся, ти не станеш розносити кампусом подібні чутки. Вони заподіють велику шкоду дослідницькій програмі доктора Вонлесса. А нас у наступному семестрі ще очікують Сьома і Восьма партії, і...

- Щось таки було?

- В одного хлопця сталась м'язова реакція, несильна, але дуже болісна, - сказав аспірант. - Минулося менш ніж за п'ятнадцять хвилин, без жодних збитків. Але в нас тут мов полювання на відьом відкрили. Припиніть набір призовників, забороніть підготовку офіцерів резерву, забороніть вербувальникам з хімзаводу «Доу Кемікал» набирати працівників, бо там напалм виготовляється... Роблять з мухи слона, а я, між іншим, вважаю, що дослідження Вонлесса - важливе.

- Що то був за хлопець?

- Ти ж знаєш, я не можу тобі цього розповісти. Скажу тільки от що: не забувай, ти був під дією легкого галюциногену. Тому не змішуй наркотичні фантазії з реальністю і не берися цю суміш потім поширювати.

- А хіба мені дозволять? - спитав Енді.

Аспірант розгубився:

- А хіба ми зможемо якось тебе зупинити? По суті, будь-які експериментальні програми в коледжах віддаються на поталу добровольцям. Ми ж не можемо вимагати від тебе підписати клятву вірності за якісь вошиві двісті баксів, правда?

Енді відчув полегкість. Якщо цей хлоп бреше, то актор із нього першокласний. То дійсно була низка галюцинацій. А на розкладачці поруч уже прокидалась Вікі.

- І як вам таке? - з усмішкою запитав аспірант. - Якщо правильно пригадую, то питання тут ставити маю я.

І він таки взявся до питань. Поки Енді закінчив на них відповідати, Вікі вже остаточно прокинулась - відпочила, спокійна, сяйна з виду, вона всміхалася до Енді. Питання були ґрунтовні. Більшість цих питань Енді й сам поставив би.

То звідки ж узялося відчуття, наче все це - бутафорія?

14

Того ж вечора Енді й Вікі сиділи на дивані в одній з менших віталень профспілки і порівнювали галюцинації.

У Вікі не лишилось жодних спогадів про те, що найбільше турбувало Енді: закривавлена рука, яка мляво колихалась понад скупченням білих халатів, вдарилась об постер, а тоді зникла. А Енді геть не пригадував того, що найкраще закарбувалось у пам'яті Вікі: як чоловік із довгим білявим волоссям встановив біля її розкладачки столик на рівні з її очима. На столику він порозставляв у ряд великі кісточки доміно і сказав: «Збий їх, Вікі. Поперекидай усі». І вона хотіла вже підкоритись, підняла руку, щоб їх перекинути, та чоловік м'яко, проте впевнено притис її долоні назад до грудей. «Без рук, Вікі, - сказав він. - Так поперекидай». Тож вона глянула на кісточки доміно, і вони всі попадали одна за одною. Десять дванадцять загалом.

- Я після того дуже втомилась, - сказала вона Енді, усміхаючись тим легким скісним усміхом. - А ще якось собі надумала, що ми обговорювали В'єтнам, уявляєш? І я сказала щось на кшталт: «Так, ось тобі й доказ - якщо Південний В'єтнам впаде, то й решта впадуть»[16 - Імовірно, цитата президента Ейзенгавера про те, що як комуністи захоплять Південний В'єтнам, то така сама доля чекає і сусідні азіатські країни.]. А він усміхнувся, поплескав мене по руці й сказав: «Вікі, чом би тобі трохи не

поспати? Ти, певно, втомилась». То я й заснула. – Вікі похитала головою. – Але зараз здається, наче цього не було. Я, мабуть, або взагалі все це вигадала, або ж галюцинувала під час якогось цілком нормального тесту. Ти його не пригадуєш? Високого чоловіка з білявим волоссям по плечі й маленьким шрамом на підборідді?

Енді похитав головою.

– Але я досі не збагну, як у нас взагалі могли бути однакові ілюзії, – сказав Енді, – якщо тільки вони там не розробили препарат, що спричиняє як телепатію, так і галюцинації. Я в курсі, цю ідею яляють останні кілька років... мовляв, галюциногени можуть загострювати сприйняття... – Він знизав плечима, тоді вишкірився. – Карлосе Кастанедо[17 – Американський антрополог перуанського походження, письменник і езотерик, який експериментував з психотропними речовинами.], де ти є, коли так нам потрібен?

– Чи не вірогідніше, що ми просто обговорювали якусь фантазію, а потім про це забули? – спитала Вікі.

Енді погодився, що ймовірність висока, проте пережитий досвід його досі тривожив. Вийшла, як то кажуть, непруха. Зібравши мужність у кулак, він мовив:

– Єдине, в чому я певен, Вікі, це те, що я починаю в тебе закохуватись.

Вона нервово всміхнулась і поцілувала його в кутик рота.

– Це так мило, Енді, але...

– Але ти трохи мене боїшся. Може, боїшся чоловіків узагалі.

– Може, так і є, – сказала вона.

– Я тільки прошу дати мені шанс.

– Буде тобі шанс, – сказала Вікі. – Ти мені подобаєшся, Енді. Дуже. Але не забувай, будь ласка, що мені буває страшно. Інколи просто... стає страшно.

Вона спробувала злегка стелути плечима, але це більше було схоже на здригання.

– Не забуватиму, – сказав Енді, оповив її руками і поцілував.

Вікі на мить завагалась, а тоді, міцно стискаючи його долоні, поцілувала навзаєм.

15

– Тату! – закричала Чарлі.

Світ нудотно завертівся перед очима Енді. Натрієві ліхтарі вздовж Північного шляху були внизу, земля – згори, намагалася його скинути. Тоді

він гелпнувся на дупу й поїхав по нижній половині насипу, мов дитина на санчатах. Чарлі була ще нижче, беспорадно котилася клубком до траси.

«О ні, вона вилетить просто під колеса...»

– Чарлі! – хрипко заволав він, від чого заболіло горло, голова. – Стережись!

І ось вона вже внизу, сидить навпочіпки на узбіччі, залита сліпучим світлом машин, і схлипує. За мить поруч приземлився Енді зі смачним плюхом, що прострелив хребет і голову. В очах роздвоїлось, розстроїлось, а тоді все потроху стало на свої місця.

Чарлі сиділа навкарачках, оповивши голову руками.

– Чарлі, – сказав Енді, торкнувшись її руки. – Усе гаразд, люба.

– Краще б я під машину потрапила! – скрикнула вона дзвінким, лютим голосом з такої ненавистю до себе, що Енді серце в грудях заболіло. – Я заслуговую, бо підпалила того чоловіка!

– Ш-ш-ш, Чарлі, – сказав Енді, – не треба про це більше думати.

Він обійняв дочку. Повз них шугали автівки. У будь-якій могли сидіти копи – і тоді все, кінець. Та зараз це принесло б мало не полегкість.

Схлипи Чарлі потроху затихали. Енді збагнув, що почасти вона плаче від звичайної втоми. Тої самої, від якої голова боліла так, що вже навіть кричати не хотілось, від якої розливалася повинь непроханих спогадів. От би нарешті дійти кудись і прилягти...

– Чарлі, ти встати можеш?

Вона повільно піднялася на ноги, змахуючи з очей останні сльози. Обличчя сяяло в темряві блідим місяченьком. Дивлячись на неї, Енді відчув гострий укол провини. Вона б мала лежати зараз у теплому ліжечку, в будинку з майже виплаченою іпотекою, з м'яким ведмедиком під пахвою, готова повернутися наступного ранку до школи й точити боротьбу за Бога, країну та другий клас. Натомість Чарлі стояла на аварійній смузі автостради на півночі штату Нью-Йорк, о першій п'ятнадцять ночі, на втіках, пожерта провиною за те, що успадкувала від матері з батьком і на що не мала жодного впливу, як і на блакить своїх очей. Як пояснити семирічній дівчинці, що мамі з татком колись знадобилися дві сотні баксів і що люди, які запевняли їх, наче все буде гаразд, брехали?

– Зараз зловимо попутку, – сказав Енді.

Йому було важко розібратись, навіщо він охопив рукою плечі Чарлі – чи то щоб її заспокоїти, чи то щоб самому не впасти.

– Дістанемося готелю і поспимо. Потім поміркуємо, що робити далі. Як тобі план?

Чарлі байдуже кивнула.

- Окей, - мовив Енді й випнув угору великий палець.

Машини байдуже мчали геть, а десь за дві милі від тої аварійної смуги зелена автівка знову рушила в путь. Енді нічого цього не усвідомлював: його змучена свідомість звернулася до того вечора з Вікі в корпусі профспілки. Вона мешкала в одному з гуртожитків, тож Енді провів її туди, знову скуштувавши її губи на сходинці перед великими подвійними дверима, і вона нерішуче оповила руками його шию - ця дівчина, яка й досі була незайманою. Які вони були молоді, Боже, які ж молоді.

Автівки неслися стороною, з кожним завихорінням волосся Чарлі здіймалось і опадало, а Енді згадував решту подій, які відбулися тої ночі дванадцять років тому.

16

Провівши Вікі до гуртожитку, Енді вирушив через кампус у напрямку траси, де можна було піймати автівку до міста. Травневий вітер повівав йому в обличчя тільки злегка, та водночас із силою шмагав в'язи, що росли вздовж алеї, наче просто над головою Енді текла в повітрі невидима ріка - ріка, що від неї долинали лиш слабенькі, далекі брижі.

На шляху стояв корпус Джейсона Гірні, й Енді зупинився перед його темним масивом. Навколо нього дерева, уже в молодому листі, звивисто танцювали в незримому потоці вітряної річки. Хребтом проплазував легкий холодок, тоді осів у шлунку, й Енді аж трохи змерз. Задриготів, хоч вечір був теплий. Місяць великим срібним долларом котився між гілками скупченнями хмар - позолочені кільові човни, що неслись перед вітром, неслись тою темною річкою з повітря. Місячне сяйво відбивалось у вікнах будівлі, від чого ті зорили безпричасними, моторошними очима.

«Щось тут сталося, - подумав Енді. - Щось більше, ніж нам розповідали чи запевняли. Що ж це було?»

І в уяві знову постала закривавлена рука потопельника - тільки цього разу він побачив, як вона ляпає постер, лишає по собі червону пляму у формі коми... а тоді постер з клацанням і торохкотінням згорнувся на своєму валику.

Енді попрямував до корпусу. Божевільний. Ніхто тебе не пустить у лекційну залу після десятої вечора. І...

«Мені страшно».

Так. У тому й річ. Забагато тривожних напівспогадів. Надто легко переконати самого себе, що вони були лиш фантазіями. Вікі вже стала на цей шлях. Піддослідний, який видряпує собі очі. Хтось кричить, що радше помер би, що смерть краща, навіть якщо потрапиш у пекло і горітимеш там цілу вічність. Ще в когось сталася зупинка серця, і того когось забрали подалі з очей з тим самим зловісним професіоналізмом. Бо, і треба це визнати, Енді, старий друже, думки про телепатію тебе не лякають. Тебе лякають думки про те, що всі ті випадки могли статися насправді.

Клацаючи підборами, він підійшов до великих двостулкових дверей і спробував прочинити. Замкнено. За дверима виднілося темне фое. Енді постукав, і коли побачив, як хтось виходить із тіней, то мало не дав драпака. А драпака він мало не дав через те, що обличчя, яке от-от мало з'явитися з тих плавких тіней, належатиме Ралфу Бакстеру чи високому хлопцеві з білявим волоссям по плечі й шрамом на підборідді.

Та не з'явився ані перший, ані другий. Чоловік, який підійшов до вхідних дверей, відімкнув їх і вистромив у шпарину роздратоване обличчя, був типовим охоронцем у коледжі: років шістдесят два, щоки і чоло в зморшках, сторожкі сині очі, слюзові від численних годин, проведених за пляшкою. До пояса пристебнутий великий табельний годинник.

– Корпус зачинено! – сказав він.

– Я знаю, – відповів Енді, – та я брав участь у тому експерименті, в сімдесятій аудиторії, він завершився сьогодні вранці, і...

– А мені байдуже! По вечорах у робочі дні корпус зачиняється о дев'ятій! Приходьте завтра!

– ...і мені здається, що я там залишив годинник, – продовжив Енді, хоч ніякого годинника в нього взагалі не було. – Що скажете? Я там миттю роззирнусь і назад.

– Не можна того, – мовив нічний черговий, та його голос раптом зазвучав на диво невпевнено.

Без жодної задньої думки Енді тихо проговорив:

– Ще й як можна. Я просто гляну, а тоді піду, вам не заважатиму. Ви ж навіть не пам'ятатимете, що я тут був, так?

Несподіване химерне відчуття в голові – наче Енді сягнув і штовхнув цього літнього нічного охоронця, тільки не руками, а думками. І справді, охоронець непевно відступив на два-три кроки, відпустивши двері.

Трохи непокоячись, Енді зайшов усередину. Голову раптом проштрикнув гострий біль, але він стихився до неявної пульсації, яка ще за пів години зникла.

– А з вами все гаразд? – спитав він охоронця.

– Га? Так, я в порядку. – Підозра випарувалась, охоронець вишкірився до Енді широю, приязною усмішкою. – Ходіть нагору та шукайте свій годинник, як хочете. Не поспішайте. Я, мабуть, навіть не згадаю, що ви тут були.

І чоловік пішов геть.

Енді з невірою подивився йому вслід, тоді машинально потер чоло, наче хотів полегшити той помірний біль. Господи, що ж він зробив цюму старигану? Щось таки зробив, це точно.

Енді розвернувся, пішов до сходів, почав ними підійматись. У вузькому горішньому коридорі стояла густа тінь. Його обгорнуло нав'язливе відчуття клаустрофобії, сперло дихання, наче невидимий собачий нашийник. Тут, нагорі, будівля впадала в ріку-вітер, і попід карнизами з писклявими криками ширяли її потоки. До аудиторії № 70 вело двоє стулкових дверей, у верхніх половинах – два квадрати матового рифленого скла. Енді зупинився перед ними, прислухаючись до вітру, що совався по старих риштах і ринвах, шурхотів іржавим листям мертвих років. Серце важко калатало в грудях.

Тоді Енді мало не пішов геть. Здавалося, легше не знати, легше просто забути. Аж тут він простягнув руку і вхопився за дверну ручку, запевняючи себе, що хвилюватися все одно нема чого, бо ті кляті двері замкнені, ну і баба з воза.

Тільки двері виявились не замкнені. Ручка легко повернулась. Двері прочинились.

Аудиторія стояла порожня, освітлена тільки місячним сяйвом, переривчастим через рух гілля старих в'язів за вікнами. Та світла було достатньо, щоб Енді побачив: розкладачки вже прибрали. Дошку витерли і вимили. Постер був згорнений, мов віконна ролета, тільки кілечко звисало з краю. Енді підійшов до нього, на мить завагався, тоді потягнувся рукою, що злегка тремтіла, і потягнув за кільце вниз.

Квадранти мозку. Людський розум, поданий і розмічений, як на різницькій схемі. Від одного погляду на постер Енді знов спіймав те тріпове відчуття, наче кислотний флешбек. Зовсім не весело, навіть нудотно. З горла вирвався стогін, тоненький, мов срібляста ниточка павутини.

Кривава пляма була на місці, чорна кома в неспокійному місячному світлі. Умовна позначка, яка до цих вихідних і експерименту, без сумніву, писалася CORPUS CALLOSUM, тепер перетворилася на COR OSUM, яке переривала пляма у формі коми.

Така маленька.

І така величезна.

Енді стояв у темряві, дивився на неї й починав уже тремтіти по-справжньому. І чи багато тих фантазій відбулися наяву? Кілька? Більшість? Усі? Жодна?

Позаду пролунав звук, чи то тільки здалося, що пролунав: сторожкий скрип черевика.

Руки здригнулись, і одна з тим самим жаским ляпанням влучила по постеру. Постер знов скрутився на своєму валику – зі звуком, страшно гучним у цій темній, хоч в око стрель, кімнаті.

Зненацька – стук у дальню, запорошену місячним сяйвом шибку. Гілка, а може, мертві пальці, вимащені кров'ю та плоттю: пустіть мене я там очі свої забув ой впустіть впустіть впустіть...

Енді крутнувся, мов у вповільненому сні, мов у сні-слоумо, з нудотною впевненістю, що це буде той самий хлопець, привид у білій халамиді, з кровоточивими чорними дірками замість очей. Серце билось в горлі, мов птах.

Там нікого не було.

Там нічого не було.

А нерви вже натягнуті до краю, і гілка знов завела свій невблаганний стукіт, тож Енді втік, не потрудившись причинити за собою двері в клас. Він нісся вузьким коридором, і ось кроки справді починають наганяти – відлуння його власного бігу. Він пострибав через дві сходинки вниз і вибіг у фое, ледве зводячи дух. У скронях молотом пульсувала кров. Повітря кололо горло, мов покошене сіно.

Охоронця ніде не було видно. Енді пішов, зачинивши великі скляні двері, й прослизнув стежкою на плац, мов утікач, яким він згодом і стане.

17

П'ять днів по тому, практично проти волі, Енді затигнув Вікі Томлінсон у корпус Джейсона Гірні. Вона на той час уже постановила, що про експеримент більше згадувати не хоче. Отримала від факультету психології свій чек на двісті доларів, поклала його на рахунок і мала на меті забути, звідки він узявся.

Енді вмовив її піти за допомогою такого красномовства, якого за собою ніколи не помічав. Вони вирушили на перерві о другій п'ятдесят, у сонному травневому повітрі мелодійно протеленькали дзвони каплички Гаррісона.

– Серед білого дня з нами нічого не станеться, – сказав Енді, знічено відмовляючись пояснити навіть самому собі, чого саме він може там перелякатись. – Нічого, як навколо буде кілька десятків людей.

– Я просто не хочу туди йти, Енді, – сказала вона, але пішла.

З лекційної із книжками під пахвами вийшли двоє чи троє студентів. Сонячне світло фарбувало шибки в прозаїчніший відтінок, ніж той діамантовий пил місячного сяйва, який запам'ятався Енді. Вони з Вікі зайшли, за ними просоталось кілька студентів на семінар з біології, що мав початись о третій. Один почав тихо і широко розповідати якісь парочці про марш проти підготовки офіцерів резерву, запланований на ці вихідні. Ніхто не звертав на Енді з Вікі жодної уваги.

– Ну от, – мовив Енді хрипким нервовим голосом. – Поглянь і скажи, що думаєш.

Він потягнув постер униз за кільце. Вони побачили голого чоловіка зі знятою шкірою і підписаними органами. М'язи скидались на переплетені пасма червоної пряжі. Якийсь розумака приписав йому ім'я – Оскар Грауч[18 – Зелений монстр із дитячої передачі «Вулиця Сезам».]

- Господи, - сказав Енді.

Вікі схопила Енді за руку, і її долоня була тепла, спітніла від тривоги.

- Енді, - сказала вона. - Прошу, ходімо. Поки нас ніхто не впізнав.

Так, Енді вже кортіло піти. Той факт, що постер замінили, налякав його більше, ніж будь-що інше. Він різко смикнув кільце і відпустив. Воно полетіло вгору з тим самим знайомим клацанням.

Інший постер. Той самий звук. За дванадцять років він так само, бувало, чув звук того постера - якщо зболіла голова дозволяла. Після того дня він більше не заходив до аудиторії № 70 в корпусі Джейсона Гірні, але з тим звуком знайомий був.

Він часто чув його уві сні... і бачив ту благальну, закривавлену руку потопельника.

18

Зелена автівка тихо шурхотіла дорогою до рампи на Північний шлях. За кермом сидів Норвілл Бейтс, тримаючи руки чітко на «десятій» і «другій» годинах. З радіоприймача долинав приглушений, м'який потік класичної музики. Тепер волосся в нього було коротке, зачесане назад, але маленький півкруглий шрам на підборідді не змінився - у тому місці він порізався гострим осколком від пляшки коли, ще в дитинстві. Якби Вікі досі була жива, вона б його пізнала.

- До нас зараз іще один приєднається, - сказав чоловік у костюмі «Ботані 500»; звали його Джон Майо. - Такий собі «вільний журналіст». Працює і на Розвідуправління, і на нас.

- Звичайна собі хвойда, - сказав третій чоловік, і всі трое нервово, трохи зависоко засміялися.

Вони знали, що здобич близько, майже вчували запах крові. Третього чоловіка звали Орвілл Джеймисон, але він більше полюбляв ім'я Оу-Джей, а ще краще - Сік[19 - Аббревіатура OJ також означає «orange juice», тобто «апельсиновий сік» з англійської.]. Він документи на роботі підписував «Оу-Джей». Раз підписався «Соком», і той недоробок Кеп видав йому догану. Не якусь там усну, а письмову, із занесенням в особову справу.

- То ти думаєш, Північний шлях, еге? - спитав Оу-Джей.

Норвілл Бейтс знизав плечима.

- Або Північний шлях, або вони поїхали в Олбані, - сказав він. - Я доручив готелі місцевому рагулю, бо це ж його місто, правильно?

- Правильно, - сказав Джон Майо.

Вони з Норвіллом добре ладнали. Знали один одного не перший день. Аж із часів тої аудиторії № 70 у корпусі Джейсона Гірні, а це, друже мій, як

хтось колись спитає, було жорстко. Джон більше не бажав брати участь у таких жорстких справах. Джон був тим самим чоловіком, який струмив хлопця із зупинкою серця. Він служив медиком на початку В'єтнаму і знав, як управлятись із дефібрилятором – принаймні теоретично. На практиці воно відбулось не дуже гладенько, і хлопець від них випорснув. Того дня Шосту партію вкололи дванадцятьом хлопцям і дівчатам. Двое ще тоді померли – хлопець із серцевим нападом і дівчина, яка відійшла за шість днів у себе в гуртожитку, вочевидь, від раптової емболії мозку. Ще двое безнадійно збожеволіли: той хлопець, що сам себе засліпив, і дівчина, в якій поступово розвинувся цілковитий параліч від шиї до п'ят. Вонлесс постановив, що то психологічне, та хто ж тобі, блядь, скаже? Потрудились вони тоді на славу, це точно.

– Той селяк прихопить із собою дружину, – поки розповідав Норвілл. – Вона шукає свою онуку. З малою втік її син. Огидне розлучення, все таке. Вона не хоче без особливої потреби йти в поліцію, але є підозра, що син трохи схибився. Як вона все правильно розіграє, то жоден нічний порт'є в цьому місті не змовчить, як ці двое десь оселяться.

– Як вона все правильно розіграє, – сказав Оу-Джей. – З цими «вільними журналістами» ніколи нема певності.

Джон мовив:

– Ми ж на найближчий заїзд прямуємо, правильно?

– Правильно, – відказав Норвілл. – Ще три-чотири хвилини.

– А їм стало часу туди спуститись?

– Стало, як вони дуже постарались. Може, ми їх підберемо, коли вони ловитимуть тачку просто там, на заїзді. А може, вони зрізали кут і пішли вбік на аварійну смугу. Так чи інакше, нам треба просто їхати, доки ми на них не натрапимо.

– Куди ідеш, друже, заліжай, – сказав Сік і засміявся.

У нього під лівою рукою в кобурі лежав «магнум» 357-го калібру. Сік звав його Духопелом.

– Як вони вже сіли комусь у тачку, то нам пиздець не пощастило, Норве, – сказав Джон.

Норвілл стеноу плечима.

– Зважай на шанси. Вже п'ятнадцять хвилин на першу. Тож машин має бути негусто. І що подумає пересічний пан Бізнесмен, коли побачить, що на дорозі голосують якийсь здоровань із дівчинкою?

– Подумає, що ну його нафіг.

– Сто чотири[20 – «Прийнято» – один із числових кодів, які використовують оператори приватних радіостанцій і поліцейські.]

Сік знову загиржав. Попереду, перед в'їздом на Північний шлях, у темряві блимав світлофор. Оу-Джей поклав руку на горіхове ложе Духопела. Про всяк.

19

Повз них проїхав фургон, обвіяв струменем прохолодного повітря... а тоді спалахнули стоп-сигнали, й автівка вильнула на аварійну смугу десь футів за п'ятдесят далі трасою.

– Слава Богу, – тихо мовив Енді. – Чарлі, говоритиму я.

– Добре, татку.

Її голос прозвучав байдуже. Під очима знов з'явилися темні кола. Фургон здавав назад, а батько з дочкою йшли до нього. Енді почувався так, наче голова повільно набрякає свинцевою кулею.

На боці фургона було намальоване видиво з «Тисячі й однієї ночі»: каліфи, діви, що ховались під просвітчастими масками, килим, який магічним чином витав у повітрі. Вочевидь, килим мав бути червоним, але світло натрієвих ліхтарів автостради розфарбувало його в темно-бордовий колір засохлої крові.

Енді відчинив пасажирські двері й підсадив Чарлі всередину. Забрався слідом за нею.

– Дякую, містере, – сказав він. – Ви нам життя врятували.

– Завжди радий допомогти, – сказав водій. – Привіт, незнайомочко.

– Привіт, – слабеньким голосом відповіла Чарлі.

Водій глянув у бокове дзеркало, поволі почав розганятися по аварійній смузі, тоді вивернув на основну. Чарлі злегка похилила голову, і, кинувши через неї погляд, Енді відчув укол сорому: водій був саме таким молодиком, що їх Енді сам ніколи не підбирав, коли ті стояли на узбіччі, піднявши великий палець. Великий, але стрункий, цей хлопець мав густу чорну бороду, що кучерями спускалась на груди, і здоровенний фетровий капелюх, схожий на реквізит із фільму про чвари між кентукськими селянами. З кутика рота звисала сигарета, самокрутка з вигляду, з неї вився димок. Звичайна сигарета, судячи з запаху – ніякого солодкого аромату канабісу.

– Куди прямуєш, чоловіче? – спитав водій.

– У друге місто далі трасою, – відповів Енді.

– Гастінгс-Глен?

– Точно.

Водій кивнув.

– Я так гадаю, ви від когось тікаєте.

Чарлі напружилась, і Енді поклав їй на спину долоню, щоб заспокоїти, почав ніжно розтирати, доки дівчинка не розслабилась. В інтонації водія він не почув погрози.

- В аеропорті був судовий пристав, - сказав він.

Водій вишкірився (за несамовитою бородою усміху майже не було видно), висмикнув з рота сигарету і обережно виставив її на вітер, що продимав по той бік напівопущеної шибки. Сигарету поглинув вітряний потік.

- Яюсь пов'язано з незнайомочкою, я так гадаю, - сказав він.

- Недалеко від правди, - відказав Енді.

Водій замовк. Енді відхилився на спинку крісла і спробував дати раду головному болю. Таке враження, що біль вийшов на фінальну, пронизливу ноту. Чи йому колись уже так сильно боліло? Важко сказати. Щоразу, коли Енді перегинав палицю, то наче боліло як ніколи. І поштовхом він наступного разу скористається не раніше ніж за місяць. Енді розумів, що друге місто далі трасою - це зовсім недалеко, але сьогодні він на більше не спроможний. Він виморився. Гастінгс-Глен підійде, бо іншого вибору немає.

- На кого ставиш, чоловіче? - спитав його водій.

- Га?

- У Серії. «Сан-Дієго Падрес» у Світовій серії, як тобі таке?

- Хто б міг подумати, - погодився Енді.

Його голос наче линув здалеку - гудіння підводного дзвона.

- Ти в нормі, чоловіче? Блідий з виду.

- Голова болить, - відказав Енді. - Мігрень.

- Проблем забагато, - озвався водій. - Розумію. Ви в готелі ночуватимете? Гроші вам потрібні? Можу п'ятіркою поділитися. Знаю, що мало, але я їду в Каліфорнію, тож треба держати копійчину. Як Джоуд із «Грон гніву».

Енді вдячно всміхнувся.

- Дякую, та нам вистачить.

- Гаразд. - Водій глянув на Чарлі, яка вже задрімала. - Гарненька дівчинка, чоловіче. Ти її бережеш?

- Скільки сил стає, - відповів Енді.

- Добре, - сказав водій. - Оце ти по-нашому співаєш.

Гастінгс-Глен був мало не глухим кутом світу; о цій годині всі світлофори в місті блимали тільки жовтим. Бородатий водій у сільському капелюсі звернув з автостради, провіз їх крізь місто і далі по шосе 40 до мотелю «Дрімокрай», обшитого червоним деревом. На задвірках – скелетоподібні рештки стиснутого поля кукурудзи, а при в'їзді – рожево-червона неонova вивіска, що на ній у темряві затиналося неіснуюче слово «В ЛЬ І». Чарлі провалювалась в сон, все далі й далі похиляючись ліворуч, аж доки не вклала голову на сині джинси на стегні водія. Енді запропонував її посунути, та водій захитав головою.

– Облиш її, чоловіче. Хай спить.

– Ти не міг би нас трохи далі зупинити? – попросив Енді.

Думати було важко, але такі перестороги вдавались майже інтуїтивно.

– Не хочеш, щоб нічний побачив, що ви без машини? – Водій усміхнувся. – Авжеж, чоловіче. Але в такому місці на все наплювати, навіть якби ти на моноциклі сюди заїхав.

Шини фургона захрумкотіли по гравійному узбіччі.

– Вам точно п'ятірку не треба?

– Мабуть, треба, – непевно мовив Енді. – Запиши мені адресу? Я поштою поверну.

На обличчі водія знову з'явився вишкір.

– Моя адреса – «в дорозі», – сказав він, дістаючи гаманець. – Та може таке статись, що ви знов побачите мое щасливе усміхнене лице, еге ж? Хтозна. Тримай Ейба[21 – Ідеться про Авраама Лінкольна, зображеного на п'ятидоларовій банкноті.], чоловіче.

Він простягнув Енді п'ятірку, і раптом Енді заплакав – не сильно, та заплакав.

– Та не, чоловіче, – з добротою мовив водій і легко торкнувся потилиці Енді. – Життя коротке, біль довгий, а ми на цій землі для того, щоб помагати одне одному. Філософія з коміксів Джима Полсона в двох словах. І за незнайомочкою добре гляди.

– Авжеж, – сказав Енді, протираючи очі й кладучи п'ятірку в кишеню вельветового піджака. – Чарлі? Люба? Прокидайся. Ще трошки лишилось.

За три хвилини Чарлі сонно хилилася до Енді, а той дивився, як Джим Полсон від'їжджає до закритого ресторану, розвертається, а тоді рушає повз них назад до магістралі. Енді скинув угору руку. Полсон підняв руку у відповідь. Старий фургон «Форд» із арабськими ночами на боці, з джинами,

візирами і чарівним летючим килимом. «Сподіваюсь, тобі буде добре в Каліфорнії, хлопче», – подумав Енді, і вони вдвох пішли назад до мотелю «Дрімокрай».

– Треба, щоб ти мене зачекала – надворі й не на виду, – сказав Енді. – Окей?

– Окей, тату.

Дуже сонний голос.

Він залишив її біля вічнозеленого куща, пішов до офісу і натиснув нічний дзвінок. Десь за дві хвилини з'явився чоловік середніх літ, у купальному халаті. Він протер окуляри, прочинив двері і без жодного слова впустив Енді в офіс.

– А можна мені зняти номер у самому кінці лівого крила? – спитав Енді. – Я там припаркувався.

– У цю пору року можете собі хоч усе західне крило зняти, – сказав нічний порт'є і всміхнувся повним ротом жовтих зубів. Він дав Енді друковану реєстраційну картку і ручку з рекламою канцтоварів. Повз мотель проїхала автівка: мовчазні фари, що спалахнули і згасли.

Енді підписався як Брюс Розелл. Брюс водив «вегу» 1978-го за ліцензією штату Нью-Йорк LMS 240. Він на мить задивився на графу ОРГАНІЗАЦІЯ/КОМПАНІЯ, а тоді в пориві фантазії (скільки дозволила зболіла голова), написав «Об'єднана американська компанія з торговельних автоматів». У способі оплати зазначив ГОТІВКА.

Повз мотель проїхала ще одна автівка.

Порт'є поставив на картці свої ініціали і прибрав її геть.

– З вас сімнадцять доларів і п'ятдесят центів.

– А монетами можна? – спитав Енді. – Так і не мав нагоди перевести в банкноти, тож тягаю за собою двадцять фунтів срібних грошей. Ненавиджу ці «молочні» об'їзди глибинкою.

– Витрачаються ж так само, то я не проти.

– Дякую.

Енді поліз у кишеню піджака, пальцями посунув убік п'ятидоларову банкноту і дістав жменю четвертаків, нікелів і даймів. Відрахував чотирнадцять доларів, дістав іще, доклав решту. Порт'є поділив монети на охайні стосики, а тоді змахнув їх у відповідні відділи касового апарата.

– Знаєте що, – сказав він, засуваючи шухляду і з надією позираючи на Енді, – я вам скину п'ять баксів з номера, якщо ви мені автомат із цигарками полагодите. Уже тиждень не працює.

Енді підійшов до автомата в кутку, вдавав, що роздивляється його, а тоді попрямував назад.

– Не наша марка, – сказав він.

– От лайно. Окей. Добраніч, друже. Ще одна ковдра лежить на полиці в шафі, якщо знадобиться.

– Добре.

Енді вийшов надвір. Під ногами хрумкотів гравій, звук жаско підсилювався у вухах, наче Енді їв кам'яну вівсянку. Він підійшов до вічнозеленого куща, де лишив Чарлі, і Чарлі там не виявилось.

– Чарлі?

Ніхто не відповів. Він переклав з одної руки в другу ключ із довгим пластиковим дармовисом. Обидві руки зненацька спітніли.

– Чарлі?

Так само ніхто не відповів. Енді замислився і тепер згадав, що автівка, яка проїжджала повз мотель, коли він заповнював реєстраційну картку, наче трохи пригальмувала. Може, то була зелена автівка.

Серцебиття пришвидшилось, посилаючи в череп розряди болю. Енді спробував подумати, що робити, якщо Чарлі пропала, але думати не міг. Голова надто боліла. Він...

Десь із гушавини чагарнику долинали тихе хр-р, хр-р. Цей звук був йому добре знайомий. Енді стрибнув туди, з-під черевиків пирснув гравій. Міцні гілки чагарнику шкрябали ноги, чіплялись за поли вельветового піджака.

Чарлі лежала на боці скраю мотельного газончика, підтягла коліна майже до підборіддя, вклала між ними долоні. Міцно спала. Енді на мить заплющив очі, а потім розбурхав її від сну, як він сподівався, востаннє за цю ніч. Цю довгу, довгу ніч.

Повіки Чарлі затремтіли, тоді вона глянула вгору на Енді.

– Татку? – спитала вона незв'язним голосом, досі в напівсні. – Я була не на виду, як ти просив.

– Я знаю, люба, – мовив Енді. – Знаю, що не на виду. Ходімо, будемо лягати спати.

22

За двадцять хвилин вони обое вже лежали у двоспальному ліжку в номері 16. Чарлі – мірно дихаючи, Енді – ще ні, хоч його теж хилило на сон, тільки от монотонне гупання в голові не давало задрімати. І питання.

На втіках вони вже були десь рік. Майже неможливо повірити, може, через те, що «втіками» те життя не дуже здавалось – тільки не в Порт-Сіті, штат Пенсильванія, де Енді відкрив свої курси зі схуднення. У Порт-Сіті Чарлі ходила в школу, то як можна бути на втіках, якщо в тебе є постійна робота, а дочка ходить у перший клас? У Порт-Сіті їх мало не піймали, і не тому, що агенти добре постарались (хоча вони були жах які чіпкі, і Енді дуже страхався з цього приводу), а тому, що Енді припустився критичної помилки: на деякий час дозволив собі забути, що вони – втікачі.

Тепер такого нізащо не станеться.

Вони вже близько? Чи ще в Нью-Йорку? Якби ж то можна було і надалі вірити, що вони не розгледіли номер таксі, що їй досі намагаються його вирахувати. Набагато ймовірніше, що вони вже в Олбані, рояться в аеропорту, мов опариші в м'ясних обрізках. Гастінгс-Глен? Може, під ранок. Може, ні. Гастінгс-Глен за п'ятнадцять миль від аеропорту. Не варто дозволяти параної винишувати здоровий глузд.

«Я заслуговую! Заслуговую потрапити під машину, бо підпалила того чоловіка!»

Його власний голос відповідає: «Могло бути гірше. Ти могла йому обличчя підпалити».

Голоси в кімнаті з привидами.

Прийшла ще одна думка. Він мав приїхати на «везі». Коли прийде ранок і нічний портьє побачить, що ніякої «веги» перед номером 16 немає, то чи вирішить він, що робітник «Компанії торговельних автоматів» уже поїхав? Чи вирішить перевірити? Але тепер уже нічого не вдієш. Енді був виснажений вщент.

«Я й подумав, що якийсь він підозрілий. Блідий з виду, хворобливий. І розплатився готівкою. Сказав, що працює на фірму торговельних автоматів, але не зумів полагодити сигаретний апарат у фое».

Голоси в кімнаті з привидами.

Він перевернувся на бік, прислухаючись до повільного, рівного дихання Чарлі. Думав, що її забрали, а вона всього лиш заповзла подалі в куші. Не на виду. Шарлін Норма Макгі, Чарлі відтоді, як... та все життя. «Якби вони тебе забрали, Чарлі, я не знаю, що зробив би».

23

Один останній голос – сусіда Квінсі, шестирічної давнини.

Чарлі виповнився був рік, і батьки, ясна річ, розуміли, що вона незвичайна. Знали ще відтоді, як дівчинці був тиждень і Вікі перемістила її у ліжко до них із Енді, бо коли Чарлі лишали в колисці, подушка починала... ну, смалитись. Тої ночі вони назавжди прибрали колиску, не розмовляючи одне з одним з переляку, такого дивного і великого, що словами не описати. Подушка так розігрілась, що обпекла Чарлі щоку, і мала кричала

майже всю ніч попри той спрей «Соларкейн», який Енді знайшов в аптечці. Перший рік пройшов наче в божевільні, без сну і в нескінченному страху. Вогонь у смітниках, якщо пляшечка запізнювалась, одного разу спалахнули штори, і якби Вікі не було в кімнаті...

Та тільки після того, як Чарлі впала зі сходів, Енді нарешті зібрався зателефонувати Квінсі. Мала тоді вже повзала і, працюючи ручками і колінками, дуже непогано вилазила нагору і в той самий спосіб спускалася задки. Того дня з нею сидів Енді, Вікі пішла з подругою на закупи в «Сентерз». Вона все вагалася, іти чи ні, але Енді мало не силоміць виставив її за двері. Останнім часом Вікі була якась надто втомлена, висотана. Погляд став якийсь відчужений, він нагадав Енді історії про бойові психічні травми, що ходили під час війни.

Він тоді читав у вітальні, на першому поверсі біля сходів. Чарлі по них спускалася і піднімалася. А на сходах сидів плюшевий ведмедик Тедді. Ясна річ, треба було його прибрати, але щоразу дорогою нагору Чарлі його обходила, і це приспало Енді пильність, так само як приспало її нормальне, на перший погляд, життя в Порт-Сіті.

Коли Чарлі спускалася втретє, то зачепилася ногою об ведмедика і покотилася вниз сходами – трах-бах-тарарах, – волаючи від люті й переляку. Сходи були застелені килимом, і опісля в малої навіть синця не знайшлося (Господь наглядає за п'яничками й малими дітьми, казав Квінсі, і того дня це була перша свідомо згадка про Квінсі), але Енді кинувся до дочки, узяв на руки, обійняв, заходився воркотати усілякі нісенітниці, водночас нашвидкуруч оглядаючи дитину, чи немає крові, чи кінцівка не обвисла якось неправильно, чи немає ознак струсу мозку. І...

Енді відчув, як воно промайнуло повз нього – невидимий, неймовірний розряд смерті з доньчиної свідомості. Схожий на потік теплого повітря, який здійсмається слідом за швидкісним поїздом метро, коли літо і ти стоїш дуже близько до краю платформи. М'яке, безшумне завихорення теплого повітря... і плюшевий ведмедик запалав. Тедді скривдив Чарлі, Чарлі скривдить Тедді. Застугоніли язики багаття, і поки ведмедик звуглювався, Енді на мить задивився крізь вогняну завісу в його чорні, мов ягоди ардизії, очі, а полум'я вже ширилось килимом на сходах навколо того місця, де завалилась іграшка.

Енді посадовив доньку і побіг по вогнегасник, що висів на стіні біля телевізора. Про здібності дочки вони з Вікі не розмовляли – Енді часом кортіло, але Вікі чути нічого не хотіла, вона уникала цієї теми з істеричною впертістю, примовляючи, що Чарлі цілком нормальна, цілком нормальна, – та вогнегасники з'явилися тихо, без розмов, так само непомітно, як кульбаби з'являються в пору, коли весна переходить у літо. Здібностей Чарлі вони не обговорювали, але по всьому дому висіли вогнегасники.

Енді схопив один такий і, вдихаючи аромат паленого килима, кинувся до сходів... і все одно мав час згадати оповідання, яке читав у дитинстві, «Яке добре життя», що його написав якийсь Джером Біксбі, і йшлося там про малого хлопчика, що влаштував своїм батькам терор – телепатичний кошмар із тисячами імовірних смертей, і неможливо було передбачити... неможливо передбачити, коли малий знову розсердиться...

Чарлі волила, сидючи на дупці при нижній сходинці.

Енді навіжено рвонув ручку вогнегасника і розприскав піну на гінке полум'я, загасив його. Підібрав Тедді, хутро якого було поцятковане плямками, пухирцями і шматами піни, і поніс ведмежа вниз.

Ненавидячи самого себе, але на якомусь примітивному рівні знаючи, що це таки треба зробити, треба встановити межу і дати науку, Енді майже впхнув ведмежа в крикливе, перелякане, помережане слізьми обличчя Чарлі. «Ах ти ж хворий виблядку, – подумав тоді Енді, – чом тобі просто не піти на кухню, не взяти фруктовий ніж і не провести їй на щоці подряпину? Поставити тавро?» І розум за це вхопився. Шрами. Так. Ось що треба робити. Лишити дитині шрам. Випалити їй шрам у душі.

– Подобається, як Тедді виглядає? – заревів він; ведмедик був попечений, ведмедик був почорнілий і грів руку так, наче шмат пічного вугілля вистигав. – Подобається, коли Тедді весь обгорілий і ти більше не зможеш ним гратися, Чарлі?

Чарлі заходила гучним, хрипким ревом, шкіра почервоніла, мов від жару, і зблідла, мов смерть, очі тонули в сльозах.

– Та-а-а-а! Тед! Тед!

– Так, Тедді, – похмуро мовив Енді. – Тедді геть згорів, Чарлі. Ти спалила Тедді. А як ти спалила Тедді, то можеш спалити і маму. Татка. Тож... більше такого не роби! – Він нахилився ближче, поки не торкаючись її, не беручи на руки. – Не роби такого більше, бо це Погано!

– Та-а-а-а-а-а-а-а-а...

І йому вже несла стало краяти їй серце, завдавати такого страху, такого жаху. Енді взяв дочку на руки, притис до грудей, взявся ходити туди-сюди по кімнаті, аж доки згодом, через дуже довгий час, схлипи стихлились, і Чарлі лиш раз у раз гикала і пошморгувала. Коли Енді глянув на неї, дівча вже спало, поклавши щічку татові на плече.

Він вклав її на диван, пішов на кухню до телефона і набрав Квінсі.

Квінсі не хотів говорити. На той 1975 рік він працював у великій авіабудівній корпорації і кожного Різдва в картках до родини Макгі зазначав свою посаду як «віце-президент департаменту пестошів». Коли в людей, які робили літаки, виникали проблеми, вони мали йти на прийом до Квінсі. Квінсі допомагав їм розв'язувати проблеми – такі стани, як відчуженість, криза особистості, а може, просто відчуття, що робота позбавляє їх людських якостей, щоб вони раптом не повернулись до верстата і не поставили шпугу там, де має бути шпулька, і таким чином не розбиватимуться літаки, і у світі надалі пануватимуть безпека й демократія. За це Квінсі отримував тридцять дві тисячі доларів на рік, на сімнадцять більше за Енді. «Ані найменшої провини за те не відчуваю, – писав він. – І вважаю, що замало з них викачую за те, що майже одноосібно тримаю на плаву всю Америку».

Отакий був Квінсі, зі своїм вічним саркастичним гумором. Тільки ані сарказму, ані гумору не знайшлося в той день, коли йому з Огайо зателефонував Енді – поки дочка спала на дивані, а в ніздрях стояли запахи спаленого ведмежати і обсмаленого килима.

– Я всяке чув, – зрештою мовив Квінсі, коли збагнув, що Енді не заспокоїться, доки не витрясе хоч щось. – Та інколи телефони прослуховуються, друже. Ми живемо в епоху Вотергейту.

– Мені страшно, – сказав Енді. – Вікі страшно. І Чарлі теж страшно. Що ти чув, Квінсі?

– Колись давно відбувся один експеримент, у якому взяли участь дванадцятьох людей, – сказав Квінсі. – Приблизно шість років тому. Пам'ятаєш таке?

– Пам'ятаю, – похмуро мовив Енді.

– З тих дванадцятьох мало хто лишився. Четверо – це останнє, що я чув. І двійко з них побралися.

– Так, – сказав Енді, та всередині наростав жах: лише четверо? Про що таке Квінсі балакає?

– Скільки я розумію, один з них може гнути ключі і зачиняти двері, навіть не торкаючись їх.

Голос Квінсі, тонкий, що долає дві тисячі миль телефонним кабелем, проходить крізь комутаційні пункти, крізь безкорпусні реле, крізь розподільчі шафи в Неваді, Айдахо, Колорадо, Айові. Мільйон місць, де можна перехопити голос Квінсі.

– Справді? – мовив Енді, силкуючись, аби голос не тремтів.

І він згадав про Вікі, яка інколи вмикала радіо і вимикала телевізор, навіть не перебуваючи десь поруч, – і Вікі, вочевидь, навіть не здогадувалась, що все те робить сама.

– Ще й як насправді, – говорив Квінсі. – Він... як це сказати? Задokumentований випадок: йому голова болить, як таке часто робити, але він може. Його тримають у кімнатці з дверима, що їх не відчинити, під замком, який не відімкнути. Проводять над ним тести. Він гне ключі. Зачиняє двері. І, скільки я розумію, він майже поїхав дахом.

– О... Боже, – ледь вимовив Енді.

– Його силами зберігається мир, тож не біда, якщо він збожеволіє, – продовжував Квінсі. – Він збожеволіє заради того, щоб двісті двадцять мільйонів американців жили в безпечній та вільній країні. Розумієш?

– Так, – прошепотів Енді.

– А як ті двоє, що одружились? Ніяк. Наскільки відомо. Живуть собі тихо, в одному тихому середньоамериканському штаті, наприклад Огайо. Може, їх раз

на рік перевіряють. Просто переконалися, що вони не роблять нічого такого, як-от не згинають ключі й не зачиняють дверей не торкаючись чи не виробляють якісь трюки з ясновидінням на місцевому дворовому ярмарку на день м'язової дистрофії. Добре, що ці двоє не вміють такого робити, правда, Енді?

Енді заплющив очі й вчув запах паленої тканини. Інколи Чарлі прочиняла дверцята холодильника, зазірала всередину, а тоді повзла собі далі. І якщо Вікі прасувала, то кидала погляд на дверцята, і ті самі зачинялися. І Вікі не здавала собі справи з того, що відбувається дивно. Так траплялось раз у раз. Інколи наче не виходило, і вона облишала прасування, щоб зачинити двері холодильника власноруч (або вимкнути радіо, або ввімкнути телевізор). Вікі не вміла згинати ключі, або читати думки, або запалювати предмети, або передбачати майбутнє. Іноді вона могла зачинити двері з протилежного кінця кімнати, але не більше. Іноді, коли таке відбувалось кілька разів поспіль, Енді помітив, що Вікі скаржиться на болі в голові або розлад шлунку, і чи то фізіологічна реакція, чи їй шепотіла застереження підсвідомість – Енді не знав. Ця здібність наче трохи посилювалась під час місячних. Незначні випадки, і такі нечасті, що Енді вже сприймав їх за норму. А він... він умів підштовхувати людей. Справжнього визначення для цього не було – автонавіювання, мабуть, найближче. І часто він не міг так робити, бо починала боліти голова. Але здебільшого він начисто забував, що не зовсім нормальний, і ні хвилини не був цілком нормальним від того дня в аудиторії № 70 корпусу Джейсона Гірні.

Енді знову заплющив очі, і в темному просторі під повіками побачив криваву пляму у формі коми і неіснуюче слово COR OSUM.

– Так, це дуже добре, – продовжив Квінсі, наче Енді з ним уже погодився. – Інакше їх розсадять по двох кімнатках, де вони працюватимуть у штатному режимі, аби двісті двадцять мільйонів американців жили у вільній і безпечній країні.

– Дуже добре, – погодився Енді.

– Ті дванадцятьоро, – сказав Квінсі. – Може таке бути, що дванадцятьом людям вкололи наркотик, який дослідники самі до кінця не зрозуміли. Може бути, що хтось, такий один Скажений Доктор, зумисно щось від них приховав. А може, він тільки думав, що приховав, а його зумисно скерували на проект. Байдуже.

– Так.

– Тож ім вкололи той препарат, і може бути, що хромосоми трохи змінилися. Або дуже змінилися. Або хтозна. І може бути, що двоє з дюжини одружилися, вирішили завести дитину, і може бути, що дитина успадкувала не тільки форму очей чи губ. Чи могла б така дитина декого зацікавити?

– Ще й як могла б, – мовив Енді, вже такий переляканий, що мало не втратив здатність говорити.

Він уже постановив, що нічого не розкаже Вікі про розмову з Квінсі.

– От дивись, у тебе є лимон, і це добре, і в тебе є меренги, і теж це ого-го як добре, але якщо їх скласти до купи, то отримаємо... геть нові ласощі. Можу побитись об заклад, що декому дуже хотілося б глянути, що така дитина вміє робити. Може бути, що дехто просто захоче її забрати, посадовити в кімнатку і подивитися, чи зробить вона свій внесок у безпеку й демократію в усьому світі. І, гадаю, більше я нічого не хочу тобі додати, старий друже, хіба що... не висовуйтесь.

24

Голоси в кімнаті з привидами.

«Не висовуйтесь».

Енді повернув голову на мотельній подушці й поглянув на Чарлі, яка вже міцно спала. «Чарлі, маленька, що нам робити? Де подітися, щоб нас ніхто не чіпав? І як воно все скінчиться?»

На жодне питання не було відповіді.

І він врешті-решт заснув, і водночас десь неподалік їхала собі одна зелена автівка в надії натрапити на здорованя з широкими плечима, у вельветовому піджаку і на маленьку дівчинку з білявим волоссям, у червоних штанцях і зеленій блузці.

Лонгмонт, Вірджинія: Крамниця

1

Два красиві будинки в стилі антебелум[22 – Від лат. ante bellum, «до війни»; архітектурний стиль, у якому зводили садиби на рабовласницьких плантаціях Півдня до Громадянської війни в США.] задивлялись один на одного через довгий і положистий газон, який перехрещували кілька граціозних звивистих велодоріжок і гравійна під'їзна алея на дві смуги, що пролягала через пагорб до головної дороги. Осторонь одного будинку розташувався великий сарай із яскраво-червоними стінами та білосніжною облямівкою. Біля другого була довга стайня, пофарбована в той самий червоний з білим оздобленням. Там містилося найкраще кінське поголів'я Півдня. Між сараєм і стайнями, спокійно віддзеркалюючи небо, лежав широкий, мілкий ставок з качками.

У шістдесятих роках дев'ятого століття перші власники цих двох будинків пішли на війну, там загинули, і нащадки обох родин дотепер уже померли. Два маєтки об'єднали в один об'єкт державної власності в 1954-му. Це була штаб-квартира Крамниці.

Десять хвилин по дев'ятій одного сонячного жовтневого дня (за день після того, як Енді й Чарлі виїхали з Нью-Йорка до Олбані на таксі) літній

чоловік із привітними блискучими очима та з британською кепкою на голові їхав на велосипеді до одного з будинків. Позаду нього, за пагорбом, був пропускний пункт, який чоловік пройшов, коли комп'ютерна система ідентифікувала відбиток його великого пальця. Пункт стояв між двома огорожами з колючим дротом. Зовнішній паркан був сім футів заввишки, через кожні шістдесят футів на ньому висіла табличка «УВАГА! ДЕРЖАВНА ВЛАСНІСТЬ! ПАРКАН ПІД НИЗЬКОЮ НАПРУГОЮ!» Удень струм і справді був несильний. А от уночі генератор на території Крамниці пускав парканом смертельний заряд, і щоранку загін із п'ятьох доглядачів об'їжджав на маленьких гольф-карах паркан, підбираючи тіла підсмажених кролів, кротів, птахів, бабаків, час від часу скунса, що лежав у калюжі власного смороду, а інколи траплялась туша оленя. Двічі – люди, запечені таким самим чином. Проміжок між зовнішнім і внутрішнім парканами становив десять футів. Удень і вночі цим коридором колували сторожові собаки, а саме добермани, яких натренували триматися від дроту під напругою чимдалі. По кутах цієї споруди стояли сторожові вежі, також пофарбовані під сарай – червоні стіни й біла облямівка. На вежах чергував персонал – експерти з використання різноманітних форм смертоносного приладдя. По всій території було встановлено камери стеження, і все, що вони знімали, постійно моніторив комп'ютер. Лонгмонтський заклад був надійно захищений.

Літній чоловік крутив педалі, вітав стрічних усміхом. Голомозий старий у бейсбольному кашкеті вигулював тонконогу лошицю. Він підняв руку і гукнув:

– Привіт, Кепе! Он який день видався, скажіть?

– Аж очі сліпить, – погодився чоловік на велосипеді. – Доброго тобі дня, Генрі.

Він під'їхав до північного будинку, зліз із велосипеда, обпер його на відкидну ніжку. Набрав повні легені лагідного ранкового повітря, тоді жваво пробіг угору широкими сходами ганку і між товстими дорійськими колонами.

Він прочинив двері й увійшов у просторий вестибюль. За столом сиділа молода жінка з рудим волоссям, перед нею лежала розгорнута книга статистики й аналізу. Одна рука нерухомо спочивала на книзі. Друга була в шухляді столу, легко торкалась 38-го «сміт-н-вессона».

– Доброго ранку, Джоузі, – сказав літній чоловік.

– Привіт, Кепе. Трохи спізнюєтесь, чи не так?

Гарненьким дівчатам таке сходило з рук. Якби тут сьогодні чергував Двейн, йому б не зійшло нічого. Кеп не був прихильником гендерної рівності.

– У мене верхня передача заїдає, дорогенька.

Він уставив палець у відповідну шпарину. Пульт гучно загуркотів, спалахнув зелений вогник і незмигтно засвітився на панелі перед Джоузі.

– Дивись не бешкетуй тут.

– Ну, старатимусь, – грайливо мовила вона і схрестила ноги.

Кеп заллявся реготом і пішов далі коридором. Джоузі подивилася йому вслід, загадалася, чи не варто було сказати, що двадцять хвилин тому прийшов той старий чудило Вонлесс. Незабаром все одно дізнається, вирішила дівчина і зітхнула. Чудовий спосіб спаскудити бездоганний початок чудового дня, коли маеш говорити з таким старим химерником. Та Джоузі вважала, що така особа, як Кеп, котра обіймає напрочуд відповідальну посаду, мусить із солоденьким ковтати й кисленьке.

2

Офіс Кепа був розташований в задній частині будинку. З великого еркерного вікна розгортався чудовий краєвид на газон на задвірку, сарай і качиний став, що його частково затуляли вільхи. Річ Маккеон саме опинився посеред газону, сидів верхи на своєму мініатюрному тракторі-газонокосарці. Кеп постояв так хвилину, заклавши руки за спину й споглядаючи садівника, а тоді пішов до апарата «Містер Коффі» в кутку. Налив собі кави в кувалд з логотипом ВМС США, додав сухих вершків «Кремора», всівся і натиснув клавішу на інтеркомі.

– Привіт, Рейчел, – сказав він.

– Вітаю, Кепе. Доктор Вонлесс...

– Я так і знав, – сказав Кеп. – От так і знав. Вчув цю стару хвойду, щойно ввійшов.

– Сказати йому, що ви сьогодні надто зайняті?

– Нічого такого йому не кажи, – рішуче мовив Кеп. – Нехай цілий бісів ранок сидить у жовтій приймальні. Якщо додому не поверне, то, може, я його прийму перед ланчем.

– Добре, сер.

Проблему вирішено, принаймні для Рейчел, – так із легким невдоволенням подумав Кеп. Вонлесс – узагалі не її проблема. До того ж справа полягала в тому, що Вонлесс починав завдавати клопоту. І користь від доктора, і його вплив давно вичерпались. Ну, завжди є той комплекс на Мауі. А як ні – то є ще Рейнб'юрд.

Кеп відчув, як нутрощами пробіг легкий дріж... а він був не з тих, хто часто здригається.

Кеп знову натиснув на клавішу інтеркома.

– Мені знову потрібні всі матеріали у справі Макгі, Рейчел. А о десятій тридцять я хочу бачити Ала Стейновіца. Якщо Вонлесс досидить до тих пір, поки я закінчу з Алом, то запроси його до мене.

– Гаразд, Кепе.

Кеп відкинувся на спинку крісла, склав пальці пірамідкою і кинув погляд у протилежний кінець кімнати, на стіну, де висіла картина з Джорджем Паттоном. Розчепіривши ноги, Паттон стояв на горішній ляді танка, наче намислив себе якимось Дюком Вейном[23 – Джордж Паттон – визначний американський генерал часів Другої світової війни; Джон «Дюк» Вейн – популярний актор у кіновестернах.]

– Важко жити, як попуску собі не давати[24 – Перефразований старий британський вислів «Добре жити, як попуску собі не давати»], – сказав Кеп зображенню Паттона і відсюрбнув кави.

3

За десять хвилин Рейчел вкотила матеріали справи на бібліотечному візочку з безшумними коліщатами. Там було шість коробок документів і звітів та чотири коробки з фотографіями. І розшифровки телефонних розмов. Родину Макгі прослуховували з 1978-го.

– Дякую, Рейчел.

– Будь ласка. Містер Стейновіц прибуде о десятій тридцять.

– Ще й як прибуде. Вонлесс там не помер?

– Боюсь, що ні, – усміхаючись, відповіла вона. – Сидить собі й дивиться, як Генрі коней вигулює.

– Усе шматує свої клятві сигарети?

Рейчел затулила рот долонею, мов школярка, загиготіла і кивнула.

– Уже пів пачки знищив.

Кеп крехнув. Рейчел пішла, і він узявся до тек. Скільки разів він продивлявся їх протягом останніх одинадцяти місяців? Десять? Двадцять? Витяги він уже мало не напам'ять знав. І якщо Ал не помиляється, то вони до кінця цього тижня вийдуть на двох останніх Макгі. Від цієї захопливої думки в нутрошах аж потепліло.

Він узявся без ладу гортати теки Макгі – то там аркуш витягне, то тут уривок прочитає. Таким чином Кеп наново осмислював ситуацію. Свідомість стояла на нейтралці, а підсвідомість працювала на вищій передачі. Наразі його цікавили не деталі, а змога охопити справу в цілому. Як кажуть бейсболісти, треба було руків'я в битки намацати.

А от і службова записка від Вонлесса, тільки молодшого Вонлесса (ах, вони всі тоді були молодші), датована 12 вересня 1968 року. Ось який уривок привернув увагу Кепа:

...надзвичайне значення в поточному вивченні контрольованих екстрасенсорних явищ. Подальші експерименти на тваринах будуть недоцільними (див. на звороті 1), і, як я вже наголошував на зборах колективу цього літа, експерименти на засуджених чи будь-яких особах із відхиленнями психіки можуть призвести до серйозних проблем за умови, якщо Шоста партія має хоч дрібку тої сили, яку ми прогнозуємо (див. на звороті 2). З огляду на сказане, продовжую наполягати...

«Ти все наполягаєш, щоб ми, притримуючись усіх тих інструкцій на випадок екстрених ситуацій, згодували Шосту партію контрольній групі студентів коледжу», – подумав Кеп. За тих часів Вонлессу були незнайомі вагання. Взагалі. За тих часів він мав гасло: повний вперед і к чорту невдах. Експеримент провели над дванадцятьма людьми. Двоє з них померли: одна особа під час експерименту, друга – невдовзі після. Ще двоє безнадійно збожеволіли, обоє були скалічені: один піддослідний осліп, другий заслаб на психогенний параліч, і їх обох помістили в комплекс Мауї, де вони добуватимуть решту свого жалюгідного життя. Отож лишилося восьмеро. Один у 1972-му загинув в автокатастрофі, яка, і це майже напевно, була не випадковістю, а суїцидом. Ще один стрибнув із даху головпоштамту Клівленда у 1973-му, і з цього приводу вже ніяких сумнівів не було: чоловік залишив записку, що «більше не може терпіти ці картинки в голові». Клівлендська поліція взяла за причину суїцидальну депресію і параною. Кеп і Крамниця взяли за причину летальне похмілля від Шостої партії. І лишилося їх шестеро.

Ще троє вчинили самогубства між 1974-м і 1977-м, тож задокументованих суїцидів було чотири, а з одним імовірним загальна кількість зростала до п'яти. Іншими словами, майже половина групи. Усі четверо задокументованих суїцидників видавались абсолютно нормальними аж до того моменту, як скористалися рушницею чи мотузкою або ж стрибнули з висоти. Але хто знає, через що цим людям довелося пройти? Хто насправді знає?

І ось їх лишилося троє. Чоловік на ім'я Джеймс Річардсон, який тепер мешкав у Лос-Анджелесі, перебував під постійним таємним наглядом з 1977-го, коли давно покинутий проект Шостої партії раптом знову набув актуальності. У 1969-му Джеймс взяв участь в експерименті з Шостою партією і під впливом препарату продемонстрував таку саму низку неймовірних здібностей, як і решта піддослідних: телекінез, передача думок і, мабуть, найцікавіший феномен з усіх, принаймні з профільної точки зору Крамниці, – психічне домінування.

Але, як це трапилося з рештою, набуті в стані наркотичного сп'яніння здібності Річардсона зникли без сліду, щойно скінчилась дія препарату. Подальші співбесіди в 1971-му, 1973-му і 1975-му нічого не виявили. Навіть Вонлессу довелося це визнати, а він був фанатиком Шостої партії. У незмінних витягах з комп'ютера, що брались у довільній послідовності (послідовність стала геть не такою довільною, коли дива почали коїтися з родиною Макгі), не містилось жодних натяків на те, що Річардсон користується якимись екстрасенсорними здібностями, свідомо чи підсвідомо. Він випустився у 1971-му, потроху перемістився на захід країни (через

низку менеджерських посад нижчої ланки, тут жодного психічного домінування), а тепер працював на корпорацію «Телемін».

А ще він був сраним підарасом.

Кеп зітхнув.

Вони так само тримали Річардсона під наглядом, але особисто Кеп був переконаний, що хлопця можна списувати з рахунків. Тож лишалося двоє, Енді Макгі та його дружина. Цей щасливий шлюб не обминули увагою ані Крамниця, ані Вонлесс, який став завалювати управління заявами про те, що все потомство цього шлюбу слід тримати під пильним наглядом (рахувати курчат до осені, якщо можна так сказати). І Кеп неодноразово бавився думкою сказати Вонлессу, що вони дізналися, начебто Енді Макгі зробив вазектомію. Старий покидьок хоч би заткався. Але тоді Вонлесса жahnув той горезвісний інсульт, і він, по суті, став безкорисним – надокучливий старий, не більше.

З Шостою партією відбувся один-єдиний експеримент. Наслідки були настільки катастрофічними, що операцію з прикриття довелося робити масштабною, всеосяжною... і дорогою. Згори прийшов наказ накласти на подальші дослідження безстроковий мораторій. Того дня Вонлессу було з чого чинити крик, згадував Кеп... і доктор таки попокричав. Коли згодом не знайшлося жодних ознак, що росіяни чи якась інша світова потуга цікавились медикаментозною псіонікою, то, незважаючи на певні позитивні результати, верхівка постановила: проект Шостої партії зайшов у глухий кут. Вирахувавши довгострокові наслідки, один учений, який працював над проектом, сказав: це наче втулити реактивний двигун у старий «форд». Летітиме так, мов за ним чорти женуться, ясна річ... доки не зіткнеться з першою-ліпшою перешкодою. «Дайте нам ще десять тисяч років еволюції, – сказав науковець, – і отоді спробуємо знов».

Почасти проблема полягала в тому, що коли медикаментозно спричинені екстрасенсорні здібності перебували на піку, то піддослідні тріпували так, що їм черепашки зносило. Контролювати цей стан було неможливо. А по інший бік експерименту владна верхівка відкладала в штани цеглу. Зам'яти смерть агента чи випадкового свідка операції – то одне. Зам'яти смерть студента, який помер від серцевого нападу, зникнення двох інших, довготривалі ознаки істерії та параної в решти – геть інша річ. Усі вони мали друзів і колег, попри те що однією з вимог до відбору піддослідних була невелика кількість близьких родичів. І витрати, і ризики виявились величезними. Пішло майже сімсот тисяч доларів на те, щоб позакривати роти і позбутися принаймні однієї особи – хрещеного батька того хлопа, що видряпав собі очі. Хрещений все не вгавав. Узяв намір докопатися до суті. Але сталося так, що докопався він лиш до дна балтиморського рівчака, де, треба гадати, і лежав досі разом з двома цементними блоками, прив'язаними до того, що лишилося від його ніг.

І попри те, багато чого (достобіса багато) вийшло за чистою удачею.

Тож проект Шостої партії поклали під сукно, проте виділяли зі щорічного бюджету асигнування. Гроші витрачались на вибірковий нагляд за вцілілими, на випадок, як щось проявиться – якась закономірність.

Зрештою так і сталося.

Кеп порився в теці з фотографіями і вивудив знімок дівчинки – лискучий, чорно-білий, вісім на десять. Його зробили три роки тому, коли їй було чотири і вона ходила у безкоштовний дитсадок міста Гаррісон. Світлину зняли на телескопічну лінзу крізь задні двері пекарського фургона, потім збільшили і обрізали, перетворивши фото грайливої юрби дітлахів на портрет усміхненої дівчинки, що в неї підстрибували кіски, а руки вхопилися в ручки скакалки, мов у руків'я пістолетиків.

Кеп сентиментально задивився на фотографію. Вонлессові вже після інсульту відкрилося почуття страху. Тепер доктор вважав, що цю дівчинку треба ліквідувати. І хоча цими днями доктор був уже за бортом, все одно знаходились люди, які поділяли його думку, і ці люди стояли при стерні. Кеп усім серцем сподівався, що до цього не дійде. У нього самого було троє онуків, і двоє – віку Шарлін Макгі.

Ясна річ, дівчинку доведеться розлучити з батьком. Імовірно, назавжди. І його, майже певно, доведеться ліквідувати... ясна річ, уже після того, як він відіграє свою роль.

П'ятнадцять по десятій. Кеп зв'язався з Рейчел.

– Альберт Стейновіц уже тут?

– Прийшов хвилину тому, сер.

– Чудово. Запроси його, будь ласка.

4

– Проте я хочу, аби ти взяв завершальну фазу під особистий контроль.

– Прийнято, Кепе.

Альберт Стейновіц був маленьким чоловіком із блідим жовтуватим обличчям і пречорним волоссям; молодшого його інколи вважали за актора Віктора Джорі. Кеп періодично співпрацював зі Стейновіцом протягом майже восьми років (власне, вони разом перевелися сюди з флоту), і Ал йому завжди видавався тим, кого от-от мають покласти в лікарню зі смертельним діагнозом. Він курих безперестанку, окрім як тут, де курити було заборонено. Пересувався повільною величавою ходою, що наділяла його певною химерною гідністю, непроникною, яка рідко зараз зустрічається в чоловіках. Кеп читав усі медичні звіти агентів Першої секції і знав, що величава хода Альберта – роблена. У нього страшний геморой, і його вже двічі оперували. Ал відмовився від третьої операції, бо в результаті можна було до кінця життя лишитися з калоприймачем на нозі. Ця величава хода постійно нагадувала Кепу ту казку про русалку, яка хотіла стати звичайною жінкою, і про ціну, яку вона заплатила за ноги. Кепові уявлялось, що в неї теж мала б бути величава хода.

– За скільки зможеш дістатись Олбані? – спитав він тепер в Ала.

- За годину відтоді, як вийду за двері.

- Гаразд. Я тебе не затримаю. Яка там обстановка?

Альберт склав на коліні жовтуваті ручки.

- Поліція штату охоче співпрацює. Усі автомагістралі, що ведуть з Олбані, перекриті. Концентричними колами, з окружним аеропортом в центрі, стоять блокпости. Радіус тридцять п'ять миль.

- Вважаєш, вони не зловили попутку?

- Маємо вважати, - сказав Альберт. - Якщо вони сіли в автомобіль, який завезе їх за двісті миль чи більше, то, ясна річ, доведеться починати все спочатку. Але можу закластися, що вони - в межах кола.

- О? І звідки така певність, Альберте?

Кеп похилився вперед. Альберт Стейновіц був, без сумніву, найкращим (може, окрім Рейнб'юрда) працівником Крамниці. Кмітливий, мав інтуїцію і не мав жалю, коли того вимагала робота.

- Чуйка почасти, - сказав Альберт. - Почасти висновки, які нам видав комп'ютер, коли ми ввели йому все, що дізналися про останні три роки життя Ендрю Макгі. Замовили будь-які, всі можливі закономірності, що свідчитимуть про здібність, яка в нього начебто є.

- А вона є, - тихо мовив Кеп. - І саме тому це достобіса складна операція.

- Гаразд, є та здібність, - відказав Ал. - Але витяги з комп'ютера свідчать, що потенціал до використання надзвичайно обмежений. Якщо перетрудиться, то занедужає.

- Так. Ми на це розраховуємо.

- Він відкрив одну контору в Нью-Йорку, на першому поверсі житлового будинку, такі собі курси Дейла Карнегі.

Кеп кивнув. Товариство самопевності, заклад, в основному розрахований на боязких посадовців. Достатньо, щоб заробити собі та дівчинці на хліб, молоко і м'ясо, але не більше.

- Ми опитали його останню групу, - сказав Альберт Стейновіц. - Їх було шістнадцять, і всі вони вносили плату за курс у два етапи: сто доларів під час зарахування, ще сто - на середині, якщо відчували, що заняття допомагають. А вони, ясна річ, допомагали.

Кеп кивнув. Талант Макгі напрочуд пасував для того, щоб наділяти людей певністю. Він буквально підштовхував їх до того.

- Ми ввели в комп'ютер відповіді на деякі ключові питання. На кшталт: чи почувалися ви в певні моменти прихильніше до себе і курсів Товариства самопевності? Пригадуєте дні на роботі після зборів Товариства самопевності, коли ви почувалися тигром? Чи був...

– Почувалися тигром? – перепитав Кеп. – Господи, ви питали, чи почувались вони тиграми?

– Формулювання подав комп'ютер.

– Окей, продовжуй.

– Трете ключове питання таке: чи був у вас на роботі конкретний і відчутний успіх після закінчення курсів Товариства самопевності? На це питання вони всі відповідали більш-менш об'єктивно і правдиво, бо люди зазвичай запам'ятовують день, коли їх підвищили чи бос похвалив. Вони радо все викладали. Мені навіть трохи не по собі стало, Кепа. Він і справді виконав свої обіцянки. З шістнадцяти одинадцять отримали підвищення, одинадцятро. З решти п'яťох трое працюють на такі установи, де підвищення призначають тільки в певний період.

– Ніхто не сумнівається в здібностях Макгі, – сказав Капітан. – Уже не сумнівається.

– Окей. Повертаємось до суті питання. Тривалість курсу становила шість тижнів. За допомогою відповідей на ключові питання комп'ютер вирахував чотири дати сплесків... тобто дні, коли Макгі мав приправити звичайну маячню «гіп-гоп ура в тебе все вийде тільки спробуй» добрячим, потужним поштовхом.

– І що ми з цього маємо?

– Ну, вчора ввечері він штовхнув того таксиста. Добряче штовхнув. Цього хлопа досі качає і трясє. Ми гадаємо, що Енді Макгі «перегрівся». Занедужав. Може, не в змозі рухатись. – Альберт незмигтно дивився на Кепа. – Комп'ютер видав двадцять шість відсотків вірогідності, що він помер.

– Що?

– Ну, він уже перетруджувався, а тоді злягав у ліжку. Це якось впливає йому на мозок... бозна-як. Може, мініатюрні крововиливи. Може, це прогресує. Комп'ютер розрахував, що є трохи більше одного шансу з чотирьох, що він помер чи то від серцевого нападу, чи то, більш імовірно, від інсульту.

– Мусив штовхати, ще не встигнувши відновитись, – сказав Кеп.

Альберт кивнув і дістав щось із кишені. Щось у м'ятому пластику. Він передав це Кепу, який глянув, тоді віддав назад.

– І що це має означати? – спитав він.

– Небагато, – відповів Ал, замислено беручи банкноту в пластиковому конверті. – Тільки те, що цим Макгі заплатив таксисту.

– Він доїхав до Олбані з Нью-Йорка за один долар? – Кеп узяв назад купюру і подивився на неї з подвоєною цікавістю. – Таксі зараз, певно, кош... що за!..

Він впустив на стіл банкноту в пластику, наче вона його обпекла, і відкинувся назад, кліпаючи очима.

– І ти теж, м-м? – сказав Ал. – Бачив?

– Господи, не знаю, що я там бачив, – сказав Кеп і потягнувся до керамічної скриньки, в якій тримав пігулки від кислотності. – На якусь мить здалося, що то купюра зовсім не в один долар.

– А тепер все нормально?

Кеп покосився на банкноту.

– Та нормально. Це Джордж, усе... Боже!

Цього разу він так різко відсахнувся, що мало не стукнувся потилицею об обшивку темного дерева на стіні позаду стола. Він глянув на Ала.

– Обличчя... На секунду воно наче змінилося. Відростило окуляри чи що. Це якийсь трюк?

– О, це такий нівроку хороший трюк, – сказав Ал, приймаючи банкноту. – Я сам його був бачив, та вже не бачу. Мабуть, призвичаївся... хоч чорта з два я розберу, яким чином. Нічого такого там немає, ясна річ. Просто одна неймовірна галюцинація. Але я навіть розгледів обличчя. То Бен Франклін.

– Ви вилучили її в таксиста? – спитав Кеп, зачаровано дивлячись на купюру, чекаючи, що вона знов почне мінитись. Але бачив тільки Джорджа Вашингтона.

Ал засміявся.

– Ага, – мовив він. – Взяли купюру і дали таксисту чек на п'ятсот доларів. Так що він навіть збагатів.

– Як?

– Бен Франклін не на п'ятистах, а на сотні доларів. Очевидно, Макгі був не в курсі.

– Дай ще раз подивитись.

Ал передав однодоларову купюру Кепу, і Кеп незмигтно дивився на неї протягом двох повноцінних хвилин. І щойно він зібрався передати її назад, вона знов зблиснула – моторошно. Але останнього разу він збагнув, що блиск промайнув у його уяві, а не в купюрі, не на купюрі та ще чорт його знає де.

– Я тобі ще дещо скажу, – мовив Кеп. – Не певен, але на правильному портреті у Франкліна нема окулярів. Інакше це...

Він змовк, не знаючи, як сформулювати думку. Спадало довбане слово «химерія», але Кеп його відкинув.

- Ага, - погодився Ал. - Що б то не було, ефект розсіюється. Зранку я показав їй десь шістьом. Двійко наче щось вгледіли, але не так, як таксист і дівчина, з якою він мешкає.

- То ти гадаєш, що він перестарався з поштовхом?

- Так. Сумніваюсь, що він у змозі кудись іти. Вони заночували або в лісі, або в motelі на околиці. Може, вдерлися до літньої хатинки десь поблизу. Я вважаю, що вони неподалік і ми зможемо їх узяти без особливих проблем.

- Скільки людей потрібно на виконання операції?

- Маємо скільки треба, - сказав Ал. - Враховуючи поліцію штату, на нашій маленькій вечірці зібралося сім сотень людей. Найвищий пріоритет. Вони ходять від дверей до дверей, від будинку до будинку. У прилеглих районах Олбані ми перевірили всі готелі і motelі, а їх більше сорока. Тепер переходимо до навколишніх міст. Чоловік і дівчинка... та їх за кілометр видно. Ми їх упіймаємо. Або тільки дівчинку, якщо він помер. - Ал підвівся. - І я думаю, що час мені братися до справи. Я хочу встигнути на кульмінацію.

- Звісно. Приведи їх до мене, Але.

- Приведу, - сказав Альберт і рушив до виходу.

- Альберте?

Він озирнувся - маленький чоловік із нездоровим, жовтим обличчям.

- А хто на п'ятистах? Ти довідувався?

Альберт Стейновіц усміхнувся.

- Маккінлі, - сказав він. - Якого вбили.

Він вийшов, обережно зачинивши за собою двері й полишивши Кепа в роздумах.

5

За десять хвилин Кеп знову натиснув інтерком.

- Рейчел, Рейнбьорд уже повернувся з Венеції?

- Ще вчора, - відповіла Рейчел, і навіть крізь її старанний, виплеканий тон «секретарки боса» Кеп уловив неприязнь.

- Він тут чи на Сенібелі?

У Крамниці був рекреаційний заклад для співробітників на острові Сенібел, штат Флорида.

Запала мовчанка, поки Рейчел звирялася з комп'ютером.

– У Лонгмонті, Кепе. З шістнадцятої години вчора. Мабуть, відсипається після перельоту.

– Хай розбудять, – сказав Кеп. – Я хочу з ним поговорити, коли Вонлесс піде... бо не сумніваюсь, що він досі тут.

– П'ятнадцять хвилин тому був.

– Гаразд... скажімо, Рейнб'юрд опівдні.

– Так, сер.

– Ти молодчинка, Рейчел.

– Дякую, сер.

У голосі Рейчел він розчув зворушення. Кепу вона подобалась, дуже подобалась.

– Рейчел, запроси, будь ласка, доктора Вонлесса.

6

Інсульт у доктора Джозефа Вонлесса трапився в той самий день, коли Річард Ніксон оголосив, що складає президентські повноваження, – 8 серпня 1974 року. Крововилив був середньої тяжкості, але фізично доктор так і не відновився до кінця. Як і розумово, на думку Кепа. Після інсульту Вонлессова зацікавленість експериментом із Шостою партією та його наслідками стала безперервною та нав'язливою.

Він зайшов до кімнати, спираючись на ціпок, світло з еркерного вікна відбилосся на круглих окулярах без оправ, і скельця тьмяно зблиснули. Ліва рука – підібгана клішня. Лівий кутик рота опустився в незмінному крижаному посміху.

Рейчел зі співчуттям глянула на Кепа через плече Вонлесса, і Кеп кивнув, що можна йти. І вона пішла, тихо причинивши за собою двері.

– Добрий доктор, – невесело мовив Кеп.

– Які новини у справі? – спитав Вонлесс, із крекотом всідаючись.

– Це секретна інформація, – сказав Кеп. – Сам знаєш, Джо. Чим я можу тобі сьогодні допомогти?

– Бачу, ви тут усі пожвавились, – сказав Вонлесс, не зважаючи на питання Кепа. – А що ще мені робити, коли я цілий ранок сиднем сиджу?

– Якщо приходиш без запису...

– Гадаєте, ви їх от-от схопите, знову, – мовив Вонлесс. – Бо ж навіщо цей різник Стейновіц? Ну, може, і схопите. Може. Але й раніше бувало, що ви так гадали, правда?

– Чого тобі треба, Джо?

Кеп не любив, коли йому нагадували про минулі невдачі. Їм навіть вдалося ненадовго схопити дівчинку. Чоловік, який брав участь у цій операції, наразі неіездатний і, може, таким і лишиться.

– Чого мені завжди треба? – спитав Вонлесс, похилившись над своїм ціпком.

«О Боже, – подумав Кеп. – Старий хрін знову буде розтікаться риторикою».

– Чому я досі не вмер? Аби переконати вас, що їх обох треба ліквідувати. І цього Джеймса Річардсона теж ліквідувати. І тих, що на Мауї, ліквідувати. Повна зачистка, Капітане Голлістер. Ліквідуйте їх. Зітріть з лица землі.

Кеп зітхнув.

Вонлесс указав своєю рукою-клішнею на бібліотечний візочок.

– Бачу, знову справи читаєте.

– Я їх майже напам'ять знаю, – сказав Кеп, а тоді злегка всміхнувся.

Протягом останнього року він дихав Шостою партією, а ще за два роки до того її на кожному зібранні виносили на обговорення. Тож може таке бути, що Вонлесс – не єдиний схиблений персонаж.

«Різниця в тому, що мені за це платять. У Вонлесса це хобі. Небезпечне хобі».

– Ви їх читали, але нічого не навчились, – сказав Вонлесс. – Дайте я ще раз спробую повернути вас на путь істинну, Капітане Голлістер.

Кеп почав був заперечувати, а тоді подумав про Рейнборда, згадав про призначену опівдні зустріч, і обличчя його розгладилось. Стало спокійне, навіть співчутливе.

– Гаразд, – мовив він. – Вогонь за готовності, Грідлі[25 – Знаменитий наказ, який віддав адмірал Джордж Дьюї офіцеру ВМФ США Чарльзу Грідлі під час іспансько-американської війни.]

– Ви гадаєте, що я збожеволів? Здурів.

– Ви це сказали, не я.

– Вам не завадить пам'ятати, що я першим запропонував програму тестування дилізергінової триєдиної кислоти.

– А я інколи шкодую, що ви запропонували, – сказав Кеп.

Заплющуючи очі, він і досі бачив перший звіт Вонлесса, проспект на двісті сторінок про препарат, який спершу назвали ДЛТ, потім, серед інженерно-технічного персоналу, «кислота-активатор» і нарешті – Шоста партія. Проект

затвердив попередник Кепа, а цього джентльмена шість років тому з військовими почестями поховали на Арлінгтонському кладовищі.

– Я тільки те хочу сказати, що моя точка зору щось та й важить, – мовив Вонлесс.

Цього ранку його голос був утомлений, слова звучали повільно і кошлато. Коли він говорив, кривий посміх з лівого боку рота не рухався взагалі.

– Я слухаю, – сказав Кеп.

– Скільки я наразі розумію, я єдиний психолог чи медик, якого ви досі хоч якось слухаєте. Ваших людей засліпила єдина думка: як можна скористатися цими чоловіком і дівчинкою заради безпеки Америки... і ймовірно, заради балансу політичних сил у майбутньому. Тож до чого ми дійшли, простуючи вистиглим слідом цього Макгі: він такий собі нешкодливий Распутін. Він здатен...

Вонлесс жебонів далі, і Кеп на хвилю відволікся. «Нешкодливий Распутін», – подумав він. Масна фразочка, але вона йому подобалась. Кеп загадався, що б сказав Вонлесс на висновок комп'ютера, нібито є один шанс із чотирьох, що Макгі, тікаючи з Нью-Йорка, сам себе ліквідував. Певно, Вонлесс зрадив би без міри. А якщо показати старому ту дивну банкноту? Мабуть, станеться ще один удар – так подумав Кеп і затулив рота рукою, щоб приховати посміх.

– Та найперше мене непокоїть дівчинка, – розповів йому Вонлесс. Вдвадцять? Втридцять? У п'ятдесятій раз? – Шлюб Макгі й Томлінсон... шанс один із тисячі. Цього треба було уникнути, в будь-який спосіб. Але ті, хто мав би передбачити...

– Ти сам весь час цього хотів, – сказав Кеп, а тоді сухо додав: – І я щиро гадаю, що ти наречену сам до вітваря повів би, якби попросили.

– Ми ж не розуміли, – пробурмотів Вонлесс. – Треба було інсульт пережити, щоб з очей спала запона. Зрештою, Шоста партія – не що інше, як синтетична копія екстракту гіпофіза... надзвичайно потужне знеболювальне і галюциноген, яких ми не розуміли тоді і не розуміємо зараз. Ми знаємо, принаймні на дев'яносто дев'ять відсотків певні, що природний відповідник цієї речовини може тим чи іншим чином спричиняти спорадичні спалахи паранормальних здібностей, що їх час від часу виявляють усі люди. На диво широкий спектр явищ: передбачення, телекінез, психічне домінування, сплески надлюдської сили, тимчасовий контроль над симпатичною нервовою системою. Ви знали, що гіпофіз показує активність в усіх експериментах з біологічного зворотного зв'язку?

Кеп знав. Вонлесс йому повідомив і цього разу, і вже безліч разів. Відповідати не було потреби: сьогодні зранку Вонлессова риторика розквітла в повну силу і полилася проповідь. І Кеп був налаштований слухати... цього останнього разу. Хай старий постоїть із биткою. Для Вонлесса це друга половина дев'ятого інінгу.

– Так, це правда, – відповів Вонлесс сам собі. – Активність у зворотному біологічному зв'язку, активність у швидкому сні, а люди з ушкодженням

гіпофізом рідко бачать нормальні сни. Серед людей з ушкодженими гіпофізами високий відсоток пухлин мозку і лейкемії. Гіпофіз, Капітане Голлістер. Це, з точки зору еволюції, найстарша ендокринна залоза в людському тілі. У перехідному віці вона викидає в кровотік такий обсяг секреції, що в кілька разів перевищує її власну вагу. Це жах яка важлива залоза, жах яка загадкова. Якби я вірив у людську душу, Капітане Голлістер, то сказав би, що вона живе в гіпофізі.

Кеп кркнув.

– Це нам відомо, – сказав Вонлесс, – а ще відомо, що Шоста партія змінила фізіологічний склад гіпофіза в тих, хто брав участь в експерименті. Навіть цей ваш, так би мовити, тишко, Джеймс Річардсон. Що важливіше, з дівчинки зрозуміло: Шоста партія ще якось змінює структуру ДНК... і зміна в гіпофізі може бути справжньою мутацією.

– Передався фактор «Х».

– Ні, – сказав Вонлесс. – Ось що ви ніяк не можете збагнути, Капітане Голлістер. Ендрю Макгі став фактором «Х» за життя, після експерименту. Вікторія Томлінсон стала фактором «Y» – вона також зазнала впливу, але не такого, як чоловік. Жінці дісталися телекінетичні здібності низького порога. Чоловікові – здібність до психічного домінування середнього рівня. А от дівчинці... дівчинка, Капітане Голлістер... що вона таке? Це нам не зовсім ясно. Вона фактор «Z».

– Ми наміряємось це з'ясувати, – м'яко мовив Кеп.

Тепер вишкірились обидва кутики Вонлессового рота.

– Ви наміряєтесь це з'ясувати, – відгукнувся він луною. – Атож, як зятятися, то неодмінно можна з'ясувати... сліпі, знавіснілі дурні.

Він на мить стулив повіки, прикрив їх долонею. Кеп спокійно споглядав доктора. Вонлесс сказав:

– Одне ви точно знаєте. Вона розпалює вогонь.

– Так.

– Ви гадаєте, що вона успадкувала телекінетичні здібності від матері. Власне, у вас є всі підстави так вважати.

– Так.

– У дуже ранньому дитинстві вона не мала жодної змоги контролювати ці... ці таланти, за браком кращого визначення...

– Мала дитина не в змозі контролювати випорожнення, – сказав Кеп, послуговуючись прикладом, наведеним в одному витязі. – Але поки дитина росте...

– Так-так, ця аналогія мені знайома. Але й зі старшою дитиною може трапитись пригода.

Усміхаючись, Кеп відповів:

- Ми її триматимемо в жаротривкій кімнаті.

- У камері.

Так само усміхаючись, Кеп мовив:

- Як вам завгодно.

- Я пропоную ось який умовивід, - сказав Вонлесс. - Вона не любить користатися здібністю, яку отримала. Колись малу нею налякали, причому переляк зробили цілком навмисно. Наведу паралельний приклад. Дитина мого брата. У домі були сірники. Фредді хотів з ними гратися. Запалювати і потім махати, щоб згасити. «Краса-краса», - казав він. І мій брат заповзявся зробити йому комплекс. Перелякати так сильно, щоб він більше ніколи не грався з сірниками. Він сказав, що голівки сірників зроблено з сірки, а від неї гниють і випадають зуби. Що коли дивишся, як запалюють сірник, то можна врешті-решт осліпнути. І нарешті, він на мить затримав руку Фредді над запаленим сірником, обпік його.

- Ваш брат, - пробурмотів Кеп, - повівся як справжній джентльмен.

- Краще червона плямка на руці в малого, ніж дитина в опіковому відділенні, замотана в мокрі бинти, з опіком третього ступеня на шістдесяти відсотках тіла, - похмуро мовив Вонлесс.

- А ще краще перекласти сірники туди, де дитина не дістане.

- А ви можете покласти сірники Шарлін Макгі так, щоб вона не дістала? - спитав Вонлесс.

Кеп повільно кивнув.

- Ви в деякому сенсі маєте рацію, але...

- Подумайте ось про що, Капітане Голлістер: як жилося Ендрю й Вікторії Макгі, коли ця дитина була немовлям? Після того, як вони дійшли логічних висновків? Пляшечка спізнюється. Немовля плаче. І м'яке звірятко, що стоїть просто тут, у колисці, поруч із малою, охоплює димне полум'я. Підгузок брудний. Немовля плаче. За мить у кошику спонтанно загоряється брудний одяг. У вас же є звіти, Капітане Голлістер, ви знаєте, як було заведено в тому домі. У всіх кімнатах до єдиної - по вогнегаснику і по димовому детектору. А одного разу це сталося з її волоссям, Капітане Голлістер. Вони зайшли до неї в кімнату і побачили, що мала стоїть у колисці, кричить, і в неї горить волосся.

- Так, - сказав Кеп, - певно, тоді вони сильно перенервувались.

- Тож, - мовив Вонлесс, - вони навчили її ходити на горщик... і навчили поводження з вогнем.

- Поводження з вогнем, - задумливо проговорив Кеп.

- А це тільки означає, що вони зробили їй комплекс, як і мій брат своєму Фредді. Ви самі згадали цю аналогію, Капітане Голлістер, то зупинімось на ній на секунду. Як привчають ходити на горщик? Це вироблення комплексу, чистісіньке.

Зненацька якимось дивним чином голос старого підвищився до тонкого тремтливого сопрано – голос жінки, яка сварить дитину. Кеп дивився на це все з гидливим подивом.

- Погане дитя! – закричав Вонлесс. – Диви, що ти наробило! Це бека, дитино, бачиш, яка бека? Бека – ходити в штанці! Хіба дорослі ходять у штанці? Ходи на горщик, дитино, на горщик.

- Прошу, – змучено сказав Кеп.

- Ось так виробляються комплекси, – сказав Вонлесс. – Привчання до горщика відбувається за рахунок зосередження уваги дитини на відбіркових процесах в такий спосіб, який за відмінних об'єктів фіксації вважався б нездоровим. Наскільки сильними є комплекси, закладені в дитинстві, запитаєте мене ви? Річард Даймон з Вашингтонського університету загадався тим самим питанням і поставив експеримент, щоб знайти відповідь. Оголосив набір п'ятдесяти студентів-добровольців. Накачав їх водою, содовою і молоком, щоб їм конче захотілося в туалет. За деякий час він їм сказав, що сходити в туалет можна... якщо випорожнитись у штани.

- Яка бридота! – голосно мовив Кеп.

Він був вражений аж до нудоти. Не експеримент, а розтління.

- Бачите, як добре цей комплекс вкоренився у вашій психіці, – тихо сказав Вонлесс. – А ви це не вважали за бридоту, коли вам було року півтора. Тоді коли ви хотіли випорожнитись, то випорожнювались. Випорожнились би навіть у Папи Римського на колінах, якби вас до нього посадили і вам захотілось у туалет. Суть Даймонового експерименту, Капітане Голлістер, ось у чому: більшість не змогли. Вони розуміли, що звичними правилами поведінки можна знехтувати, принаймні на час експерименту. Кожен перебував в окремому приміщенні – наскільки може бути відокремлена звичайна ванна кімната... Але цілих вісімдесят вісім відсотків так і не змогли. Байдуже, якою сильною була фізіологічна потреба, – комплекс, насаджений батьками, виявився сильнішим.

- Це просто незв'язні марні домисли, – різко мовив Кеп.

- Ні. Я хочу, аби ви замислились над паралелями між привчанням до горщика і до вогню... і над однією важливою різницею, що становить квантовий стрибок у нагальності між першим і другим. Якщо дитина повільно вчиться ходити на горщик, які наслідки? Дрібні неприємності. У кімнаті смердить, якщо постійно не провітрювати. Мамця прив'язана до пральної машинки. Може, доведеться викликати прибиральників, щоб вичистили килим, це коли дитину вже буде привчено. У найгіршому разі може розвинутихся пелюшковий дерматит, і то лише якщо шкіра в дитини дуже ніжна або мамця нечупара і не мие дитину вчасно. Але наслідки для дитини, яка вмие запалювати вогонь...

Очі Вонлесса зблиснули. Лівий кутик рота кривився.

– Я дуже високої думки про батьківські якості старших Макгі, – сказав він. – Якимось чином в них усе вийшло. Гадаю, робота почалася задовго до того, як дітей привчають ходити на горщик. Може, навіть до того, як вона навчилася повзати. «Не можна! Бо зробиш собі бо-бо! Ні, ні, ні! Погана дівчинка! Погана дівчинка! Пога-а-ана дівчинка!» Та саме ваш комп'ютер, судячи з його виписок, вважає, що вона починає перемогати цей комплекс, Капітане Голлістер. І обставини для цього вкрай сприятливі. Вона молода, і комплекс не мав змоги затвердіти, мов цемент, у ґрунті років. І її батько весь час поруч! Ви хоч розумієте всю важливість цього простого факту? Ні, не розумієте. Батько – це авторитет. Він тримає психічні віжки всіх фіксацій дитини жіночої статі. Оральна, анальна, генітальна – і за кожною, мов примарний силует за завісою, стоїть авторитетна постать батька. Для малої дівчинки він – Мойсей, його закони – її закони, невідомо як передані, та тільки він може їх запроваджувати. Він, певно, єдиний у світі, хто може цей блок зняти. Наші комплекси, Капітане Голлістер, завдають нам найбільше болю та страждань, коли ті, хто їх насадив, помирають і стають недосяжними для розмов... і прощення.

Кеп глипнув на свій годинник і побачив, що Вонлесс уже хвилин сорок тут просидів. Які радше скидались на сорок годин.

– Ви вже закінчуєте? У мене інша зустріч...

– Коли комплекси руйнуються, то наче дамби прориваються після злив, – тихо мовив Вонлесс. – Візьмімо розпусну дівчину дев'ятнадцяти років. У неї вже коханців було три сотні. Тіло пашиє венеричними інфекціями, мов у сорокарічної проститутки. А до сімнадцяти вона була незайманою. Її батько, священник, раз у раз товкмачив донечці, що секс у шлюбі – це необхідне зло, а секс поза шлюбом – це пекло і прокляття, що секс – це яблуко пізнання первородного гріха. Коли руйнується такий комплекс, то завжди мов дамбу прориває. Спершу з'являються кілька тріщин, тоненькі цівочки-струмочки, такі дрібні, що їх і не помітно. А за інформацією, яку видає ваш комп'ютер, з нашою дівчинкою ми перебуваємо саме на цьому етапі. Є підозри, що вона вже користалася здібністю з батькового прохання або щоб допомогти йому. А потім дамба зруйнується одним махом, проливаючи мільйони галонів води, змітаючи все на шляху, потопляючи стрічних, назавжди змінюючи ландшафт!

Хрипкий голос Вонлесса підвищився зі звичайного лагідного тону до надламаного вереску старої людини – не величний, а якийсь буркотливий крик.

– Послухайте мене, – сказав він Кепу. – Хоч раз послухайте. Скиньте запону з очей. Чоловік сам по собі небезпеки не становить. Сили в нього мало, це так, забавка, іграшка. Він це усвідомлює. Він не зумів нею скористатися, аби заробити мільйони доларів. Він не править народами і націями. Він користався силою, щоб допомогти товстим жіночкам скинути вагу. Щоб допомогти сором'язливим управлінцям віднайти у собі впевненість. Він не може користуватися силою часто чи дуже вправно... якийсь внутрішній психологічний фактор обмежує. А от дівчинка надзвичайно небезпечна. Вони з татом на втіках, у ситуації, коли треба боротися за життя. Їй притьма страшно. І йому страшно, й через це він теж стає небезпечним. Не сам по

собі, а тому, що ви вимагаєте від нього перевчати дочку. Міняти її уявлення про сили, що в ній заховані. Примушувати ними користуватися.

Вонлесс важко дихав.

Відіграючи в уяві сценарій (бо кінець уже близився), Кеп спокійно мовив:

– І що ви пропонуєте?

– Чоловіка треба вбити. Чимшвидше. Поки він вкінці не розколупав і не роздлубав комплексів, які вони з дружиною насадили дівчинці. І дівчинку також треба вбити, я так вважаю. На випадок, якщо шкоди вже було завдано.

– Вонлессе, це всього-на-всього мале дівчисько. Так, вона вміє запалювати вогонь. Пірокінез, ми це так називаємо. А з ваших слів аж кінець світу виходить.

– Може, і кінець світу, – сказав Вонлесс. – Хай її вік і розмір не вводять вас в оману, не забувайте про фактор «Z»... а ви, ясна річ, забуваєте. А що, як уміння запалювати вогонь – це лиш верхівка айсберга? Що, як дар розвинеться? Їй зараз сім. Уявіть: коли Джон Мільтону було сім, він стискав у руці вуглину і силкувався написати літери власного імені так, щоб їх розібрали мама з татом. Він був малим. Джон Мільтон виріс і написав «Утрачений рай».

– Не розумію, про що ви, в біса, говорите, – байдуже сказав Кеп.

– Я говорю про потенційну здатність до руйнування. Про дар, пов'язаний із шишкоподібною залозою, яка в дітях віку Шарлін Макгі ще практично спить. Що буде, коли вона стане підлітком, коли ця залоза прокинеться від сну і на двадцять місяців перетвориться в найпотужнішу силу людського організму, що верховодитиме над усім: від раптового дозрівання первинних і вторинних статевих ознак до збільшення вироблення родопсину в сітківці ока? Уявіть, що у вас є дитина, яка колись зможе влаштувати ядерний вибух самою силою думки!

– Вільшої маячні в житті не чув.

– Невже? То дозвольте перейти від маячні до абсолютного божевілья, Капітане Голлістер. Уявіть, що цього ранку десь у світі існує маленька дівчинка і в ній є сила, яка поки спить, та одного дня зможе саму планету розколоти навпіл, мов порцелянову тарілку в тирі.

Чоловіки мовчки визирились один на одного. Зненацька засюрячав інтерком. Вичекавши мить, Кеп нахилився над ним і натиснув клавішу.

– Так, Рейчел?

Чорт забирай, а він повірив цьому старому, хоч і на секунду. Доктор скидався на жакливу чорну ворону, і це ще одна причина, з якої Кеп його не любив. Сам він був цілеспрямований, амбітний, і якщо когось ненавидів, то песимістів.

- У вас виклик через скремблер, - сказала Рейчел. - Із зони відпочинку біля автобану.

- Гаразд, дорогенька. Дякую. Хай зачекають пару хвилин, окей?

- Так, сер.

Кеп відкинувся на спинку крісла.

- Мушу закінчити нашу бесіду, докторе Вонлесс. Можете бути певні, я ретельно обміркую все, що ви мені сказали.

- Невже? - спитав Вонлесс; застигла половина рота наче цинічно шкірилась.

- Так.

Вонлесс мовив:

- Ця дівчинка... Макгі... і їхній товариш Річардсон... вони - останні три позначки в мертвому рівнянні, Капітане Голлістер. Зітріть їх. Почніть наново. Ця дівчинка дуже небезпечна.

- Я обміркую все, що ви мені сказали, - повторив Кеп.

- Дуже прошу.

І Вонлесс нарешті почав спинатися на ноги, помагаючи собі ціпком. Це забрало багато часу. Кінець кінцем він підвівся.

- Зима на носі, - сказав він Кепу. - Мої старі кістки її страшать.

- Ви сьогодні зупинитесь у Лонгмонті?

- Ні, у Вашингтоні.

Кеп повагався, тоді мовив:

- Зніміть номер у «Мейфлавері». Може, мені знадобиться з вами зв'язатися.

Щось зблиснуло в очах старого - вдячність? Так, майже напевно.

- Домовились, Капітане Голлістер, - сказав Вонлесс і почав ціпком торувати шлях до виходу. Старий дід, який колись відкрив скриню Пандори і тепер хотів не користуватись, а пристрелити все, що звідти повилітало.

Коли двері, клацнувши, зачинилися за доктором, Кеп із полегкістю зітхнув і підняв слухавку зашифрованого телефона.

7

- З ким я говорю?

- З Орвом Джеймісоном, сер.

- Ви їх упіймали, Джеймісоне?

- Ще ні, сер, але в аеропорту знайшли дещо цікаве.

- А саме?

- Усі таксофони спорожніли. На підлозі в деяких кабінках валялось кілька даймів і четвертаків.

- Злодюжки зламали?

- Ні, сер. Саме тому я вам і телефоную. Їх ніхто не зламавав, вони просто спорожніли. Телефонна компанія на стінку лізе.

- Гаразд, Джеймісоне.

- Це пришвидшує процес. Ми розглядали варіант, що чоловік може сховати дівчинку надворі й зняти номер на себе одного. Хай там як, тепер ми шукаємо чоловіка, який розраховувався купою дріб'язку.

- Це якщо вони в мотелі, а не нічлігують десь у літньому таборі.

- Так, сер.

- До роботи, Оу-Джей.

- Так, сер. Дякую.

Він страх як втішився, що його прізвисько згадали.

Кеп повісив слухавку. Хвилин п'ять посидів із напівзаплющеними очима, думав. Крізь еркерне вікно в кабінет потрапляли золоті осінні промені, освітлювали і зігрівали його. Тоді Кеп знову похилився вперед і зв'язався з Рейчел.

- Джон Рейнб'орд прийшов?

- Так, прийшов, Кепе.

- Зачекай ще п'ять хвилин, а тоді можеш його запросити. Я хочу переговорити з Норвіллом Бейтсом. Він у тій самій зоні відпочинку, головує операцією, поки Ал не приїхав.

- Так, сер, - з тінню сумніву мовила Рейчел. - То буде відкрита лінія. Зв'язок через рацію. Не дуже...

- Так, підійде, - нетерпляче відповів Кеп.

На це пішло дві хвилини. Голос Бейтса звучав тоненько і тріскотливо. Працівником він був хорошим - не дуже винахідливим, та запопадливим. Саме такий, на думку Кепа, міг тримати оборону, допоки на місце не прибуде Альберт Стейновіц. Норвілл, зрештою, вийшов на пристойний зв'язок

і повідомив Кепу, що вони вже починають розгортати пошуки в найближчих містах: Оуквіллі, Тремонті, Мессалонсетті, Гастінгс-Глені, Лутоні.

– Гаразд, Норвілле, – сказав Кеп.

Він згадав, що казав йому Вонлесс: «Ви змушуєте його перевчати дочку». Згадав, як Джеймисон повідомив, що всі таксофони спорожніли. Це зробив не Макгі. Це зробила дівчинка. А потім, бо ще не охолола, підпалила солдатів черевики, певно, ненароком. Вонлесс зрадив би, якби дізнався, що зрештою Кеп прислухається хоч до половини його порад – цього ранку старе пердло було напрочуд красномовним.

– Плани змінились, – сказав Кеп. – Здорованя доведеться ліквідувати. Остаточно. Розумієш мене?

– Остаточно, – сухо відповів Норвілл. – Так, сер.

– От і добре, Норвілле, – м'яко мовив Кеп.

Він поклав слухавку і став чекати, коли зайде Джон Рейнбьорд.

Невдовзі двері відчинились і з'явився він в усій красі. Цей метис, наполовину черокі, був із природи такий тихий, що якби ви тупили очі в стіл, тобто читали чи відповідали на листи, то навіть не запідозрили б, що з вами в кімнаті є ще хтось. Кеп знав, наскільки рідко це зустрічається. Більшість змогли б відчутти, що в кімнаті є інша людина: Вонлесс колись назвав цю здатність не шостим, а осадовим чуттям, знанням, яке формується внаслідок нескінченно малого видатку п'яти нормальних чуттів. Та з Рейнбьордом вгадати було неможливо. Тонесенькі струни людських чуттів навіть не здригались. Одного разу, коли Ал Стейновіц сидів у вітальні Кепа за келихом портвейну, він сказав про Рейнбьорда одну дивну річ: «Я такої другої людини не знаю – він не суне повітря перед себе, коли ходить». А Кеп радів, що Рейнбьорд на їхньому боці, бо не знав іншої людини, яка би ввергала його в такий непоборний жах.

Рейнбьорд був тролем, орком і балрогом поміж людей. Зросту він мав сім футів без двох дюймів[26 – ? 208 см.], а блискуче чорне волосся зачісував назад і збирав у куций хвостик. Десять років тому під час другого строку у В'єтнамі перед обличчям йому розірвався «Клеймор»[27 – Протипіхотна міна, розроблена в США в 1950-х роках.], і тепер лик Рейнбьорда перетворився на страховиддя з рубцюватою поораною плоті. Ліве око він утратив. На його місці лишилося провалля. Рейнбьорд надріз відмовлявся від пластичних операцій та штучного ока, бо, як він сам казав, коли опиниться потойбіч, у Краю вічного полювання, його попросять показати бойові шрами. І коли він такі речі казав, годі було зрозуміти, вірити йому чи ні, серйозно він це говорить чи хитрує з якихось особистих міркувань.

За роки служби Рейнбьорд визначився як напрочуд хороший агент – почасти тому, що на агента був не схожий взагалі, а здебільшого через те, що під маскою плоті ховався похопливий і гострющий розум. Він вільно розмовляв чотирма мовами і розумів ще три. Російську вві сні вчив. А коли говорив, то голос звучав тихо, мелодійно і ввічливо.

– Добридень, Кепе.

– Уже день? – здивовано спитав Кеп.

Рейнбьорд усміхнувся, сяйнувши повним ротом досконало білих зубів – акулячих, подумалося Кепу.

– Уже чотирнадцять хвилин як, – сказав він. – Я прикупив собі на чорному ринку у Венеції цифровий годинник «Сейко». Аж очі вбирає. Чорні циферки, що постійно змінюються. Технологічне досягнення. Я часто думаю, Кепе, що у В'єтнамі ми воювали не заради перемоги, а заради отаких технологічних досягнень. Воювали там, аби створити дешеві цифрові годинники на руку, той домашній пінг-понг, що його можна підключити до телевізора, чи кишеньковий калькулятор. Я позираю у нічний пітьмі на свій новий годинник. Він сповіщає, що я наближаюся до смерті, мить за миттю. І це добре.

– Сідай, старий друже, – сказав Кеп.

Як це завжди траплялось під час бесід із Рейнбьордом, у Кепа пересохло в роті, а руки довелося гамувати, бо вони все прагнули крутитися-вертатися на полірованій поверхні письмового столу. При цьому всьому Кеп ще й гадав, що подобається Рейнбьорду – якщо Рейнбьорду взагалі міг хтось подобатись.

Рейнбьорд присів. Він був одягнений в старі сині джинси і потерту бавовняну сорочку.

– Як там Венеція? – спитав Кеп.

– Тоне, – відповів Рейнбьорд.

– Маю для тебе роботу, якщо згодишся. Невелика, та може вивести на завдання, яке зацікавить тебе набагато більше.

– Кажіть.

– Виключно за бажанням, – наполог Кеп. – Ти досі у відпустці.

– Кажіть, – м'яко повторив Рейнбьорд, і Кеп розказав.

Він пробув із Рейнбьордом усього п'ятнадцять хвилин, але здалося, наче цілу годину. Коли великий індіанець пішов, Кеп зробив глибокий видих. І Вонлесс, і Рейнбьорд за один ранок – таке будь-кому день зіпсує. Але ранок уже скінчився, Кеп багато встиг зробити, і хтось, що чекає на нього після обіду. Він набрав Рейчел.

– Так, Кепе?

– Дорогенька, я поім у себе. Принесеш мені щось із кафетерію? Байдуже що. Будь-що. Дякую, Рейчел.

Сам, нарешті. Телефон-скремблер тихо спочивав на здоровенній базі, начиненій мікросхемами, кристалами пам'яті та ще бозна-чим. Коли він знову задзичить, то це, певно, телефонуватиме Альберт чи Норвілл із повідомленням, що в Нью-Йорку вже все скінчилося: дівчинку взяли, батька вбили. Хороші були б новини.

Кеп знову заплющив очі. У голові, мов величезні ліниві повітряні змії, ширяли фрази і думки. Психічне домінування. Хлопці з мозкового центру казали, що перспективи неосяжні. Уявіть когось на кшталт Макгі в близькому оточенні Кастро чи Хомейні. Уявіть, що він наблизився до того лібераста Теда Кеннеді й тихенько, проте вкрай переконливо запропонував найкращий вихід – самогубство. Уявіть, що таку людину нацькували на ватажків усіляких комуністичних партизанських угруповань. Шкода, що доведеться його змарнувати. Проте... вийшло раз, вийде і вдруге.

Та дівчинка. Вонлесс сказав: «Сила, яка одного дня зможе саму планету розколоти навпіл, мов порцелянову тарілку в тирі...» Нісенітниця, ясна річ. Вонлесс збожеволів, як і той хлопчик в оповіданні Д. Г. Лоуренса, той, що вгадував переможців на кінних перегонах[28 – Оповідання «The Rocking-Horse Winner» («Переможець на конику-гойдалці»)]. Шоста партія стала для Вонлесса акумуляторною кислотою, яка проїла йому чимало великих дір у здоровому глузді. Це ж дівчинка, а не зброя судного дня. І за неї треба чіплятися – рівно настільки, аби задокументувати, що вона таке, і спрогнозувати, чим вона може стати в майбутньому. Цього має вистачити, щоб відновити програму експериментів із Шостою партією. А якщо вийде вмовити її користатися силою на благо держави, тим краще.

«Тим краще», – подумав Кеп.

Раптом скремблер видав протяжний хрипкий крик.

Пульс зненацька скакнув, і Кеп схопив слухавку.

Інцидент на фермі Мендерсів

1

Поки Кеп у Лонгмонті обговорював її майбутнє з Алом Стейновіцом, Чарлі Макгі сиділа на краєчку ліжка в номері 16 мотелю «Дрімокрай», позіхала і потягувалась. З неба – глибокого, бездоганного, по-осінньому синього – яскраве ранкове сонце кидало крізь шибку косі промені. У доброму денному світлі справи видавались набагато кращими.

Вона поглянула на татка – сама нерухома грудوماха, вкрита ковдрами. З-під них стирчав чубок чорнявого волосся, та й по всьому. Дівчинка всміхнулась. Він завжди робив усе, що міг. Якщо він був голодний і вона була голодна, а в них – одне яблуко, то він вкусить один шмат, а її змушує доїдати решту. Коли він не спав, то завжди робив, що міг.

Але коли спав, то всі ковдри тягнув на себе.

Чарлі пішла у ванну, скинула трусики, ввімкнула душ. Сходила в туалет, поки вода прогрілась, а тоді залізла в душову кабінку. Чарлі облив струмись

гарячої води, і дівчинка, усміхаючись, заплющила очі. Нічого кращого немає у світі, ніж перша хвилина-дві в гарячому душі.

(ти вчора погано вчинила)

Між бровами пролягла зморшка.

(Ні. Татко сказав, що ні.)

(підпалила тому чоловікові черевики, погана дівчинка, дуже погана, подобається, що тедді геть почорнів?)

Зморшка поглибшала. До неспокою тепер домішалися страх і сором. Думка про ведмедика ніколи не зринала на поверхню повністю. Вона трималась у підсвідомості, і почуття провини часто знаходило вираження у фантомному запаху – гару та паленизни. Смаленої тканини й набивки. І цей запах навіював примарні образи мами й тата, що схилялися над нею, – вони були великими людьми, гігантами, вони були налякані, вони були розлючені, голоси їхні гриміли й лящали – з таким звуком у кінострічках із гори котяться й стрибають камені-кругляки.

(«погана дівчинка! дуже погана! не можна, Чарлі! ніколи! ніколи! ніколи!»)

Скільки їй тоді було років? Три? Два? З якого віку людина себе пам'ятає? Якось Чарлі спитала в татка, але татко сказав, що не знає. Сказав, що пам'ятає, як його вкусила бджола, і мама потім розповідала, що це сталося, коли йому було всього рік і три місяці.

Ось який найперший спогад був у Чарлі: над нею схиляються велетенські обличчя, голоси гримлять, мов кругляки з гори котяться, і пахне так, наче вафлі згоріли. Це пахло її власне волосся. Вона підпалила собі волосся, майже все його висмала. Саме після цього татко обмовився про «допомогу», а мама стала така дивна, спершу засміялась, тоді заплакала, потім знову засміялась – так високо й химерно, що татко дав їй ляпаса. Чарлі це запам'ятала, бо то був єдиний випадок, коли татко щось таке зробив матусі. Нам треба обміркувати, чи не пошукати їй «допомоги», – так сказав тоді татко. О так, відповіла тоді мама, ходімо до доктора Вонлесса, він нам такої «допомоги» надасть, як минулого разу... а тоді були сміх, плач, іще сміх і ляпас.

(ти так ПОГАНО вчинила вчора вночі)

– Ні, – пробурмотіла Чарлі під стукіт крапель. – Татко сказав, що ні. Татко сказав, що я могла... йому... обличчя.

(ВЧОРА ВНОЧІ ТИ ТАКИ ДУЖЕ ПОГАНО ВЧИНИЛА)

Та їм був потрібен дріб'язок із таксофонів. Так сказав татко.

(ДУЖЕ ПОГАНО!)

І тоді вона знову почала думати про маму, десь про той час, коли їй було п'ять, майже шість років. Їй не подобалося про це думати, але спогад уже

вигулькнув, і в Чарлі не вийшло ним знехтувати. Воно сталось незадовго до того, як прийшли поганці і скривдили матусю

(вбили її, ось що ти маєш на увазі, вони її вбили)

так, гаразд, до того, як вони її вбили і забрали з собою Чарлі. Татко тоді всадив її собі на коліна, щоб розповісти казку на ніч, тільки от звичних книжок про Вінні-Пуха, Тигру, пана Жаба і Великий Склепний Ліфт Віллі Вонки в нього не було. Натомість він приніс кілька товстих книжок без картинок. Чарлі невдоволено наморщила носа і попросила Пуха.

– Ні, Чарлі, – сказав тоді татко. – Я хочу почитати тобі інші оповідки і хочу, щоб ти їх уважно послухала. Ти вже до них доросла, я думаю, і матуся теж так думає. Ці оповідки можуть тебе трохи налякати, але вони важливі. Ці історії відбулися насправді.

Вона пам'ятала назви книжок, з яких татко читав їй історії, бо вони її справді лякали. Була книжка «Диви!», і написав її чоловік на ім'я Чарльз Форт. Ще одна книжка мала назву «Дивніше за науку», авторства Френка Едварда. Ще одна – «Нічна правда». Та була й інша книжка, що називалася «Пірокінез: задокументовані випадки», але матуся не дозволяла татові з неї читати. «Потім, – казала мама, – коли вона стане набагато старшою, Енді». А потім та книжка зникла. І Чарлі була тільки рада.

Оповідки були страшні, ще б пак! В одній ішлося про чоловіка, який на смерть згорів у парку. У другій – про жінку, яка згоріла у вітальні свого будинку на колесах, і нічого більше в тій кімнаті не згоріло, окрім як жінка і ще трошки – стілець, на якому вона сиділа, поки дивилась телевизор. Почасті історія була надто складною, Чарлі не все зрозуміла, але запам'ятала одне – те, що сказав поліцейський: «Ми ніяк не можемо пояснити цю смерть. Від жертви не лишилося нічого, крім зубів і кількох шматків звуглених кісток. Щоб з людиною таке сталося, потрібна паяльна лампа, але навколо жінки навіть нічого не обсмалилось. Ми не можемо пояснити, чому весь будинок не злетів у небо, мов ракета».

У третій оповідці йшлося про дорослого хлопчика (йому було одинадцять чи дванадцять), який згорів, коли був на пляжі. Його татко занурив сина у воду, отримавши при цьому серйозні опіки, але хлопчик все одно продовжував горіти, доки не згорів вщент. Ще була оповідка про дівчинку-підлітка, яка згоріла, переповідаючи всі свої гріхи священнику в сповідальні. Чарлі все знала про ті католицькі сповідальні, бо їй розказувала подружка Діні. Діні говорила, що там треба переповідати священнику всі погані вчинки, скоєні за тиждень. Діні туди не ходила, бо в неї ще не було першого причастя, а от її брат Карл ходив. Карл був у четвертому класі й мав розповідати геть усе, навіть про той раз, коли він прокрався до мами в спальню і поцупив кілька шоколадок, що їй подарували на день народження. Бо як не розкажеш чогось священнику, то тебе не омие КРОВ ХРИСТОВА і ти потрапиш у ПЕКЛЮ.

Сенс усіх цих оповідок не обминув Чарлі. Її так налякала історія про дівчинку, яка згоріла в сповідальні, що вона ридма заридала.

– То я себе спалю? – Сльози не вщухали. – Як тоді, коли була маленька і пустила вогонь собі на волосся? Згорю на попіл?

І татко з мамою засмутилися. Матуся зблідла, безперестанку кусала губи, але татко обійняв її і сказав:

– Ні, серденько. Ні, якщо завжди пам'ятатимеш про те, що треба бути обережною і не думати про... цю штуку. Ту, яку ти інколи робиш, коли засмучуєшся чи боїшся.

– Що це таке? – закричала Чарлі. – Що це, скажіть мені, що це, я ж навіть не знаю, я ніколи цього не робитиму, обіцяю!

І матуся сказала тоді:

– Скільки нам відомо, любя, це називається пірокінез. Це означає, що можна інколи запалювати вогонь, просто подумавши про вогонь. Зазвичай таке трапляється, коли люди засмучені. Дехто, вочевидь, має... таку силу все життя і навіть про це не підозрює. А дехто... ну, ця сила підкоряє їх на хвилю, і вони...

Вона не змогла закінчити.

– Вони себе спалюють, – сказав татко. – Як тоді, коли ти була маленька і пустила собі на волосся вогонь, так. Але, Чарлі, ти можеш це контролювати. Ти мусиш. І, бачить Бог, ти ні в чому не винна.

На цих словах вони з матусею на мить зирнулися, і між ними наче щось промайнуло.

Обіймаючи дочку за плечі, він сказав:

– Знаю, інколи воно виходить проти волі. Це аварія, як тоді, коли ти була ще менша і забувала сходити в туалет, бо гралась, і пудила в штанці. Ми це тоді називали «сталась аварія», пам'ятаєш?

– Але ж я такого більше не роблю.

– Звісно, не робиш. А трохи згодом ти опануєш і цю штуку, точно в такий самий спосіб. Але поки що, Чарлі, пообіцяй, що ніколи-ніколи-ніколи не будеш так засмучуватись – якщо вийде. Так, щоб мимохіть розпалювати вогонь. А як таке станеться, як ти не зможеш собі зарадити, то штовхай його геть від себе. У смітник чи попільничку. Спробуй вийти надвір. Штовхай у водойму, якщо поруч така буде.

– Але ніколи не в людину, – сказала тоді матуся, і обличчя в неї було непорушне, бліде і похмуре. – То дуже небезпечно, Чарлі. То дуже поганий вчинок. Бо ти можеш... – вона боролася з собою, вичавлювала слова, – можеш когось убити.

І тоді Чарлі істерично заридала, залилася слізьми від жаху і провини, бо в матусі обидві руки були забинтовані, і вона знала, чому татко читав усі ці страшні оповідки. Тому що за день до того, коли мама сказала Чарлі, що не пустить її в гості до Діні, доки вона не поприбирає у себе в кімнаті, Чарлі страшно розізлилась, і раптом з'явилась вогнештука, виринула нізвідки, як це завжди траплялось, мов той чортик із табакерки захитався-

запосміхався, і Чарлі була така зла, що виштовхнула його геть із себе на маму, і тоді матусині руки загорілись. І то ще не сильно

(могло бути гірше могло бути іі обличчя)

бо раковина була повна мильної води, щоб посуд мити, і опіки були не сильні, але вчинок був ДУЖЕ ПОГАНІЙ, і вона пообіцяла батькам, що більше ніколи-ніколи-ніколи...

Тепла вода дріботіла Чарлі по обличчю, грудях, плечах, загортала в теплу оболонку, в кокон, відганяла спогади й неспокій. Татко ж сказав, що все гаразд. А коли татко щось казав, то так і є. Він найрозумніший у світі.

Думки звернулися від минулого до теперішнього, і Чарлі згадала про поганців, що гналися за ними. Вони були з уряду, як сказав татко, але не з хорошої частини уряду. Вони працювали на підрозділ уряду під назвою Крамниця. Ті чоловіки гналися і гналися за ними без упину. І хоч куди б Чарлі з татком прибули, невдовзі там з'являлися чоловіки з Крамниці.

«Цікаво, якої вони б заспівали, якби я їх підпалила?» – холодно поцікавився внутрішній голос, і Чарлі від провини й жаху міцно стулила повіки. Які бридкі думки. Це погано.

Вона простягла руку, вхопила вентиль гарячої води і, різко крутнувши зап'ястком, перекрила його. Протягом наступних двох хвилин вона, дрижачи і стискаючи в обіймах своє тендітне тіло, стояла під крижаним кольким душем, і хоч хотіла з-під нього забратися, та не дозволяла собі.

Якщо в тебе виникають погані думки, за них треба розплачуватись.

Так казала Діні.

2

Енді прокидався поволі, краєм вуха ловлячи барабанний дріб води в душі. Спершу звук був частиною сну: він разом із дідом на ставу Ташмор, йому знову вісім років, і він намагається насадити на гачок гнучкого хробака так, щоб не встромити той гачок собі в палець. Сон був надзвичайно реалістичний. Енді бачив на носу човна плетений кошик для риби, такий, що від нього в пальцях лишаються скабки; бачив червоні гумові латки на поношених зелених чоботах Старого Макгі, бачив свою першу подерту і потерту бейсбольну рукавичку, і дивлячись на неї, Енді згадав, що завтра на стадіоні Рузвельта має бути тренування до Малої ліги. Та зараз вечір, останні промені й близька темрява досконало рівноважились на вістрі сутінок, став був такий тихий, що можна розгледіти, як поверхнею кольору хрому ковзають хмарки мошок і гнусу. Раз у раз спалахувала блискавиця... а може, і справжня блискавка, бо почався дощ. Перші краплі затемнили біле, побите негодою дерево плоскодонки плямами розміром з пенні. Тоді задріботіло по озеру, тихий, таємничий і шиплячий звук, наче...

...наче звук, що долинає з...

...душу, Чарлі має бути в душі.

Він розплющив очі й поглянув на незнайому стелю зі сволюками. «Де ми?»

Усе поволі ставало на місця, хоч на якусь мить Енді охопив страх, мов від вільного падіння, бо за останній рік він відвідав забагато місць, надто часто обминав небезпеку і надто довго перебував у стресових ситуаціях. Він з тугою згадав свій сон і пошкодував, що не може повернутися туди, до Старого Макгі, який помер уже двадцять років тому.

Гастінгс-Глен. Він був у Гастінгс-Глені. Вони були в Гастінгс-Глені.

Енді загадався щодо голови. Вона боліла, але не так, як минулої ночі, коли той бородатий хлоп висадив їх біля мотелю: біль стихився до тихої рівної пульсації. Якщо цього разу буде так само, як у попередніх випадках, то під вечір лишиться тільки слабенький біль, який назавтра зникне взагалі.

Душ вимкнувся.

Енді сів у ліжку і поглянув на годинник. За чверть одинадцята.

– Чарлі?

Вона зайшла в спальню, енергійно розтираючись рушником.

– Доброго ранку, татку.

– Доброго ранку. Ти як?

– Зголодніла, – сказала Чарлі.

Вона підійшла до стільця, на який склала одяг, узяла зелену блузку. Понюхала. Поморщилась.

– Мені треба поміняти одягу.

– Доведеться ще трохи перебутися з цією, крихітко. Сьогодні щось тобі дістанемо, та вже згодом.

– Сподіваюся, поімо ми не згодом.

– Зловимо попутку, – сказав Енді, – і зупинимося біля першого-ліпшого кафе.

– Татку, коли я почала ходити в школу, ти сказав, щоб я ніколи не їздила з незнайомцями.

Чарлі вже вдягла трусики й зелену блузку та з цікавістю позирала на тата.

Енді встав із ліжка, підійшов до доньки і поклав руки їй на плечі.

– Інколи незнайомий чорт кращий за знайомого, – сказав він. – Розумієш, що це означає, мала?

Чарлі статечно замислилась. Вона здогадалась, що знайомий чорт – це ті чоловіки з Крамниці. Чоловіки, які ще вчора гнались за ними по вулицях Нью-Йорка. А незнайомий...

– Мабуть, це означає, що більшість людей за кермом автівок не працюють на Крамницю, – сказала вона.

У відповідь Енді всміхнувся.

– Точно. І те, що я сказав тобі раніше, Чарлі, так само чинне: коли потрапляєш у дуже скрутну ситуацію, то часом доводиться робити такі речі, які ти ніколи не зробила б у нормальній ситуації.

Усміх Чарлі зник. Обличчя стало серйозне, уважне.

– Як-от робити так, щоб із телефонів випали гроші?

– Так, – відповів він.

– І це було не погано?

– Ні. За наших обставин це було не погано.

– Бо коли потрапляєш у дуже скрутну ситуацію, то треба робити все, щоб з неї вибратись.

– За деякими винятками, так.

– А що то за винятки, татку?

Енді скуйовдив їй волосся.

– Не зважай на це зараз, Чарлі. Вище носа!

Та Чарлі не вгавала:

– І я не хотіла підпалювати тому чоловіку черевики. Я ненавмисно.

– Так, авжеж, ненавмисно.

І тоді вона повеселішала, з'явився сяйний усміх, такий схожий на усміх Вікі.

– Як у тебе вранці голова, татку?

– Набагато краще, дякую.

– Добре. – Чарлі уважно придивилася до нього. – У тебе око якесь дивне.

– Котре?

Вона вказала на ліве.

– Ось це.

– Невже?

Він пішов у ванну і натер на спітнілому дзеркалі чисту місцину.

Енді довго роздивлявся те око, і добрий гумор потроху випаровувався. Праве око виглядало як завжди – сіро-зелене, кольору океану в прихмарний весняний день. Ліве також сіро-зелене, тільки от білок набіг кров'ю і зіниця менша за праву. І повіка якось дивно опустилася, раніше Енді такого не помічав.

Раптом в уяві забринів голос Вікі. Так ясно, наче вона стояла зовсім поруч. «Ці мігрені, Енді, вони мене лякають. Ти не просто іншим людям щось робиш, ти собі щось робиш, коли користуєшся тим поштовхом, або як ти там його називаєш».

За думкою виринув образ: повітряну кульку надувають... надувають... надувають... аж тоді вона з гучним ляском вибухає.

Він узявся ретельно обстежувати ліву половину обличчя, обмацувати шкіру пучками правої руки. Енді скидався на чоловіка з телереклами, який дивується чистоті гоління. Він знайшов три місця (одне під лівим оком, друге на лівій вилиці й третє просто під лівою скронею), де шкіра геть втратила чутливість. Порожнинами тіла засочився страх, мов скрадливий туман шириться раннього вечора. Страх не стільки за самого себе, скільки за Чарлі, бо що ж із нею буде, як вона лишиться сама?

Енді немов її покликав, бо в дзеркалі побачив, що донька стоїть за спиною.

– Татку? – Чарлі була трохи налякана. – Ти в порядку?

– Аякже, – відповів Енді.

Він це добре вимовив. Голос не тремтів і разом з тим звучав не надто самовпевнено, без надсадної фальші.

– Просто думаю, що мені вже притьма треба поголитись.

Чарлі затулила рота долонею і загиготіла.

– Ти шкарубкий, мов скребачка «Брілло». Фу, гидота.

Енді погнався за нею в спальню і став тертися шорсткою шокою об гладеньку доньчину. Чарлі гиготіла і брикалась.

3

Поки Енді лоскотав дочку колючою бородою, Орвілл Джеймісон, він же Оу-Джей, він же Сік, і ще один агент Крамниці на ім'я Брюс Кук виходили з блакитного «шевроле» перед «Кав'ярнею Гастінгса».

Оу-Джей на секунду затримався, споглядаючи Головну вулицю з навскісним паркінгом, крамницею побутової техніки, продовольчим магазином, двома

автозаправними станціями, однією аптекою, дерев'яною муніципальною будівлею, де перед входом висіла табличка в пам'ять про якусь історичну подію, що на неї всім було посрати. Головна вулиця за сумісництвом була шосе 40, і Макгі перебували за чотири милі від того місця, де наразі стояли Оу-Джей і Брюс Кук.

– Тільки глянь на це село, – з огидою мовив Оу-Джей. – Я виріс неподалік звідси. У містечку під назвою Лоувілл. Колись чув про місто Лоувілл, штат Нью-Йорк?

Брюс Кук похитав головою.

– Воно ще й недалеко від Ютіки. Там, де роблять пиво «Ютіка Клаб». Я в житті не знав такого щастя, як у той день, коли вибрався з Лоувілла.

Оу-Джей потягнувся рукою під піджак і поправив у кобурі Духопела.

– Он Том зі Стівом, – сказав Брюс.

Через дорогу від них на паркувальне місце, яке щойно звільнила фермерська вантажівка, заїхав світло-коричневий «пейсер». З нього вийшли двоє чоловіків у темних костюмах. Вони скидались на банкірів. Далі вулицею біля сигнального ліхтаря стояли ще двоє співробітників Крамниці й розмовляли зі старою пиздою, що під час перерви на ланч переводила дітей через дорогу. Чоловіки показували їй фотографії, а вона хитала головою. Тут, у Гастінгс-Глені, перебувало десять агентів Крамниці, і всі вони координували свої дії з Норвіллом Бейтсом, який сидів в Олбані й чекав персонального виконроба Кепа, Ала Стейновіца.

– Ох, Лоувілл, – зітхнув Оу-Джей. – Сподіваюсь, ми піймаємо цих двох засранців до обіду. І сподіваюсь, що наступне мое відрядження буде в Карачі. Або Ісландію. Будь-куди, тільки щоб не північ штату Нью-Йорк. Надто близько до Лоувілла. Аж дрижаки беруть.

– Гадаєш, піймаємо їх до обіду?

Оу-Джей стенив плечима.

– Візьмемо до заходу сонця. Можеш не сумніватись.

Вони зайшли в кав'ярню, сіли за шинквас і замовили каву. Її принесла молода офіціантка з гарною фігурою.

– Ти тут із котрої, сестричко? – спитав її Оу-Джей.

– Якщо в тебе є сестричка, то я їй не заздрю, – відказала офіціантка. – Тобто це як є хвамільна схожість.

– Не пашекуй, сестричко, – сказав Оу-Джей і показав їй посвідчення.

Офіціантка довго роздивлялась документ. Позаду неї старкуватий хуліган у мотоциклетній куртці тиснув на кнопки «Сіберга»[29 – Seeburg – неправильна назва фірми «Seeburg», яка випускала музичні автомати.].

- Я тут із сьомої, - відповіла дівчина. - Як і щоранку. Мо', вам із Майком поговорити. Він власник.

Вона стала відвертатися, та Оу-Джей схопив її міцною хваткою за зап'ясток. Він не любив, коли жінки глузують із його зовнішності. Більшість жінок - хвойди, тут його мама була права, хоча в усьому іншому переважно помилялась. І мама вже напевно знала б, як висловитись про таку цицькодупу сучку.

- Хіба я сказав, що хочу поговорити з власником, сестричко?

Тепер офіціантку починав пробирати страх, і Оу-Джея це влаштовувало.

- Н-ні.

- Правильно. Тому що хочу поговорити з тобою, а не з якимось хлопом, що весь ранок простирчав на кухні за бовтанкою й алпобургерами[30 - Alpo - марка дешевого корму для собак.]. - Він дістав із кишені фотографії Енді та Чарлі й передав офіціантці, не відпускаючи її зап'ясток. - Пізнаєш їх, сестричко? Може, подавала їм сніданок сьогодні вранці?

- Пустіть. Мені боляче.

З обличчя офіціантки зникла вся барва, крім хвойдових рум'ян, якими вона себе причепурила. Певно, в старших класах була чирлідеркою. Одною з тих дівчат, які сміялися з Орвілла Джеймисона, коли той запрошував їх на побачення, бо ж він був президентом шахового клубу, а не квотербеком із футбольної команди. Купка жалюгідних хвойд із Лоувілла. Господи, як же він ненавидів цей штат. Навіть цей сраний Нью-Йорк надто близько.

- Ти мені скажи спершу, обслуговувала їх чи ні. Тоді пущу. Сестричко.

Вона мигцем глянула на фотографію.

- Ні! Не бачила. А тепер пу...

- Та ти ж недовго дивилася, сестричко. Подивися знов.

Офіціантка знову глипнула на фото.

- Ні! Ні! - голосно мовила вона. - Я ніколи їх не бачила! Пустіть, ну чого ви?

Старкуватий хуліган в шкіряній куртці (купленій дешево у «Маммот-марті») статечно підійшов до них, побрязкуючи застібками й заправивши великі пальці в кишені штанів.

- Чого до пані причепилися? - сказав він.

Брюс Кук окинув його здивованим, повним зневаги поглядом.

- Дивись, щоб ми до тебе потім не причепилися, піцолиций, - мовив він.

- О, - видав старкуватий хуліган у шкіряній куртці, і голос у нього враз унишк. Він швидко пішов геть, певно, згадавши, що надворі його чекає якась нагальна справа.

Дві літні жінки за окремим столиком нервово споглядали маленьку драму, що розгорнулась при шинквасі. Здоровань у помірно чистій кухарській формі (імовірно, власник Майк) стояв у дверях до кухні й собі споглядав. В одній руці він тримав різницький ніж, проте тримав не дуже авторитетно.

- Хлопці, чого вам треба? - спитав він.

- Це федерали, - нервово мовила офіціантка. - Вони...

- Не обслуговувала їх? Ти певна? - спитав Оу-Джей. - Сестричко?

- Певна, - сказала вона і вже мало не плакала.

- Точно? Помилка тобі коштуватиме п'ять років за ґратами, сестричко.

- Я певна, - прошепотіла офіціантка; через вигин одної нижньої повіки перекотилася сльозина, сповзла вниз щокою. - Будь ласка, пустіть. Не кривдьте мене більше.

На одну коротку мить Оу-Джей посилив хватку, смакуючи відчуття, з яким тонкі кісточки рухались під його пальцями, смакуючи усвідомлення, що може стиснути сильніше та переламати їх... а тоді відпустив. У кав'ярні було тихо, тільки голос Стіві Вандера лунав із «Сіберга», запевняючи переляканих завсідників «Кав'ярні Гастінгса», що вони відчують те сповна[31 - «They can feel it all over» - цитата з пісні «Sir Duke» про універсальну мову музики, яку зрозуміє будь-хто.]. Тоді дві літні жінки встали і похапцем подалися геть.

Оу-Джей взяв свій кухлик із кавою, перекинувся через шинквас, вилив каву на підлогу, а потім впустив кухлик, який розбився на шматки. Товста фарфорова шрапнель розлетілася в різних напрямках. Офіціантка вже плакала не ховаючись.

- Лайняне пійло, - сказав Оу-Джей.

Власник мляво махнув ножем, і обличчя в Оу-Джея заясніло.

- Ану, чоловіче, - сказав він підсміючись. - Давай. Спробуй, а я подивлюсь.

Майк поклав ніж біля тостера і раптом закричав зі злості й сорому:

- Я у В'єтнамі воював! Мій брат у В'єтнамі воював! Я своєму конгресмену напишу! Ще й як напишу, ось побачите!

Оу-Джей поглянув на нього. Трохи згодом Майк опустив погляд. Злякався.

Двійко чоловіків пішли геть.

Офіціантка вклякла на коліна і, схлипуючи, взялася підбирати уламки кавового кухлика.

А надворі Брюс уже питав:

– Скільки motelів?

– Три motelі, шість турбаз, – відповів Оу-Джей, позираючи на сигнальний ліхтар.

Ліхтар його зачаровував. У Лоувіллі його молодості була кав'ярня, де над подвійною електроплитою «Сілекс» висіла табличка з написом «ЯКЩО НЕ ДО ВПОДОБИ НАШЕ МІСТО, ШУКАЙТЕ РОЗКЛАД ПОЇЗДІВ». Скільки ж разів йому кортіло зірвати ту табличку зі стіни й запхати комусь у горлянку.

– Їх уже перевіряють наші люди, – сказав він, поки вони йшли до блакитного «шевроле», що належав урядовому таксопарку, який оплачувався й утримувався коштом платників податків. – Скоро про все дізнаємось.

4

Джон Майо був з агентом на ім'я Рей Ноулз. Вони саме прямували 40-м шосе до motelю «Дрімокрай». Їхали блідо-коричневим «форд» останньої моделі, і поки долали останній пагорб, що затуляв від них motel, у них лопнуло колесо.

– Срака-ватра! – скрикнув Джон, коли автівка затанцювала вгору-вниз і стала сунути праворуч. – От тобі, блять, і казенне добро. Дибілоїди, нах.

Він скермував авто на ґрунтове узбіччя і ввімкнув аварійні сигнали.

– Ти йди, – мовив він. – А я заміню це кляте колесо.

– Я допоможу, – сказав Рей. – За п'ять хвилин упораємось.

– Ні, йди. Motel просто за пагорбом, ну, має бути.

– Точно?

– Ага. Я по тебе заїду. Якщо тільки ще й запасне не пробито. Я б не здивувався.

Повз них проторохкотіла фермерська вантажівка. Та сама, що виїжджала з міста на очах в Оу-Джея та Брюса Кука, коли вони стояли біля «Кав'ярні Гастінгса».

Рей вишкірився.

– Та ну його. Щоб дістати нове, тобі доведеться писати заяву в чотирьох екземплярах.

Джон навзаєм не всміхнувся.

- То хіба я не в курсі, - похмуро мовив він.

Вони обійшли автівку, і Рей відімкнув багажник. Запасне колесо виявилось ціле.

- Окей, - сказав Джон. - Іди.

- Та ми цього сосунка за п'ять хвилин переставимо.

- Авжеж, а ті двоє аж ніяк не в тому motelі. Але давай діяти так, наче вони там є. Зрештою, десь же вони мають бути.

- Ага, окей.

Джон дістав із багажника домкрат і запасне колесо. Рей Ноулз дивився на нього з хвилику, а тоді вирушив уздовж узбіччя в напрямку motelю «Дрімокрай».

5

А одразу за motelем на ґрунтовому узбіччі шосе 40 стояли Енді та Чарлі Макгі. Побожування Енді, наче хтось помітить, що в нього немає автівки, виявились безпідставними, бо жіночку на ресепшені цікавив тільки маленький телевізор «Хітачі» на стійці. У ньому бранцем сидів мініатюрний Філ Донаг'ю[32 - Американський телеведучий і режисер, один з перших став залучати аудиторію до обговорення питань на ток-шоу.], і жіночка пожадливо його споглядала. Навіть не відірвавши очей від екрана, вона змахнула в скриню для кореспонденції ключ, що віддавав їй Енді.

- Сподяюсь, вам у нас сподобсь, - сказала вона.

Жінка поралась із коробкою шоколадно-кокосових пухтиків, уже за середину дісталася.

- Аякже, - відповів Енді й пішов.

Чарлі чекала на нього надворі. Жіночка дала Енді рахунок, зроблений під копірку, і, спускаючись сходами, він засунув його в бокову кишеню свого вельветового піджака. Дріб'язок з олбанських таксофонів приглушено дзеленчав.

- Все окей, татку? - спитала Чарлі, коли вони рушили до дороги.

- Наче так, - сказав він і обійняв її за плечі.

Праворуч і позаду від них, за пагорбом, Рей Ноулз і Джон Майо шойно пробили колесо.

- Куди поїдемо, татку? - спитала Чарлі.

- Не знаю, - відповів він.

- Мені це не подобається. Боязко яюсь.

- Я гадаю, ми їх сильно випередили, - сказав він. - Не хвилюйся. Вони, мабуть, досі шукають того таксиста, який відвіз нас до Олбані.

То Енді тільки вдавав хоробрість - посвистував, ідучи повз цвинтар, так би мовити. Він це розумів, і Чарлі, мабуть, теж. Стоячи тут при дорозі, він почувався на видноті, мов мультяшний рецидивіст у смугастій формі. «Припини, - наказав він собі. - Бо далі почнеш думати, що вони всюди: по одному за кожним деревом, і ціла зграя - просто за тим пагорбом». Казав же хтось, що досконала параноя і досконала обізнаність - одне й те саме.

- Чарлі... - почав він.

- Їдьмо до Старого, - сказала вона.

Енді вражено глянув на дочку. Наринув недавній сон: як він рибалив під дощем, як звук дощу перетворився на капотіння води у ванній, де Чарлі приймала душ.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=66746118&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

2

William Dean Howells (1837–1920) – американський письменник і літературний критик, представник реалізму.

3

Вигаданий персонаж, індіанець, супутник легендарного героя вестернів Самотнього Рейнджера.

4

Перший – пацієнт Зигмунда Фрейда з ОКР і жаскими сексуальними фантазіями про щурів; другий – Беррес Фредерік Скіннер (1904–1990), американський винахідник, письменник і психолог, видатний біхевіорист.

5

Вільям Френк Баклі – американський політолог і ведучий телевізійного шоу, відомий своїм трансатлантичним акцентом і багатим словниковим запасом.

6

Персонаж радіоситкому «Фіббер Макгі і Моллі» (1935–1959).

7

Також: колода Зенера, карти з простими повторюваними малюнками для дослідження паранормальних явищ.

8

«Cream», «Jefferson Airplane» – музичні гурти, легенди психоделічного року.

9

«The Rookies» (1972–1976) – американська поліцейська драма.

10

Відомі американські телеведучий, музикант і комік.

11

Медичний препарат для лікування застуди.

12

Зміна температури десь на 4–5 градусів за Цельсієм.

13

Християнська релігійна секта, в якій під час богослужінь практикували екстатичні танці.

14

Цитата з вірша «Під Бен-Балбеном» Вільяма Батлера Єйтса, вигравіювана в нього на могилі.

15

«Rowan & Martin's Laugh-In» – телевізійний серіал з комедійними скетчами, Джонсон – один з головних акторів.

16

Імовірно, цитата президента Ейзенгавера про те, що як комуністи захоплять Південний В'єтнам, то така сама доля чекає і сусідні азіатські країни.

17

Американський антрополог перуанського походження, письменник і езотерик, який експериментував з психотропними речовинами.

18

Зелений монстр із дитячої передачі «Вулиця Сезам».

19

Абревіатура OJ також означає «orange juice», тобто «апельсиновий сік» з англійської.

20

«Прийнято» – один із числових кодів, які використовують оператори приватних радіостанцій і поліцейські.

21

Ідеться про Авраама Лінкольна, зображеного на п'ятидоларовій банкноті.

22

Від лат. ante bellum, «до війни»; архітектурний стиль, у якому зводили садиби на рабовласницьких плантаціях Півдня до Громадянської війни в США.

23

Джордж Паттон – визначний американський генерал часів Другої світової війни; Джон «Дюк» Вейн – популярний актор у кіновестернах.

24

Перефразований старий британський вислів «Добре жити, як попуску собі не давати».

25

Знаменитий наказ, який віддав адмірал Джордж Дьюї офіцеру ВМФ США Чарльзу Грідлі під час іспансько-американської війни.

26

? 208 см.

27

Протипіхотна міна, розроблена в США в 1950-х роках.

28

Оповідання «The Rocking-Horse Winner» («Переможець на конику-гойдалці»).

29

Seeborg – неправильна назва фірми «Seeburg», яка випускала музичні автомати.

30

Alpo – марка дешевого корму для собак.

31

«They can feel it all over» – цитата з пісні «Sir Duke» про універсальну мову музики, яку зрозуміє будь-хто.

32

Американський телеведучий і режисер, один з перших став залучати аудиторію до обговорення питань на ток-шоу.